



K 7/2015 vp

**KANSANELÄKELAITOKSEN VALTUUTETTUJEN
TOIMINTAKERTOMUS
2014**

HELSINKI 2015

K 7/2015 vp

**KANSANELÄKELAITOKSEN VALTUUTETTUJEN
TOIMINTAKERTOMUS
2014**

HELSINKI 2015

Kustantaja: Kela, Helsinki
ISSN 0355-4996

Painopaikka: Kela, Helsinki, 2015

EDUSKUNNALLE

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 5 §:n 7 kohdan mukaisesti Kansaneläkelaitoksen valtuutetut lähettävät oheisena eduskunnalle toimintakertomuksensa vuodelta 2014.

Helsingissä 19. toukokuuta 2015

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen puolesta

Pentti Kettunen
valtuutettujen puheenjohtaja

Reijo Hyvönen
valtuutettujen sihteeri

SISÄLLYS

YLEISTÄ	5
ASIAKASPALVELU	6
PALVELUVERKKO	7
HAKEMUSTEN LÄPIMENOAJAT	7
KOHTI UUTTA KELAA -OHJELMAN HANKKEET	8
SÄHKÖINEN RESEPTI JA POTILASTIEDON ARKISTO	8
TAKSIMATKOJEN SUORAKORVAUSHANKE	9
HALLINNON JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN.....	9
NUORTEN SYRJÄYTYMINEN	9
KESKEISET VALTUUTETTUIJEN KÄSITTELEMÄT ASIAT	11
VALTUUTETUT	12
TILINTARKASTAJAT.....	12
TILINPÄÄTÖS JA VASTUUVAPAAUS	12
LIITTEET	
LIITE 1 LUETTELO VALTUUTETUISTA JA VARAVALTUUTETUISTA.....	14
LIITE 2 TILINTARKASTUSKERTOMUS.....	15
LIITE 3 KANSANELÄKELAITOKSEN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2014.....	17
LIITE 4 KELAN TUTKIMUSTYÖN KESKEISIÄ TULOKSIA JA HAVAINTOJA VUONNA 2014	83

YLEISTÄ

Vuoden 2014 aikana valtuutetut **kokoontuivat** yhdeksän kertaa, ja valtuutettujen työvaliokunta kokoontui kahdeksan kertaa. Jokaisessa yleiskokouksessa pääjohtaja esittää kattavan katsauksen Kelan toiminnasta. Siinä yhteydessä käydään säännönmukaisesti läpi muun muassa Kelan ja eri etuusjärjestelmien rahoitustilanne, toimintakulujen kehitys, etuushakemusten läpimenoajat, työyhteisöä ja henkilöstöä kuvaavat tunnusluvut sekä ajankohtaisia aiheita. Myös johtajat ovat läsnä yleiskokouksissa ja selostavat tarvittaessa toimialojensa asioita. Pääjohtaja ja johtajat osallistuvat myös valtuutettujen työvaliokunnan kokouksiin. Valvontatilintarkastaja esittelee valtuutetuille raporttinsa neljännesvuosittain. Valtuutetuille esitellään myös Kela-barometrin samoin kuin muiden Kelan asiakaspalvelua ja toimivuutta koskevien selvitysten keskeiset tulokset.

Kelan hoitaman sosiaaliturvan **etuusmenot** vuonna 2014 olivat yhteensä 14,02 mrd. euroa, jossa oli kasvua 3,4 % vuoteen 2013 verrattuna. Eläkevakuutusetuudet vähenivät 0,2 %. Sairausvakuutusetuudet kuntoutus mukaan lukien kasvoivat 2,5 % ja sosiaaliturvan yleisrahaston etuudet 6,7 %. Etuuksista eniten kasvoivat työttömyysturvaetuudet 14,9 % ja yleinen asumistuki 10,9 %. Etuusmenojen suhde bruttokansantuotteeseen oli 6,9 % ja sosiaalimenoihin 21,2 %.

Saajamäärältään suurin etuus oli sairaanhoitokorvaukset, joita sai vuonna 2014 yhteensä 4 232 100 henkilöä. Vuoden 2014 lopussa Kelasta sai eläke-etuuksia 673 100 henkilöä ja takuueläkettä 101 500 henkilöä. Vuoden aikana maksettiin lapsilisiä kaikkiaan 1 073 400 lapsesta. Työmarkkinatukea Kelasta sai vuoden 2014 aikana 268 300 henkilöä. Pitkällä aikavälillä Kelan sairausvakuutusmenot jatkavat kasvuaan, kun taas eläkevakuutusmenot pienenevät.

Toimintakulut olivat 439,3 milj. euroa, ja niiden osuus etuusrahastojen kokonaiskuluista oli 3,0 %. **Etuusrahastojen tuotot** olivat 14,46 mrd. euroa, ja ne lisääntyivät edellisvuodesta 3,7 %. Tuotoista valtion osuus oli 69 %, sairausvakuutusmaksujen 25 %, kuntien 5 % ja muiden tuottojen 1 %.

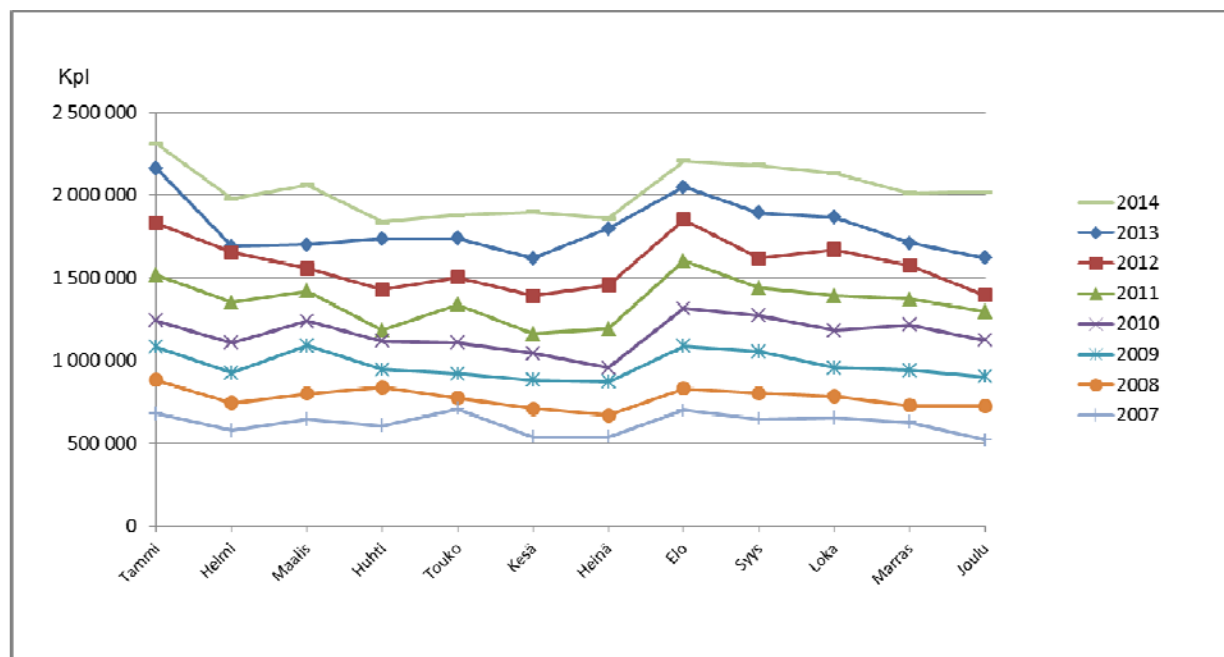
Vuoden 2014 lopussa Kelan palveluksessa oli 6 008 henkilöä, mikä on 100 henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2014 myös Kelan vuosityöpanos väheni ja oli 5 734 henkilötyövuotta, mikä on 9 henkilötyövuotta pienempi kuin vuonna 2013. Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus oli 4,2 %, ja se väheni 0,6 prosenttiyksikköä vuodesta 2013. Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus väheni 1,2 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta ja oli 3,8 %. Vuoden 2014 lopussa Kelan vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 46,3 vuotta. Henkilöstö jakautui melko tasaisesti eri ikäryhmiin. Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä oli 63 vuotta.

Työhyvinvoinnin tunnusluvut pysyivät hyvällä tasolla. Vakinaisen henkilöstön sairauspoissaoloprosentti oli 5,2. Se nousi edellisvuodesta 0,5 prosenttia. Osa-aikaiset sairauspoissaolot lisääntyivät ja niiden osuus kaikista sairauspäivistä oli 12,5 prosenttia. Vuosilomalain muutos, jossa poistettiin vuosiloman aikana sairastamisen karenssipäivät, ei juuri vaikuttanut sairauspoissaoloihin.

ASIAKASPALVELU

Kela.fi -verkkopalvelun kehittäminen jatkui vuonna 2014. Hakemuksista 52 % tehtiin verkossa. Eniten verkkoasiointia käyttävät opiskelijat ja lapsiperheet. Kelan avoimissa internetpalveluissa vierailtiin runsaat 24,4 milj. kertaa (21 milj. kertaa vuonna 2013).

Käyntimäärät kuukausittain Kela.fi:ssä



Toimistoasiointien ja puhelinyhteydenottojen määrä on selvästi vähentynyt. Toimistoissa asioivien määrä väheni edellisvuoden 2,5 miljoonasta 2,2 miljoonaan. Tunnistettujen verkkoasiointien määrä kasvoi edellisvuoden 12 miljoonasta 15 miljoonaan. Ajanvarauksilla asioi 0,9 % asiakkaista.

Kelan toimistoissa käyneille asiakkaille tehtyyn kyselyyn vastanneista (9 500 henkilöä) asiakkaista 97 % koki palvelun ystävälliseksi, ja 94 % koki saaneensa riittävästi tietoa asioista, joiden vuoksi oli tullut toimistoon. Enemmistö (75 %) asiakkaista oli tyytyväinen asiointivuoron odottamiseen kuluneeseen aikaan. Palvelusta annettiin yleisarvosana 9,2.

Kesä-heinäkuussa tehdyssä puhelinhaastattelututkimuksessa (1 000 vastaajaa) Kela sai toiminnastaan yleisarvosanan 7,7 (asteikko 4–10). Parhaat arvostukset annettiin toimistopalvelusta (8,3). Myös muissa asiointikanavissa (yhteispalvelu, puhelinpalvelu, verkkopalvelu) saatua palvelua arvioitiin myönteisesti (8,2).

Syys-lokakuun vaihteessa toteutettuun asiakastyytyväisyyskyselyyn osallistui 500 äskettäin Kelassa asioinutta henkilöasiakasta. Henkilöasiakkaiden asiakastyytyväisyysindeksi oli 7,61 (asteikko 0–10), jota voidaan pitää hyvänä lukuna.

PALVELUVERKKO

Kelan palveluverkkoon kuului vuoden päättyessä 24 vakuutuspiiriä, 186 toimistoa ja 1 sivuvastaanotto. Palveluverkkoa korvaavat ja tukevat viranomaisten yhteistyönä perustamat yhteispalvelupisteet. Yhteispalvelulla turvataan palvelut kohtuullisen asiointimatkan päähän. Kela on toiminut aktiivisesti yhteispalvelun kehittämiseksi. Yhteispalvelussa asiakas saa ohjausta Kelan asiointipalvelujen käyttöön, yleistä neuvontaa sekä etuusasiansa vireille jättämällä hakemuslomakkeen. Asiakas voi asioida yhteispalvelussa Kelan kanssa myös kuvayhteyden avulla. Kelan kanssa yhteispalvelusopimuksen tehneitä palvelupisteitä oli vuoden lopussa 149.

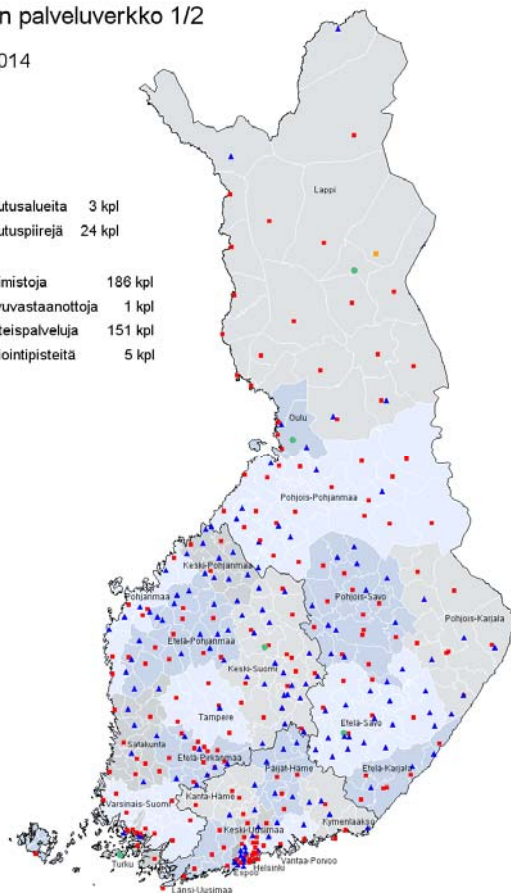
Kelan palveluverkko 2014

Kelan palveluverkko 1/2

1.9.2014

Vakuutusalueita 3 kpl
Vakuutuspiirejä 24 kpl

■ Toimistoja 186 kpl
■ Sivuvastaanottoja 1 kpl
▲ Yhteispalveluja 151 kpl
● Asiointipisteitä 5 kpl

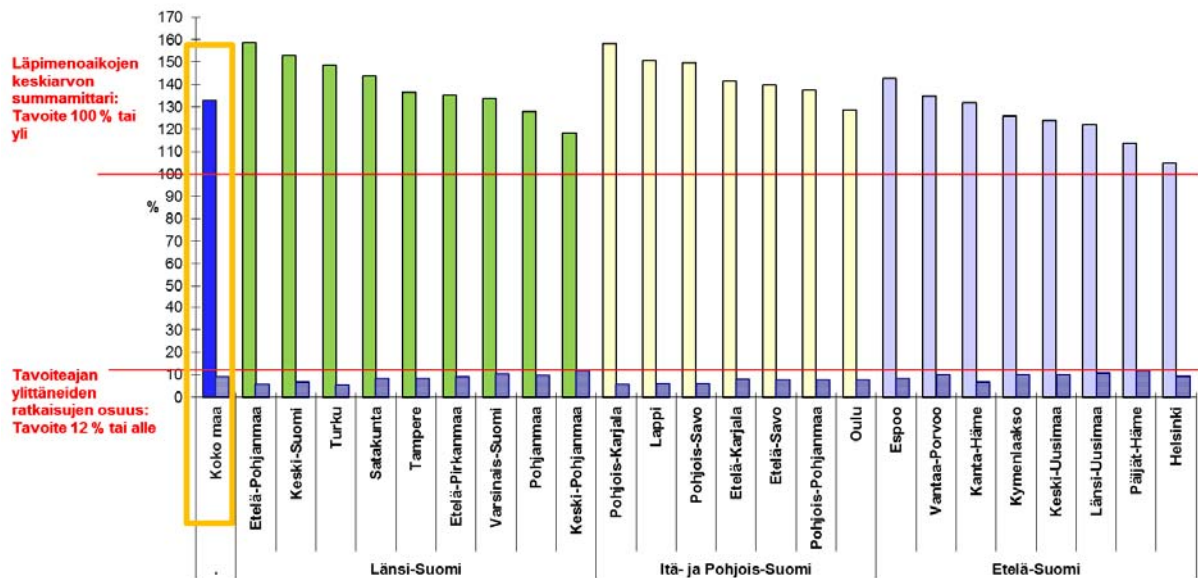


HAKEMUSTEN LÄPIMENOAJAT

Valtuutetut ovat kokouksissaan saaneet selvityksen Kelan eri etuushakemusten keskimääräisistä **läpimenoajoista**. Niistä Kela ylläpitää reaaliaikaista tilastoa, josta ilmenevät läpimenoajat toimistoittain, vakuutuspiireittäin ja vakuutusalueittain sekä valtakunnallisesti. Näin läpimenoaikoja voidaan työnjohdollisesti seurata ja tehdä tarvittavia resursointeja ja prosessien kehittämistoimenpiteitä. Töitä voidaan siirtää ruuhkautuneista suurista toimistoista ratkaistaviksi sinne, missä on kapasiteettia avustaa ratkaisutyössä.

Kelaan saapuville hakemuksille on asetettu tavoiteajat, joissa hakemukset tulee ratkaista. Tavoitteet on asetettu etuuskohtaisesti, ja niiden toteutumista seurataan tarkastelemalla läpimenoaikojen keskiarvoja sekä tavoiteajan ylittäneiden ratkaisujen osuutta. Vuonna 2014 läpimenoaikatavoitteet saavutettiin Kelassa kohtuullisen hyvin.

Läpimenoajan summamittari ja pitkään viipyneiden ratkaisujen osuus



KOHTI UUTTA KELAA -OHJELMAN HANKKEET

Kolme vuotta kestänyt Kohti uutta Kela -ohjelma saatiin valtaosin päätökseen vuoden 2014 aikana. Ohjelmaan kuului lukuisia Kelan strategian pohjalta käynnistettyjä uudistamishankkeita, jotka tähtäsivät ennen muuta asiakaspalvelun parantamiseen. Asiakaspalveluun kehitettiin edelleen uusia toimintamalleja. Uutena asiointitapana otettiin käyttöön etäpalveluasiointi, jossa asiakas voi olla yhteispalvelupisteestä kuvayhteydessä Kelan asiantuntijaan. Parhaillaan kokeillaan etäpalvelua, jossa asiakas on kotoaan kuvayhteydessä Kelaan.

Asiakastekstien ja hakulomakkeiden selkeytyshanke päättyi, mutta selkeyttämistä on jatkettu Selkeysverkostossa. Siinä on asiantuntijoita kaikista etuuksista sekä asiakaspalvelusta. Vuoden loppuun mennessä oli uudistettu asiakkaille menevistä päätöksistä 65 % ja asiakaskirjeistä 80 % sekä 95 lomaketta. Kela on myös lupautunut pilottiorganisaatioksi virkakielikampanjaan.

SÄHKÖINEN RESEPTI JA POTILASTIEDON ARKISTO

Sähköisen reseptin käyttö lisääntyi merkittävästi. 75 prosenttia lääkekorvausten piirissä olleista resepteistä oli sähköisiä. Vuoden 2014 aikana lääkärit kirjoittivat lähes 25 miljoonaa sähköistä reseptiä, ja apteekit toimittivat noin 39 milj. sähköistä reseptiä. Potilastiedon arkiston käyttöönotot julkisessa terveydenhuollossa jatkuivat, ja vuoden lopussa noin 60

milj. asiakirjaa ja 2,9 miljoonan suomalaisen tietoja oli tallennettuna arkistoon. Kansalaisia aktivoitiin Omakanta-palvelun käyttöön internetissä, messuilla, lehtijutuilla ja sähköisessä mediassa toteutetulla kampanjalla. Loppuvuonna palveluun tunnistauduttiin jo noin 400 000 kertaa kuukaudessa. Kanta-palvelujen kehittäminen jatkui vilkkaana. Kelan lakisääteiseksi tehtäväksi tuli web-reseptin toteuttaminen ja yhteistestaus Kanta-palveluihin liitettävien tietojärjestelmien yhteentoimivuuden varmistamiseksi.

TAKSIMATKOJEN SUORAKORVAUSHANKE

Taksimatkojen suorakorvaushanke laajennettiin koko maahan Ahvenanmaata lukuun ottamatta vuoden 2014 aikana. Suorakorvausmenettely laajennettiin Etelä- ja Itä-Savon, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson, Etelä-Karjalan, Keski-Pohjanmaan ja Helsinki-Uudenmaan sairaanhoitopiirien alueille kilpailutuksen kautta. Edelleen odotetaan KHO:n päätöstä siitä, tulisiko suorakorvausmenettelyn palveluntarjoajat kilpailuttaa.

Toiminta suorakorvausalueilla on vakiintunut. Matkojen yhdistelyllä säästettiin jo vuonna 2014 noin 10 milj. euroa, vaikka osalla alueista toiminta käynnistyi vasta loppuvuodesta. Vuonna 2014 aloitettiin liikenne- ja viestintäministeriön hyväksymien kokeiluhankkeiden suunnittelu yhdessä Suomen Taksiliiton kanssa. Kokeiluissa selvitetään mahdollisuus yhdistellä kuntien vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisia matkoja Kelan korvaamiin suorakorvausmatkoihin. Kyseiset kokeilut toteutetaan Kymenlaakson ja Lapin sairaanhoitopiireissä. Lisäksi Pohjois-Savossa selvitetään mahdollisuutta ottaa joukko-liikenneautot mukaan suorakorvausmenettelyyn.

HALLINNON JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Laaja hallinnon ja toiminnan kehittämishanke käynnistyi vuoden alussa. Hankkeen ensimmäinen vaihe saatiin valmiiksi loppuvuodesta, ja sen toimeenpano ajoittuu vuosille 2015–2017. Kelan hallitus hyväksyi joulukuussa uuden organisaatorakenteen, jossa Kelan toiminta organisoidaan kuuteen toiminnalliseen yksikköön 1.1.2016 alkaen. Päätöksen toimeenpano jatkuu uutena hankkeena.

Kela siirtyi 1.1.2015 kaksipuolaiseen hallintoon, kun aluehallinto lakkautettiin. Kelan hallitus päätti maaliskuun 2014 kokouksessaan perustaa keskushallintoon uuden Palvelun toimittaminen -yksikön 1.1.2015 lukien enintään 31.12.2017 saakka. Yksikön tehtävänä on paikallishallinnon tulosityksiköiden johtaminen ja tulossopimusasioista huolehtiminen siihen asti, kunnes uusi organisaatio tulee voimaan.

NUORTEN SYRJÄYTYMINEN

Valtuutetut ovat käsitelleet syrjäytymisvaarassa olevia nuoria koskevaa Kelan tietojenanto-oikeutta eri viranomaisille. Tiedonvälityksen parantamiseksi lakeihin tulisi tehdä seuraavia lisäyksiä.

Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten löytämiseksi olisi säädettävä Kelalle velvollisuus antaa oma-aloitteisesti hallussaan oleva tieto 15–28-vuotiaista tulottomista asumistuen saajista

työ- ja elinkeinotoimistolle sekä kunnan sosiaalihuollon ja nuorisolain 7 b §:ssä tarkoitetun etsivän nuorisotyön tehtäviä hoitaville viranomaisille. Yleisestä asumistuesta annetun lain 47 §:ään lisättäisiin uusi 5 momentti, joka kuuluisi seuraavasti:

Sen estämättä, mitä 4 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi tai syrjäytyneiden nuorten auttamiseksi antaa työ- ja elinkeinotoimistolle sekä kunnan sosiaalihuollon ja nuorisolain 7 b §:ssä tarkoitetun etsivän nuorisotyön tehtäviä hoitaville viranomaisille 15–28-vuotiaiden tulottomien asumistuen hakijoiden henkilötunnukset ja muut yksilöintitiedot. Tiedot voidaan antaa konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

Eräs syrjäytymistä ennakoiva indikaattori on nuoren tulottomuus. Asumistuen hakijoina on nuoria, jotka eivät ole opiskelijoina ja joilla ei ole mitään asumistukilaissa tarkoitettuja tuloja ja jotka voivat siten olla vaarassa syrjäytyä. Tulottomina he eivät ole myöskään työttömyysetuuksien saajia. Ehdotuksen mukaan Kela voisi luovuttaa sellaisten nuorten, joilla ei ole yleisessä asumistuessa tuloksi luettavia tuloja, henkilötunnukset ja muut yksilöintitiedot työvoimaviranomaiselle sekä kunnan sosiaaliviranomaiselle ja kunnan etsivälle nuorisotyölle. Tietojen antaminen koskisi vain asumistuen hakijana olevia nuoria. Tulottomia nuoria on lisäksi erilaisten ruokakuntien jäseninä ilman syrjäytymisriskiä, esimerkiksi ydinperheessään asuvat koululaiset/opiskelijat.

Muiden etuuksien hakijoista ei syrjäytymisriskiä voida riittävästi arvioida pelkkien rekisteritietojen avulla, vaan lisäksi tarvitaan yksilöllistä harkintaa.

Kelan oikeus ilmoittaa syrjäytymisvaarassa tai tuen ja palvelujen tarpeessa olevan nuoren tiedot työvoimaviranomaiselle tai kunnalle tulisi lisätä parhaillaan uudistettavana olevan nuorisolain (27.1.2006/72) 7 c §:ään lisäämällä siihen uusi 6 momentti:

Nuorisolain 7 c § 6 momentti:

Nuoren suostumuksesta riippumatta työ- ja elinkeinotoimistolla, kunnalla ja Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen ja tehtäviensä hoitamiseksi käyttää tehtäviensä hoitamisessa saamiaan nuorta koskevia tietoja, jos viranomainen arvioi viranomaisena saamiensa tietojen pohjalta sekä nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna nuoren tarvitsevan viipymättä tukea päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin. Tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla.

Ehdotettu nuorisolain muutos tarkoittaisi, että opintonsa keskeyttäneen tai muun syrjäytymisvaarassa ja toisen viranomaisen tuen ja palvelujen tarpeessa olevan nuoren tiedot voitaisiin tarvittaessa ilmoittaa Kelasta työvoima- tai sosiaaliviranomaiselle tai etsivälle nuorisotyölle yksilöllisen harkinnan perusteella.

Kelan oikeus antaa tietoja yksilöllisen harkinnan perusteella ei olisi riippuvainen Kelan etuuksista vaan koskisi kaikkia Kelan nuoria asiakkaita eri etuuksissa tai etuuksien hakijoina. Syrjäytymisriskiä sekä tuen ja palvelujen tarvetta voitaisiin käytännössä arvioida palvelutarpeen kartoituksessa tai Kela-neuvonnassa ja ajanvarauspalvelussa, jonne yksilöllisen palvelun tarpeessa olevia nuoria myös ohjataan palvelu- ja ratkaisuprosessista.

Tiedot voitaisiin tarvittaessa luovuttaa ilman nuoren lupaa. Käytännössä luovuttamisesta voitaisiin pääsääntöisesti sopia palvelutilanteessa nuoren kanssa. Nuoren yksilöinti- ja yhteystietojen lisäksi Kelalla tulisi olla oikeus ilmoittaa/antaa tietojen vastaanottajalle myös nuoren etuuksia ja palveluita koskevia tietoja. Vastaanottava viranomainen yleensä tarvitsee tiedon nuoren kokonaistilanteesta palvelujen ja tuen tarvetta arvioidessaan. Kelan oikeus tietojen luovuttamiseen helpottaisi asian viiveetöntä hoitoa ja nuorisotakuun toteutumista.

Nuorten asioiden hoitamiseksi on perustettu ja perustetaan uusia paikallisia/seudullisia yhteistyöfoorumeita. Kelan oikeus luovuttaa nuorta koskevia tietoja ilman nuoren lupaa helpottaisi ja nopeuttaisi yhteistyötä sekä tukisi nuorisotakuun tavoitteiden toteutumista.

KESKEISET VALTUUTETTUJEN KÄSITTELEMÄT ASIAT

Valtuutetut ovat vuoden 2014 aikana **käsitelleet edellä esitettyjen asioiden lisäksi** muun muassa seuraavia asioita:

- sosiaali- ja terveysministeriön vakuutuslääkärijärjestelmän kehittämiseksi asettaman työryhmän toimenpide-ehdotukset
- Kelan sisäisen tarkastuksen painopisteet v. 2014
- Kelan kestävä kehityksen ohjelma
- hallituksen kehysriihen päätös Kelan toimintamenojen leikkauksesta ja Kelassa tämän vuoksi suunnitellut toimenpiteet
- Kela-barometrin 2014 tulokset
- vammaisten tulkkaukspalvelukeskuksen toiminta ja toiminnan kehittäminen
- Kanta-palvelujen tuottaminen, käytön kasvu, rahoitus ja ennuste käyttökustannuksista
- hallituksen esityksen aiheuttamat muutokset taksien suorakorvaukseen
- Kelan pääjohtajan ja johtajien lausunto hallituksen esityksestä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä
- hallinnon ja toiminnan kehittämishankkeen (HAKE) tavoitteet, lähtökohta ja etenemisaikataulu
- Kelan strategia vuosille 2015–2018, strategiakartta ja strategiaa toteuttavat hankkeet
- tulokortti ja hankesalkku 2015–2018
- Kelan hallituksen kokoonpanon muutos
- Kelan johtajan viran avoimeksi ilmoittaminen

VALTUUTETUT

Vuonna 2014 Kelan **valtuutettuina** ovat toimineet kansanedustajat Ritva Elomaa 25.11. lukien, Sanni Grahn-Laasonen 1.1.–25.9., Johanna Jurva, Anne Kalmari, Elsi Katainen, Pentti Kettunen (puheenjohtaja), Anneli Kiljunen (varapuheenjohtaja), Jukka Kopra, Laila Koskela 1.1.–18.11., Lasse Männistö 2.10. lukien, Markku Mäntymaa, Aino-Kaisa Pekonen, Kari Rajamäki ja Kristiina Salonen.

Valtuutettujen **työvaliokuntaan** ovat kuuluneet puheenjohtaja Pentti Kettunen ja varapuheenjohtaja Anneli Kiljunen sekä valtuutetut Anne Kalmari, Markku Mäntymaa ja Aino-Kaisa Pekonen. Valtuutettujen sihteerinä on toiminut oikeustieteen kandidaatti Reijo Hyvönen.

TILINTARKASTAJAT

Tilintarkastajat toimivat valtuutettujen apuna valvonta- ja tarkastustoiminnassa. Tilintarkastajat pitivät vuoden 2014 aikana vuositilintarkastuksen lisäksi neljä tarkastuskokousta. KHT-tilintarkastaja suoritti jatkuvaa valvontatilintarkastusta. KHT-tilintarkastaja antoi neljännesvuosittain valvontatilintarkastuskertomuksen valtuutetuille ja tilintarkastajille.

Valtuutettujen valitsemina tilintarkastajina ovat toimineet puheenjohtaja professori, KHT Markku Koskela (varalla toimitusjohtaja, KHT, JHTT Eero Prepula), varapuheenjohtaja kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropponen (kansanedustaja Hanna Tainio), kansanedustaja Pertti Hemmilä (kansanedustaja Sampsa Kataja), kansanedustaja Suna Kymäläinen (kansanedustaja Erkki Virtanen), kansanedustaja Markus Lohi (kansanedustaja Eeva-Maria Maijala), kansanedustaja Kauko Tuupainen (talouspäällikkö Auli Kangasmäki), kansanedustaja Sofia Vikman (toimistotyöntekijä Tiina Sivonen) sekä KHT, JHTT Ulla-Maija Tuomela (KHT, JHTT Pasi Leppänen). Tilintarkastajien sihteerinä on toiminut oikeustieteen kandidaatti Reijo Hyvönen.

TILINPÄÄTÖS JA VASTUUVAPAUS

Valtuutetut vahvistivat 19.5.2015 Kelan vuoden 2014 **tilinpäätöksen** ja myönsivät Kelan hallitukselle **vastuuvapauden** vuodelta 2014. Valtuutettujen yleiskokousten pöytäkirjat on saatettu tilintarkastajien ja hallituksen tietoon.

LIITTEET

Liitteinä ovat luettelot valtuutetuista ja varavaltuutetuista (*liite 1*), tilintarkastuskertomus (*liite 2*), Kansaneläkelaitoksen toimintakertomus ja tilinpäätös (*liite 3*) sekä Kelan tutkimusosastossa laadittu katsaus tutkimustyön keskeisistä tuloksista ja havainnoista vuonna 2014 (*liite 4*).

Liitteenä 3 oleva Kansaneläkelaitoksen toimintakertomus ja tilinpäätös sisältää tarkemmat

tiedot Kelan hallinnosta, toiminnasta ja taloudesta vuodelta 2014.

Helsingissä 19. toukokuuta 2015

Pentti Kettunen
Ritva Elomaa
Johanna Jurva
Anne Kalmari
Elsi Katainen
Anneli Kiljunen
Jukka Kopra
Aino-Kaisa Pekonen
Kari Rajamäki
Kristiina Salonen

LUETTELO VALTUUTETUISTA JA VARAVALTUUTETUISTA

Valtuutetut 1.1.–31.12.2014

Kettunen, Pentti, kansanedustaja (puheenjohtaja)
varajäsen: Juvonen, Arja, kansanedustaja

Kiljunen, Anneli, kansanedustaja (varapuheenjohtaja)
varajäsen: Kuusisto, Merja, kansanedustaja

Grahn-Laasonen, Sanni, kansanedustaja (1.1.–25.9.)

Männistö, Lasse, kansanedustaja (3.10. lukien)
varajäsen: Männistö, Lasse, kansanedustaja (1.1.–2.10.)
varajäsen: Palola, Mikael, kansanedustaja (3.10. lukien)

Jurva, Johanna, kansanedustaja
varajäsen: Elomaa, Ritva, kansanedustaja (1.1.–24.11.)
varajäsen: Niikko, Mika, kansanedustaja (26.11. lukien)

Kalmari, Anne, kansanedustaja
varajäsen: Pirttilahti, Arto, kansanedustaja

Katainen, Elsi, kansanedustaja
varajäsen: Torniainen, Ari, kansanedustaja

Kopra, Jukka, kansanedustaja
varajäsen: Tolvanen, Kari, kansanedustaja

Koskela, Laila, kansanedustaja (1.1.–18.11.)

Elomaa, Ritva, kansanedustaja (25.11. lukien)
varajäsen: Mattila, Pirkko, kansanedustaja (1.1.–25.11.)
varajäsen: Louhelainen, Anne, kansanedustaja (26.11. lukien)

Mäntymaa, Markku, kansanedustaja
varajäsen: Suutari, Eero, kansanedustaja

Pekonen, Aino-Kaisa, kansanedustaja
varajäsen: Kalliorinne, Risto, kansanedustaja

Rajamäki, Kari, kansanedustaja
varajäsen: Eloranta, Eeva-Johanna, kansanedustaja

Salonen, Kristiina, kansanedustaja
varajäsen: Viitamies, Pauliina, kansanedustaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS Kansaneläkelaitoksen valtuutetuille

Olemme tarkastaneet Kansaneläkelaitoksen kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2014. Tilinpäätös sisältää Kansaneläkelaitoksen ja eläkevastuurahaston taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen vastuu

Hallitus vastaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä ja siitä, ovatko hallituksen jäsenet syylistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus Kansaneläkelaitosta kohtaan taikka rikkoneet Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhteisössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhteisön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Kansaneläkelaitoksen valvontatilintarkastuksesta on huolehtinut allekirjoittanut Ulla-Maija Tuomela, KHT, JHTT.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten sekä Kansaneläkelaitoksesta annetun lain ja valtuutettujen hyväksymien tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot Kansaneläkelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä hallituksen jäsenille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 23. päivänä huhtikuuta 2015

Markku Koskela
KHT

Pertti Hemmilä

Suna Kymäläinen

Markus Lohi

Hanna Tainio

Kauko Tuupainen

Sofia Vikman

Ulla-Maija Tuomela
KHT, JHTT

KANSANELÄKELAITOKSEN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2014

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Kelan toiminta sujui vuonna 2014 tehokkaasti. Toimintakulumme pysyivät kurissa, ja saavutimme hakemusten läpimenoaikatavoitteet valtaosin siitä huolimatta, että työttömyysturva- ja asumistukihakemusten määrä kasvoi huomattavasti maamme huonon taloudellisen tilanteen takia. Työpaine on ollut kova, mutta olemme selvinneet vaativassa tilanteessa hyvin.

Kolme vuotta jatkunut Kohti uutta Kelaa -ohjelma saatiin päätökseen. Veimme onnistuneesti läpi suuren määrän kehittämishankkeita ja uudistuksia, jotka parantavat palvelua ja lisäävät toiminnan tehokkuutta. Esimerkiksi selkeämmät asiakaskirjeet, mahdollisuus lähettää hakemusten liitteitä verkossa ja ajanvarauspalvelun käyttöönotto ovat uudistuksia, jotka näkyvät entistä sujuvampana asiakaspalveluna. Yhä useampi asiakkaamme hoitaa asiointinsa verkossa. Kelan verkkosivujen kävijämäärät ovat kasvaneet vuosittain. Viime vuonna käyntejä oli 24,4 miljoonaa. Verkkosivujen käyttöön kirjaututtiin yli 15 miljoonaa kertaa. Jo 52 % kaikista hakemuksista lähetettiin verkkosivujen kautta. Asiointipalvelussa voi nyt myös käydä katsomassa etuutensa maksu- ja käsittelytietoja sekä nähdä uusimmat etuuspäätöksensä sekä muistutukset puuttuvista liitteistä.

Etuusjärjestelmien uudistaminen, ns. Arkki-hanke, on edennyt hyvin. Tuleva, kaikille etuuksille yhteinen ratkaisutyön työväline saatiin valmiiksi. Se on runkosovellus, jossa julkaistaan uusia etuusjärjestelmiä sitä mukaa kuin ne valmistuvat. Ensimmäisenä sovelluksena saatiin lokakuussa käyttöön vammaisetuuksien käsittelyjärjestelmä.

Hallinnon ja toiminnan kehittämishankkeen ensimmäinen vaihe saatiin valmiiksi. Nyt edessämme on iso uudistus, jossa hallintomme uudistetaan kokonaan. Kelan hallitus hyväksyi joulukuussa 2014 uuden organisaatorakenteen, jossa toiminta organisoidaan kuuteen toiminnalliseen yksikköön 1.1.2016 alkaen. Tavoitteena on rakentaa toiminnallinen kokonaisuus, joka tuottaa lisäarvoa asiakkaille, sidosryhmille ja omistajille sekä sisäisille asiakkaille. Uskon organisaatiouudistuksen madaltavan yksiköiden rajoja, helpottavan prosesseja ja lisäävän yhteistyötä kaikkialla Kelassa. Tämä on yksi Kelan historian suurimmista uudistuksista ja verrattavissa vuoden 1975 uudistukseen, jolloin eläke- ja sairausvakuutusten kenttäorganisaatiot yhdistettiin.

Kelan aluehallinnon 40-vuotinen historia päättyi, kun aluekeskukset lopettivat toimintansa vuodenvaihteessa. Länsi- ja Lounais-Suomen vakuutusalueet yhdistettiin 1.1.2012 ja Pohjois- ja Itä-Suomen vakuutusalueet 1.1.2013. Nyt kaikkien aluekeskusten toiminta päättyi ja Kelan organisaatio muuttui kaksipuoliseksi. Aluekeskusten henkilöstö sijoittui uusiin työtehtäviin muualla Kelassa. Muutoksen takia ketään ei irtisanottu.

Kelalla oli kaksi erityistä juhlan aihetta vuonna 2014: maaliskuussa vietimme sairausvakuutuksen 50-vuotisjuhlaa ja kesäkuussa Kelan tutkimustoiminnan 50-vuotisjuhlaa. Juhlia vietettiin pääosin työn merkeissä, mutta kutsuimme myös sidosryhmiemme edustajia juhlaseminaareihin keskustelemaan niin menneistä kuin tulevaisuudestakin.

Meillä on edessämme suuria haasteita lähivuosina. Kelalle on asetettu tiukat säästötavoitteet. Säästöjä tehtiin ennakoivasti jo vuonna 2014 mm. välttämällä rekrytointeja ja karsimalla kirjepostia. Talouskuri on kuitenkin tarpeen myös jatkossa. Perustoimeentulotuki siirtyy Kelan vastuulle vuoden 2017 alussa. Olemme jo aloittaneet uuteen tehtävään valmistautumisen mm. tietojärjestelmää rakentamalla. Sote-uudistus vaikuttaa suuresti Kelan toimintaan tulevaisuudessa. Siihen valmistaudumme organisoimalla toimintamme viiteen vakuutuspiiriin, jotka vastaavat suunniteltuja sote-alueita.

Kiitän Kelan henkilökuntaa, luottamushenkilöitä, yhteistyökumppaneita ja asiakkaita kuluneesta vuodesta.

Liisa Hyssälä

KANSANELÄKELAITOS (Kela) HUOLEHTII Suomessa asuvien sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet.

Lähellä asiakasta

Sosiaaliturvaetuuksien ratkaisua koskeva päätöksenteko on hajautettu vakuutuspiirien toimistoihin. Ne tekevät ratkaisupäätökset lähes kaikista etuuksista. Osa päätöksistä tehdään erikoistuneissa yksiköissä tai keskuksissa.

Eduskunnan valvonnassa

Kela toimii eduskunnan valvonnassa. Sen hallintoa ja toimintaa valvovat eduskunnan valitsemat 12 valtuutettua ja heidän valitsemansa 8 tilintarkastajaa. Laitoksen toimintaa johtaa ja kehittää 10-jäseninen hallitus.

Kelan toiminta-ajatus: Elämässä mukana – muutoksissa tukena

Kelan arvot: ihmistä arvostava, osaava, yhteistyökykyinen, uudistuva

Kela turvaa väestön toimeentuloa, edistää terveyttä ja tukee itsenäistä selviytymistä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET HEIJASTUVAT KELAN TULEVAISUUTEEN

Keskipitkällä aikavälillä sosiaaliturvan suurimmat haasteet liittyvät talous- ja työllisyyskehitykseen ja siitä johtuvaan julkisten menojen sopeutuspaineeseen. Kansainvälistä kehitystä on vaikea ennakoida. Ukrainan kriisin mahdollinen laajentuminen on uhka Euroopan poliittiselle ja taloudelliselle vakaudelle. Koska Suomi on pieni ja avoin talous, kansainväliset kriisit vaikuttavat suoraan maamme talousnäkyymiin.

Suomen valtiontalous on ollut vuodesta 2009 alijäämäinen. Alijäämä kuntataloudessa on jatkunut jo vuodesta 2001. Talouskehityksen on ennakoitu olevan heikkoa vuoteen 2016 saakka. Työttömyys säilyy korkealla tasolla ja lähenee yhdeksän prosentin rajaa, mikä lisää etuusmenoja. Työttömyyden kasvu puolella prosenttiyksiköllä lisää Kelan työttömyysturvan kuluja 125 milj. euroa ja yleisen asumistuen kuluja 35 milj. euroa.

Vuonna 2015 julkisen talouden velka rikkoo kriittisen 60 %:n rajan, jonka EU on asettanut. 2016 velan on arvioitu olevan 62 % bruttokansatuotteesta. Vaarana on, että Suomen luottoluokitus heikkenee ja lainanhoitokulut kasvavat.

Julkisen talouden sopeuttamistoimet johtavat myös sosiaaliturvan leikkauksiin ja rakenteellisiin muutoksiin. Kuntatalouteen tehtyjä leikkauksia on hoidettu siirtämällä kuntien tehtäviä valtion hoidettavaksi. Viime vuosina Kelan hoidettavaksi on siirretty elatustuki ja vammaisten tulkkauspalvelu. Hallituksen pitkän tähtäyksen sopeutuspaketti sisälsi suunnitelmia kuntien tehtävien vähentämisestä. Tämä merkitsee sitä, että Kelan hoidettavaksi siirtyy muitakin aiemmin kuntien hoitamia etuuksia. Hallitus on tehnyt esityksen perustoimeentulotuen siirtämisestä Kelan hoidettavaksi 2017. Myös omaishoidontuen siirtämisestä Kelaan keskustellaan.

Leikkauksia ja rakenteellisia uudistuksia

Valtiontalouden sopeuttamis- ja säästötoimenpiteistä osa kohdistuu myös Kelaan. Kelan toimintamenoja supistetaan vuodesta 2015 alkaen siten, että säästö on 15 milj. euroa vuodesta 2016 lähtien. Etuuksista esimerkiksi vuonna 2013 lääkekorvauksia leikattiin noin 100 miljoonalla eurolla. Samalla kuitenkin alentamalla vuotuista omavastuuta parannettiin niiden henkilöiden asemaa, jotka maksavat paljon lääkkeitään. Sairausvakuutuksen etuusmenoja vähennetään 75 milj. eurolla vuosina 2015–2016. Säästöt kohdistuvat lääkkeisiin, hammashoitoon, matkoihin ja kuntoutukseen. Kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien indeksikorotus leikattiin 0,4 %:iin vuonna 2015. Lapsilisien euromääriä alennettiin 8,1 % vuonna 2015, jolloin vuositasolla säästyy 113 milj. euroa.

Sekä leikkaukset että rakenteelliset uudistukset tarkoittavat muutoksia lainsäädäntöön.

Pieniä muutoksia tehdään jatkuvasti. Uusi asumistukilaki tuli voimaan vuoden 2015 alusta. Asumistuen määräytymisperusteet yksinkertaistuivat. Uudistus lisää asumistukimenoja noin 70 milj. eurolla vuodessa.

Työmarkkinajärjestöt pääsivät syksyllä 2014 sopimukseen työeläkejärjestelmän uudistamisesta. Sopimus ei sisällä kannanottoja siitä, miten uudistus vaikutta Kelan eläke-etuuksiin. Kansaneläkkeen ja takuueläkkeen suhde työeläkkeisiin sekä kansaneläkkeen ja takuueläkkeen välinen yhteys nousevat keskusteluun. Työsuhteitten mahdollinen hapertuminen ja haurastuminen lisäävät Kelan työttömyys- ja eläketurvan merkitystä köyhyyden ja syrjäytymisen estäjänä.

Sairausvakuutuksen merkitys erityisesti perusterveydenhuollon rahoittajana on kasvanut 2000-luvulla.

Työterveyshuolto korvaa yhä laajemmin työikäisten perusterveydenhuollon palveluita. Kasvukeskuksissa työterveyshuollon osuus perusterveydenhuollon menoista on jo yli kolmannes. Yksityislääkäriissäkäyntien korvausmenot ovat pysyneet samalla tasolla jo usean vuoden ajan. Yksityisiä yleislääkäripalveluita käytti väestöstä vähintään joka kymmenes. Sote-uudistus ja pyrkimys yksikanavaiseen rahoitusjärjestelmään saattavat muuttaa Kelan sairausvakuutuksen roolia ja voivat haastaa koko korvausjärjestelmän olemassaolon.

Kela on mukana syrjäytymisen ehkäisyssä. Huono-osaisuuden on tutkimuksissa todettu kasautuvan. Terveysteen, talouteen ja työhön liittyvät ongelmat pakkautuvat yhä useammin samoille henkilöille. Esimerkiksi työmarkkinatuen saajista yli 70 % kokee taloudellisen tilanteensa vaikeaksi, ja melkein joka toisella heistä on pysyvä vamma tai sairaus. Tästä seuraa köyhyyttä ja syrjäytymistä. Työmarkkinatuen saajien keskeinen toimeentulon lähde ovat Kelan etuudet. Lähivuosien haaste on säilyttää perusturvaetuuksien riittävä taso sekä kannusteet ryhtymiseen ja työntekoon. Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi vuosina 2011–2015 toimenpideohjelmaa, jolla syrjäytymistä, köyhyyttä ja terveysongelmia vähentävät toimenpiteet otetaan osaksi kaikkea yhteiskunnallista päätöksentekoa. Kela on keskeisesti mukana useimmissa näistä toimenpiteistä.

Työelämän vaatimusten koventuminen ja varhaisten eläkereittien sulkeminen asettavat vaatimuksia kuntoutusjärjestelmälle. Kela on merkittävä kuntoutuksen järjestäjä sekä kuntoutuksen kehittäjä ja tutkija.

Kuntoutusjärjestelmän monimuotoisuus ja palvelujärjestelmien hajanaisuus vaikeuttavat oikean kuntoutustahon ja toimenpiteen löytymistä. Kuntoutuksen onnistumisessa tarvitaan julkisen terveydenhuollon, työterveyshuollon, Kelan, työeläkejärjestelmän sekä sosiaali- ja työvoimahallinnon parempaa yhteistyötä. Sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenneuudistukset sekä kuntarakenteiden muutokset vaikuttavat kuntoutuspalvelujen kehittämiseen ja palvelujen toteuttamismalliin. Tässäkin tarvitaan arviointia ja tutkimusta.

KELA VUONNA 2014

Kolme vuotta kestänyt Kohti uutta Kelaa -ohjelma saatiin valtaosin päätökseen vuoden 2014 aikana. Ohjelmaan kuului lukuisia Kelan strategian pohjalta käynnistettyjä uudistamishankkeita, jotka tähtäsivät ennen muuta asiakaspalvelun parantamiseen. Asiakaspalveluun kehitettiin edelleen uusia toimintamalleja. Uutena asiointitapana otettiin käyttöön etäpalveluasiointi, jossa asiakas voi olla yhteispalvelupisteestä kuvayhteydessä Kelan asiantuntijaan. Parhaillaan kokeillaan etäpalvelua, jossa asiakas on kotoaan kuvayhteydessä Kelaan.

Asiakastekstien ja hakulomakkeiden selkeytyshanke päättyi, mutta selkeyttämistä on jatkettu Selkeysverkostossa. Siinä on asiantuntijoita kaikista etuuksista sekä asiakaspalvelusta. Vuoden loppuun mennessä oli uudistettu asiakkaille menevistä päätöksistä 65 % ja asiakaskirjeistä 80 % sekä 95 lomaketta. Kela on myös lupautunut pilottiorganisaatioksi virkakielikampanjaan.

Taksimatkojen suorakorvaushanke laajennettiin koko maahan Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Suorakorvausmenettely laajennettiin Etelä- ja Itä-Savon, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson, Etelä-Karjalan, Keski-Pohjanmaan ja Helsingin-Uudenmaan sairaanhoitopiirien alueille kilpailutuksen kautta. Toiminta suorakorvausalueille on vakiintunut, ja matkojen yhdistelyllä säästettiin jo vuonna 2014 noin 10 milj. euroa. Liikenne- ja viestintäministeriön hyväksymien kokeiluhankkeiden suunnittelu aloitettiin yhdessä Suomen Taksiliiton kanssa. Kokeiluissa selvitetään mahdollisuus yhdistellä vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisia kuntien järjestämiä matkoja Kelan korvaamiin suorakorvausmatkoihin. Lisäksi selvitetään mahdollisuutta ottaa joukkoliikenneautot mukaan suorakorvausmenettelyyn.

Etuusjärjestelmien uudistamisessa edettiin ensimmäiseen laajan järjestelmäkokonaisuuden käyttöönottoon. Lokakuussa otettiin onnistuneesti käyttöön neljän vammaisetuuden käsittelyjärjestelmä siihen liittyvine tukijärjestelmineen. Uusi järjestelmä sujuvoittaa prosessia, niin että asiakas saa selkeämpiä päätöksiä nopeammin. Myös verkkoasiointia kehitettiin edelleen. Liitteiden sähköinen lähettäminen yhdistettiin lähes kaikkiin hakemissovelluksiin. Myös etuuden suullinen hakeminen on mahdollista niissä verkkohakemuksissa, joissa se on tarkoituksenmukaista. Pilotti A-lääkärintodistuksen sähköisestä välittämisestä Kelan etuusjärjestelmille aloitettiin yhteistyössä sairaanhoitopiirin ja tietojärjestelmätoimittajan kanssa.

Helmikuussa otettiin käyttöön matkakorvauksen sähköinen hakemispalvelu ja siihen liittyvät automaattiratkaisut. Toukokuussa verkkoasiointipalvelussa tuli käyttöön uusi etusivu, josta asiakas näkee yhdellä silmäyksellä kaikki Kela-asiansa, mm. maksut ja päätökset. Valituksen tekeminen verkossa tuli mahdolliseksi toukokuussa.

Kelan asiakasviestintä keskittyi verkkoviestinnän, mediaviestinnän ja perinteisten painotuotteiden ohella yhä enemmän Kelan palvelukanavien ja eri asiointitapojen markkinointiin. Verkkomainontaa kohdistettiin erityisesti suurille asiakasryhmille, kuten opiskelijoille, lapsiperheille ja työttömille.

Uutiskirjeillä tavoitettiin yli 18 000 median, työnantajien ja terveydenhuollon edustajaa sekä kansainvälisestä sosiaaliturvasta kiinnostunutta. Kelan yhteistyökumppaneille suunnatun viestinnässä teema oli ”Näin Kela palvelee”. Kohderyhmänä oli erityisesti julkinen terveydenhuolto.

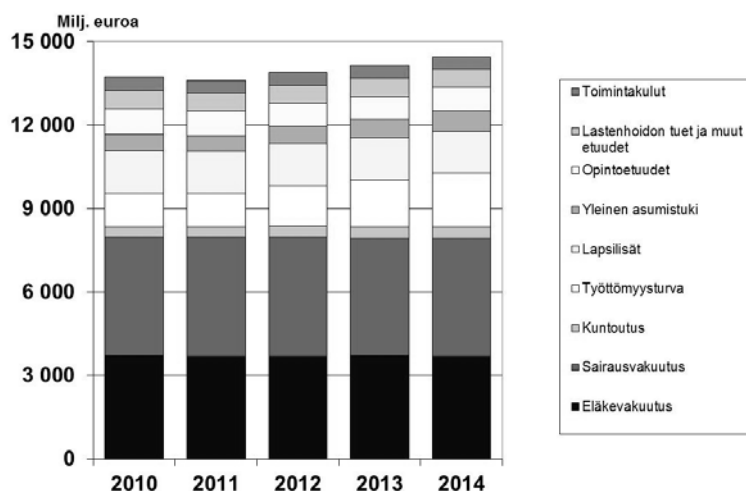
Asiakasraadit tuovat kehittämistyöhön palvelujen käyttäjien kokemuksen ja äänen. Yhteistyötä asiakasraatien kanssa on jatkunut tiiviinä. Raadit ovat myös hyvä keino tarjota sidosryhmille tietoa Kelan ajankohtaisista asioista. Seitsemässä aktiivisesti toimivassa neuvottelukunnassa on viranomaisten, yhteisöjen ja etujärjestöjen sekä Kelan henkilöstön edustus.

Kela.fi-verkkopalvelun kehittäminen jatkui. Tarkoituksena on saada aikaan integroitu verkkopalvelu, joka mukautuu asiakkaan elämäntilanteen mukaisesti, ohjaa ja tukee asiakasta etuuksien hakemisessa sekä auttaa häntä Kelaan liittyvien asioiden seuraamisessa ja hallinnassa. Konseptointia varten nykytilaa kartoitettiin keräämällä tutkimusdataa ja tekemällä käyttäjäanalyysia. Uusina toimintoina sivustolla otettiin käyttöön lapsiperheiden ja opiskelijoiden etuuksien keskustelupalsta. Alkuun se korvaa Kela-Kertun ja aiemman opiskelijoiden kysymyspalstan. Jatkossa palsta tarjoaa kanavan muistakin Kelan etuuksista käytäville keskusteluille. Uuden intranetpalvelun rakentaminen jatkui koko vuoden. Työn tuloksena kelalaisille on tulossa uusia, monipuolisia mahdollisuuksia tehostaa työtään viestinnällisen intranetin, yhteisten työtilojen ja jokaisen oman työtilan avulla.

Laaja hallinnon ja toiminnan kehittämishanke käynnistyi vuoden alussa. Hankkeen ensimmäinen vaihe saatiin valmiiksi loppuvuodesta, ja sen toimeenpano ajoittuu vuosille 2015–2017. Kelan hallitus hyväksyi joulukuussa uuden organisaatorakenteen, jossa Kelan toiminta organisoidaan kuuteen toiminnalliseen yksikköön 1.1.2016 alkaen. Päätöksen toimeenpano jatkuu uutena hankkeena.

Kela siirtyi 1.1.2015 kaksipuoliseen hallintoon, kun aluehallinto lakkautettiin. Kelan hallitus päätti maaliskuun 2014 kokouksessaan perustaa keskushallintoon uuden Palvelun toimittaminen -yksikön 1.1.2015 lukien enintään 31.12.2017 saakka. Yksikön tehtävänä on paikallishallinnon tulosityksiköiden johtaminen ja tulossopimusasioista huolehtiminen siihen asti, kunnes uusi organisaatio tulee voimaan.

Suurin osa suomalaisista sai vuonna 2014 Kelan etuuksia. Kelan etuusrahastojen kokonaiskulut olivat 14,5 mrd. euroa, mikä oli 3,2 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Kokonaiskuluista 14,0 mrd. euroa oli etuuskuluja. Toimintakulujen osuus kokonaiskuluista oli vain 3 %.



Kuvio: Kelan etuudet ja toimintakulut 2010–2014, vuoden 2014 rahana

KELAN MAKSAMAT ETUUDET

Kelan etuuskulut olivat yhteensä 14,0 mrd. euroa. Ne kasvoivat edellisvuodesta 3,4 %.

Eläkevakuutuksen etuusmenot säilyivät lähes ennallaan ja sairausvakuutuksen menot ilman kuntoutusta kasvoivat 2,0 % vuodesta 2013. Muut sosiaaliturvamenot kasvoivat 6,7 %.

Kelan maksamat etuudet	2014 milj. €	2013 milj. €	Muutos-%
Eläke-etuudet	2 560,2	2 615,3	-2,1
Vammaisetuudet	612,9	592,7	3,4
Sairausvakuutusetuudet	4 269,1	4 186,5	2,0
Kuntoutus	410,2	380,2	7,9

Työttömyysturvaetuudet	1 933,7	1 683,4	14,9
Lapsiperheiden etuudet ¹	2 100,2	2 090,7	0,5
Opintoetuudet	829,0	807,1	2,7
Eläkkeensaajan asumistuki	497,9	468,0	6,4
Yleinen asumistuki	742,3	669,5	10,9
Muut etuudet	60,3	58,1	3,8
Etuusmenot yhteensä	14 015,8	13 551,5	3,4

¹Vanhempainpäivärahat sisältyvät sairausvakuutusetuuksiin.

Taulukko: Kelan maksamat etuudet, 2013–2014

Eläke- ja vammaisetuudet

Vuonna 2014 Kelan eläke-etuuksia maksettiin 2 560,2 milj. euroa eli lähes sama määrä kuin edellisvuonna. Vammaisetuuksia maksettiin 613 milj. euroa, mikä on 3,4 % enemmän kuin vuonna 2013.

Vammaisetuusmenojen lisäys johtui pääosin eläkettä saavan hoitotuen menojen kasvusta. Vuoden 2014 alusta eläke- ja vammaisetuuksiin tuli 0,6 %:n indeksikorotus.

Kelan eläke-etuuksien saajia oli vuoden päättyessä 673 000. Määrä väheni edellisvuodesta 2,2 %.

Suhteellisesti eniten väheni työttömyyseläkkeen saajien määrä. Työttömyyseläkkeen voi saada vain ennen 1950 syntynyt pitkäaikaistyötön, ja 65 vuoden iässä työttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi.

Varhennetun ja lykätyn vanhuuseläkkeen saajien määrä kasvoi. Takuueläkettä sai vuoden lopussa lähes yhtä moni kuin edellisvuonna. Täyden kansaneläkkeen saajia oli 82 000 (vähennys 1,2 %). Täyden kansaneläkkeen saajien määrä vähenee, koska iäkkäämmät naiset ovat aiempaa harvemmin vain pienen työeläkkeen varassa tai kokonaan ilman työeläkettä.

Vammaisetuuksien saajia oli vuoden 2014 lopussa 310 000, mikä on 0,7 % edellisvuotista enemmän.

Suhteellisesti eniten lisääntyi ruokavaliokorvauksen saajien määrä. Keliakiaa sairastaville maksettava ruokavaliokorvaus on pysyvä etuus, joten saajien määrä muuttuu vain vähän. Korotettua tai ylintä eläkettä saavan hoitotukea ja ylimääräistä rintamalisää saaville maksettavaa veteraanilisää sai vuoden lopussa 5 100 henkilöä.

Eläke-etuudet	2014 milj. €	2013 milj. €	Muutos-%
Maksetut etuudet			
Yhteensä	2 560,2	2 615,3	-2,1
Kansaneläkkeet	2 335,9	2 382,3	-1,9
Vanhuuseläkkeet	1 586,0	1 608,5	-1,4
Työkyvyttömyyseläkkeet	744,3	757,6	-1,8
Työttömyyseläkkeet	5,6	16,2	-65,2
Takuueläkkeet	156,6	157,7	-0,7
Perhe-eläkkeet	31,6	33,2	-4,7
Lapsikorotukset	5,8	5,8	-0,5
Rintamalisät	17,3	20,5	-15,6
Ylimääräiset rintamalisät	13,0	15,8	-17,2
Etuudensaajien määrä	31.12.2014	31.12.2013	Muutos-%
Kaikki etuudet	673 100	688 400	-2,2
Kansaneläkkeensaajia	629 200	641 000	-1,8
Vanhuuseläkkeensaajia	482 100	483 700	-0,3
Työkyvyttömyyseläkkeen saajia	146 800	152 200	-3,5
Työttömyyseläkkeen saajia	400	5 200	-92,7
Takuueläkkeensaajia	101 500	102 900	-1,3
Perhe-eläkkeensaajia	24 000	25 000	-4,1
Lapsikorotuksensaajia	12 600	12 700	-1,5

Rintamalisänsaajia	26 600	32 000	-16,9
--------------------	--------	--------	-------

Kansaneläkkeiden rakenne	31.12.2014	31.12.2013	Muutos-%
Kansaneläkkeen saajista sai			
täyttä eläkettä	82 400	83 400	-1,2
vähennettyä eläkettä	546 800	557 600	-1,9
Vammaisetuudet			
Maksetut etuudet	2014 milj. €	2013 milj. €	Muutos-%
Yhteensä	612,9	592,7	3,4
Lapsen vammaistuet	82,6	78,6	5,0
Aikuisen vammaistuet	36,2	34,3	5,5
Eläkkeensaajan hoitotuet	484,7	470,7	3,0
Ruokavaliokorvaukset	9,4	9,1	3,6
Etuudensaajien määrä	31.12.2014	31.12.2013	Muutos-%
Kaikki etuudet	310 100	307 800	0,8
Lapsen vammaistuet	35 300	34 800	1,3
Aikuisen vammaistuet	10 900	10 600	3,1
Eläkkeensaajan hoitotuet	232 900	232 400	0,2
Ruokavaliokorvaukset	33 500	32 400	3,3

Taulukko: Kelan maksamat eläke- ja vammaisetuudet 2013–2014

Sairausvakuutusetuudet

Sairausvakuutuksen etuusmenot ilman kuntoutusta olivat yhteensä 4 269,1 milj. euroa. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 82,6 milj. euroa (2,0 %). Sairausvakuutusetuuksia sai 4,3 miljoonaa henkilöä.

Sairauspäivärahaa sai 304 600 henkilöä, mikä on 1,2 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Osasairauspäivärahan saajien määrä sen sijaan kasvoi edelleen. Sairauspäivärahapäiviä korvattiin yhteensä 15,4 miljoonaa päivää, joista 4,9 % oli osasairauspäivärahapäiviä. Vuoden 2014 alusta alkaen osasairauspäivärahan enimmäisaika piteni 72 arkipäivästä 120 arkipäivään.

Vanhempainpäivärahoja maksettiin 99 600 äidille ja 58 800 isälle yhteensä 1 033,6 milj. euroa. Vanhempainpäivärahapäiviä korvattiin 16,2 miljoonaa päivää, joista isien osuus oli 8,3 %. Vanhempainpäivärahaa saaneiden isien määrä on hieman vähentynyt, mutta myös äitien määrä on ollut laskussa muutaman viime vuoden.

Sairaanhoitokorvauksia sai neljä suomalaista viidestä. Lääkekorvauksia maksettiin 3,8 miljoonalle henkilölle.

Sairausvakuutuskorvaukset	2014 milj. €	2013 milj. €	Muutos-%
Kaikki¹	4 269,1	4 186,5	2,0
Sairausvakuutuksen päivärahat ²	1 976,9	1 958,9	0,9
Sairauspäiväraha	833,8	833,2	0,1
Osasairauspäiväraha	26,1	16,8	55,9
YEL-sairauspäiväraha	6,3	6,3	0,2
Vanhempainpäivärahat ³	1 110,3	1 104,5	0,5
Sairaanhoitokorvaukset	1 870,4	1 830,5	2,2
Lääkkeet ⁴	1 306,5	1 273,0	2,6
Peruskorvatut lääkkeet	298,5	297,7	0,3
Erityiskorvatut lääkkeet	855,6	844,2	1,4
Alempi korvaus	235,0	233,7	0,5

Ylempi korvaus	620,6	610,4	1,7
Lääkkeiden lisäkorvaukset	151,9	130,4	16,5
Yksityislääkärin palvelut	72,6	73,4	-1,1
Yksityiset hammashoitopalvelut ⁵	123,0	125,6	-2,0
Yksityinen tutkimus ja hoito	63,3	64,4	-1,6
Matkat ja sairaankuljetus ⁶	305,0	294,0	3,7
Muut etuudet (mm. työterveyshuollon ja opiskelijoiden terveydenhuollon)	415,6	389,3	6,8
¹ Sisältää sairauspäivärahasuoritukset Melalle 6,20 milj. euroa vuonna 2014. ² Sisältää myös tartuntatautilain perusteella maksetut päivärahat ja ansionmenetykskorvaukset sekä elimen luovuttajalle maksetut päivärahat. ³ Sisältää myös erityishoitorahat ja vuosilomakustannusten korvaukset työnantajalle. ⁴ Sisältää myös korvaukset annosjakelupalkkioista. ⁵ Sisältää suuhygienistien palkkioista maksetut korvaukset. ⁶ Sisältää matkojen lisäkorvaukset.			
Sairausvakuutuskorvausten saajat	2014	2013	Muutos-%
Kaikki	4 281 900	4 263 500	0,4
Sairauspäiväraha ¹	304 600	308 400	-1,2
Osasairauspäiväraha ¹	13 100	10 800	21,6
YEL-sairauspäiväraha ¹	17 700	18 000	-1,6
Vanhempainpäivärahat	158 400	160 200	-1,1
Sairaanhoitokorvaukset	4 232 100	4 213 600	0,4
Lääkkeet	3 843 200	3 829 200	0,4
Peruskorvatut lääkkeet	3 740 000	3 729 100	0,3
Erityiskorvatut lääkkeet	1 199 100	1 191 600	0,6
Alempi korvaus	844 400	849 200	-0,6
Ylempi korvaus	619 300	603 100	2,7
Lääkkeiden lisäkorvaukset	176 400	143 600	22,8
Yksityislääkärin palvelut	1 609 700	1 608 900	0,0
Yksityiset hammashoitopalvelut ²	1 080 600	1 090 600	-0,9
Yksityinen tutkimus ja hoito	1 194 600	1 182 500	1,0
Matkat ja sairaankuljetus	662 300	673 800	-1,7
¹ Sama henkilö voi saada yhtä tai useampaa erilaista sairauspäivärahaa. ² Sisältää suuhygienistien palkkioista korvausta saaneiden määrän.			

Taulukko: Sairausvakuutuskorvaukset ja -korvauksien saajat 2013–2014

Sairaanhoitokorvauksiin tuli muutoksia edellisen vuoden tapaan myös vuonna 2014. Mm. lääkekustannusten vuotuinen omavastuuosuus aleni 670 eurosta 610 euroon. Myös lääkkeiden vähittäishinnat muuttuivat, jolloin kalliimpien reseptilääkkeiden hinnat laskivat ja halvempien nousivat.

Lääkekorvauksia maksettiin 1,3 mrd. euroa, mikä oli 2,6 % enemmän kuin edellisvuonna. Erityiskorvatuissa lääkkeissä kasvu oli 1,4 % ja peruskorvatuissa 0,3 %. Lisäkorvaukset kasvoivat ns. lääkekaton alenemisen vuoksi 16,5 %. Lääkekorvauksiin tehtyjen säästöpäätösten vuoksi korvaukset olivat vuonna 2014 reaalisesti samalla tasolla kuin vuonna 2007.

Yhteensä 307 miljoonasta lääkärisssäkäynnistä maksettiin lääkärinpalkkiokorvauksia 72,6 milj. euroa. Hammashoitokorvauksia maksettiin 123,0 milj. euroa. Sairausvakuutuskorvaus maksettiin 2,5 miljoonasta käynnistä hammaslääkärillä kuten edellisenäkin vuonna ja 349 000 käynnistä suuhygienistillä. Sekä lääkärinpalkkiot että hammashoidon korvaukset pienenivät edellisvuodesta. Tutkimus- ja hoitokustannusten 63,3 milj. euron korvauksista neljännes oli korvausta fysioterapian kustannuksista. Matkakorvauksia maksettiin

5 miljoonasta matkasta 305 milj. euroa. Matkakorvauksia maksettiin reaalisesti yhtä paljon kuin vuonna 2010.

Sairaanhoitokorvausratkaisuja tehtiin 11,6 miljoonaa, joista 0,3 miljoonaa ratkaisua työpaikkakassoissa.

Työterveyshuolto huolehtii lähes 2 miljoonan työssä käyvän terveydenhuollosta. Työnantajien järjestämän työterveyshuollon kustannuksista korvattiin työnantajille 357 milj. euroa. Työterveyshuollossa tehdään vuosittain yli miljoona terveystarkastusta ja yli 5 miljoonaa sairaanhoitokäyntiä. Yrittäjien ja muiden omaa työtään tekevien työterveyshuoltokorvaukset olivat yhteensä 3,8 milj. euroa. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle maksetut korvaukset olivat 24,4 milj. euroa.

Kuntoutusetuudet

Vuonna 2014 Kelan järjestämää kuntoutusta sai ensimmäisen kerran yli 100 000 kuntoutujaa (107 100). Kuntoutujien määrä kasvoi erityisesti ammatillisessa kuntoutuksessa ja kuntoutuspsykoterapiassa. Kuntoutuspsykoterapiasta on tullut harkinnanvaraisen kuntoutuksen jälkeen Kelan toiseksi yleisin kuntoutusmuoto. Harkinnanvaraista kuntoutusta sai 45 000, kuntoutuspsykoterapiaa 25 000, vaikeavammaisten lääkinnällistä kuntoutusta 24 000 ja ammatillista kuntoutusta 15 000 kuntoutujaa.

Kelan kuntoutusmenot olivat yhteensä 410 milj. euroa, mikä oli 7,9 % enemmän kuin edellisvuonna. Yksilöön kohdistuvat kuntoutusmenot olivat 405 milj. euroa, josta kuntoutuksen osuus oli 313 milj. euroa ja maksettujen kuntoutusrahojen osuus 91 milj. euroa.

Kelan kuntoutujista kolme neljästä on mukana työelämässä. Työelämästä poissa olevista suurin ryhmä on alle 16-vuotiaat vaikeavammaisten lääkinnällistä kuntoutusta saavat.

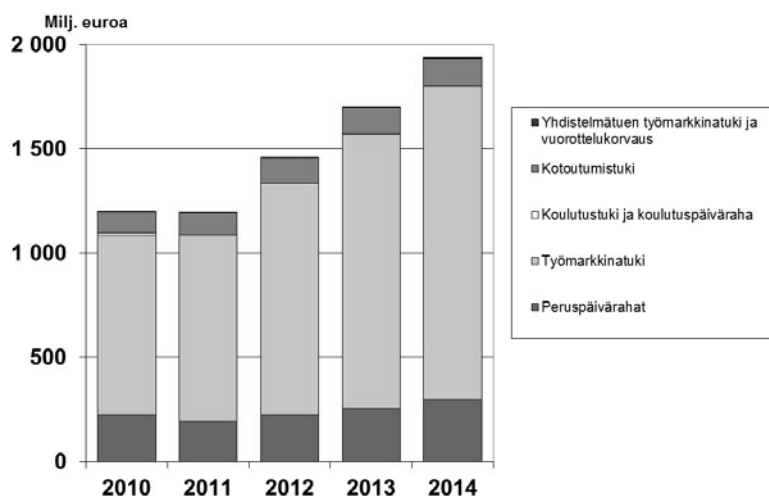
Kuntoutusajan toimeentuloturvana maksettavaa kuntoutusrahaa sai 56 700 henkilöä. Heistä noin joka neljäs osallistui muuhun kuin Kelan järjestämään kuntoutukseen.

Työttömyysturvaetuuudet

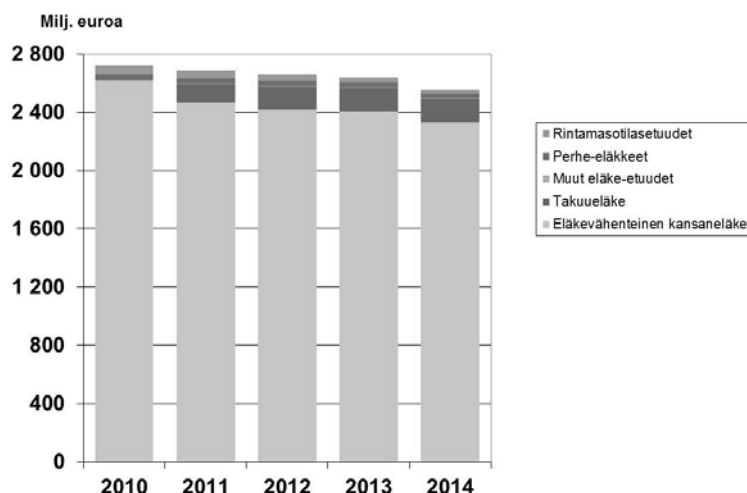
Kelan maksamien työttömyysturvaetuuksien menot kasvoivat 14,9 % ja olivat 1 933 milj. euroa. Maksettuja etuuspäiviä oli vuoden aikana 54,5 miljoonaa, mikä on 13,3 % enemmän kuin edellisvuonna. Kelan työttömyysturvamenot ovat kasvaneet kuusi vuotta peräkkäin, ja kasvuvauhti on ollut lähes joka vuosi yli 10 %. Vuoden 2014 menot olivat vuoteen 2008 verrattuna yli kaksinkertaiset.

Keskimääräinen Kelan maksama työttömyysetuus oli 35,48 euroa päivältä eli 763 euroa kuukaudessa. Aktiivitoimenpiteen ajalta maksettu etuus oli keskimäärin 45,54 euroa päivältä ja työttömyysajalta 32,62 euroa päivältä. Soviteltua etuutta sai vuoden aikana 16,4 % Kelan työttömyysetuuksien saajista. Keskimääräinen soviteltu työttömyysetuus oli 22,00 euroa päivältä.

Kelan työttömyysetuuksien päivistä 24,2 % maksettiin aktiivitoimenpiteiden ajalta vuonna 2014. Osuus oli lähes sama kuin edellisvuonna. Aktiivitoimenpiteistä omaehtoinen opiskelu ja kuntouttava työtoiminta yleistivät muita toimenpiteitä enemmän.



Kuviot: Maksetut työttömyysturvaetuuudet 2010–2014 (vuoden 2014 rahana)



Kuvio: Maksetut eläke-etuudet 2010–2014.

Lapsiperheiden etuudet

Hallituksen säästöpäätösten vuoksi lapsilisien indeksitarkistuksia ei toteuteta vuosina 2013–2015. Lapsilisämenot kasvoivat silti hieman. Lapsilisää saaneiden lasten määrä pysyi samana edellisvuoteen nähden, mutta lapsilisään korotusta saaneiden määrä kasvoi.

Kela maksoi lakisääteisiä lastenhoidon tukia 371 milj. euroa. Lakisääteisten tukien lisäksi kunnat maksoivat Kelan kautta kotihoidon tukeen ja yksityisen hoidon tukeen kuuluvia kuntalisiä 92 milj. euroa. Lakisääteisten tukien etuusmenot kasvoivat 0,3 %, ja maksettujen kuntalisien määrä väheni 5 %. Lastenhoidon tukia saaneiden lasten määrä väheni jälleen, mutta etuuksiin tehdyt indeksikorotukset selittävät etuusmenojen kasvua. Uutta etuutta, joustavaa hoitorahaa maksettiin 15 300 lapsesta. Osittaista hoitorahaa saaneiden määrä väheni, koska joustava hoitoraha korvasi sen alle kolmivuotiailla.

Elatustukea saaneiden lasten määrä kasvoi edelleen vuonna 2014. Elatustukea sai vuoden lopussa 104 300 lasta. Tukea saaneiden lasten osuus 0–17-vuotiaista oli 9,7 %. Elatustuen maksamisen syynä on yhä useammin elatusvelvollisen heikentynyt maksukyky. Vuoden 2014 aikaa Kela peri elatusvelvollisilta maksamattomia elatusapuja 71,1 milj. euroa. Perityksi saatiin noin 3 % vähemmän kuin edellisvuonna.

Opintoetuudet

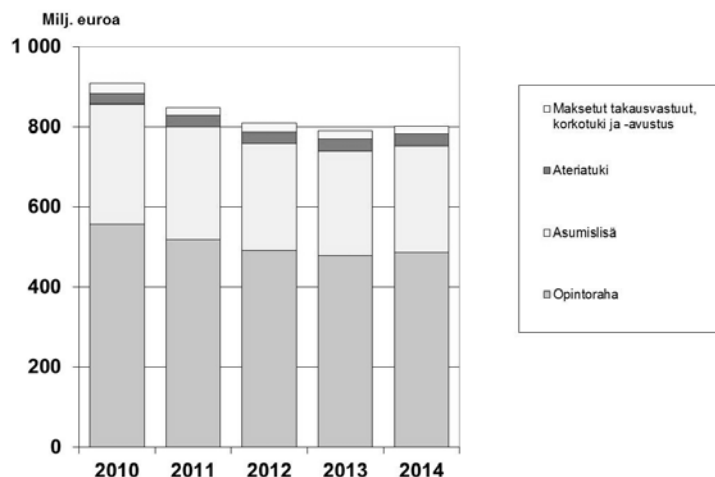
Opintoetusmenot kasvoivat edellisvuodesta lähes 22 milj. eurolla 829 milj. euroon. Opintorahaa maksettiin 487 milj. euroa ja asumislisää 266 milj. euroa. Korkeakouluopiskelijoiden ruokailua tuettiin hieman yli 30 milj. eurolla (lisäystä 2 %). Opintolainan korkoavustuksia maksettiin hieman alle 200 000 euroa.

Opintotuen saajien määrä on hieman vähentynyt. Lukuvuonna 2013/2014 opintorahaa maksettiin 281 100 opiskelijalle ja asumislisää 188 900 opiskelijalle. Opintolainan valtiontakausta myönnettiin 197 100 opiskelijalle.

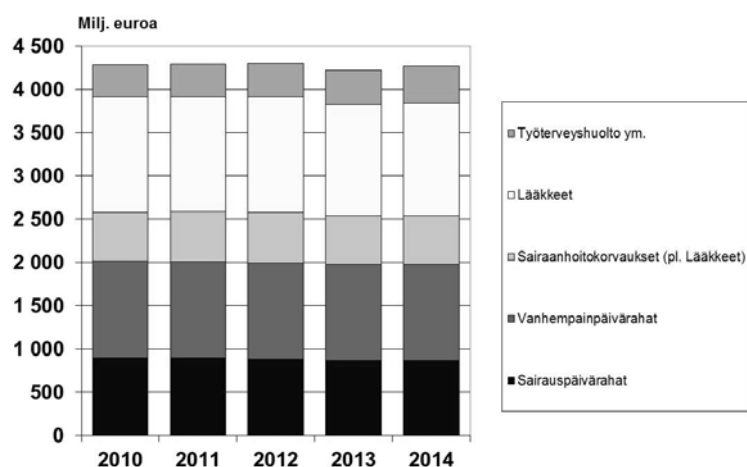
Lukuvuoden 2013/2014 lopussa opintolainaa oli 309 900 henkilöllä (lisäystä 6,6 %). Opintovelallisten määrä on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2009, yhteensä lähes 34 000 henkilöllä (12 %). Vuoden lopussa valtion takaamia opintolainoja oli 1,8 mrd. euroa (lisäystä 10 %). Opintolainakanta on kasvanut nopeasti sen jälkeen, kun lakimuutos helpotti korkeakouluopiskelijoiden lainankäyttöä.

Oikeus opintolainavähennykseen verotuksessa myönnettiin lähes 9 100 korkeakoulututkinnon suorittaneelle henkilölle (lisäystä 4,7 %). Heistä runsaat 5 500 oli suorittanut ammattikorkeakoulututkinnon ja noin 3 200 ylemmän korkeakoulututkinnon.

Koulumatkatukea sai lukuvuonna 2013/2014 yhteensä 53 700 opiskelijaa. Vuonna 2014 koulumatkatukea maksettiin hieman yli 51 milj. euroa. Tästä summasta Matkahuollon laskutuksen osuus oli 66 %. Valtaosa tuetuista koulumatkoista kuljettiin linja-autolla.



Kuviot: Maksetut opintotuet 2010–2014 (vuoden 2014 rahana)



Kuvio: Maksetut sairausvakuutusetuudet 2010–2014

Eläkkeensaajan asumistuki

Eläkkeensaajan asumistukea maksettiin 498 milj. euroa, mikä on 6,4 % edellisvuotista enemmän. Tukea sai vuoden lopussa 191 400 henkilöä; kasvua edelliseen vuoteen oli 2,0 %. Eläkkeensaajan asumistuen saajien määrä on kasvanut tasaisesti viime vuodet.

Keskimääräinen maksettu eläkkeensaajan asumistuki oli 214 euroa kuukaudessa, ja keskimääräiset asumismenot tuen saajilla olivat 466 euroa kuukaudessa. Valtaosa tuen saajista (91,2 %) asui vuokra-asunnossa. Myös palveluasunnot luetaan vuokra-asunnoiksi. Vuoden lopussa niissä asui 17,5 % tukea saaneista. Tuen saajista 8,9 % asui puolisonsa kanssa, ja 1,2 %:lla oli alaikäisiä lapsia.

Yleinen asumistuki

Yleistä asumistukea maksettiin 742 milj. euroa, mikä on 10,9 % enemmän kuin edellisvuonna. Yleisen asumistuen menot ovat kasvaneet tuntuvasti vuonna 2008 alkaneen taloustaantumisen jälkeen: tukea maksettiin viime vuonna 73,3 % enemmän kuin vuonna 2008.

Vuoden lopussa yleistä asumistukea saaneita ruokakuntia oli 206 100. Lisäystä edelliseen vuoteen oli 7,2 %. Tukea saavien ruokakuntien määrä on noussut kuusi vuotta peräkkäin; vuoden 2008 lopussa tukea saavia ruokakuntia oli 139 400. Yli puolet yleisen asumistuen saajista (55,1 %) on vuokralla asuvia yhden hengen ruokakuntia.

Keskimääräinen maksettu asumistuki oli 295 euroa kuukaudessa. Yksin asuvilla asumistuki oli keskimäärin 241 euroa kuukaudessa ja lapsiperheillä 404 euroa kuukaudessa. Asumistuen saajien asumismenot olivat keskimäärin 580 euroa kuukaudessa.

Muut etuudet

Sotilasavustuksia maksettiin 17,9 milj. euroa (vähennystä 6 %), josta asumisavustuksena 92 %.

Sotilasavustuksen kustannusten pieneneminen johtuu palvelusajan lyhentymisestä. Tämä näkyy selvästi erityisesti tammikuun tilastossa, jossa kuukauden saajien lukumäärä pieneni vuoden takaisesta 2 500 henkilöllä ja kustannukset vähenivät 780 000 euroa.

Tammikuun saajien lukumäärän vähenemisen vuoksi koko vuoden saajien määrä väheni 21 % 12 000:sta (2013) 9 500:aan (2014). Vuosi 2014 on ensimmäinen kokonainen vuosi, jossa palvelusajan lyhentäminen näkyy saajien lukumäärässä vuositasona. Tähän on syynä se, että ne varusmiehet, jotka vanhan palvelusajan perusteella olisivat kotiutuneet tammikuussa 2014, kotiutuivatkin uuden palvelusajan mukaan jo joulukuussa 2013. Kuukausitasolla sotilasavustusta sai noin 4 400 (vähennystä 4 % verrattuna vuoden 2013 helmi-joulukuuhun).

Vammaisten henkilöiden tulkkauspalveluihin oikeutettuja oli vuoden lopussa 5 500 (lisäystä 4,3 %).

Tulkkauspalveluihin oikeutetuista oli kuulovammaisia 3 600, puhevammaisia 1 700 ja kuulo-näkövammaisia 300.

Muut etuudet	2014 milj. €	2013 milj. €	Muutos-%
Kuntoutusetuudet	410,2	380,2	7,9
Kuntoutuspalvelut	318,9	296,8	7,4
Kuntoutusraha	91,4	83,5	9,5
Työttömyysturvaetuudet ¹	1933,2	1682,8	14,9
Peruspäiväraha	298,7	254,3	17,5
Työmarkkinatuki	1503,8	1299,7	15,7
Kotoutumistuen työmarkkinatuki	130,4	128,5	1,5
Äitiysavustus ja adoptiotuki	10,5	10,5	0,1
Lapsilisä	1495,2	1492,8	0,2
Lastenhoidon tuet	463,3	467,1	-0,8
Lakisääteiset tuet	371,3	370,2	0,3
Kotihoidontuki	309,3	318,1	-2,7
Yksityisen hoidon tuki	36,1	36,6	-1,4
Ositt. hoitoraha	9,6	15,6	-38,1
Joustava hoitoraha	16,2	–	–
Kuntakohtaiset lisät	92,0	96,8	-5,0
Elatustuki	193,6	185,0	4,7
Eläkkeensaajan asumistuki	497,9	468,0	6,4
Yleinen asumistuki	742,3	669,5	10,9
Opintoetuudet	829,0	807,1	2,7
Sotilasavustus	17,9	19,1	-6,5
Vammaisten tulkkauspalvelut	38,9	34,7	12,2
Rintamaveteraanien matkakorvaukset	0,5	0,6	-9,8

¹ Sisältää myös vuorottelukorvaukset.

Taulukko: Muut etuudet ja muiden etuuksien saajat 2013–2014.

Takaisinperintä

Takaisin perittävien etuuksien yhteismäärä (mukaan lukien opintotuen tulovalvonnan perusteella käynnistyneet perinnät) oli vuoden päättyessä 121,2 milj. euroa (lisäystä 3,1 %). Opintolainojen takausvastuusaatavia oli perinnässä vuoden lopussa 154,9 milj. euroa (vähennystä 2,9 %).

ASIAKASPALVELU JA PALVELUVERKKO

Kelan palveluverkkoon kuului vuoden päättyessä 186 toimistoa ja 1 sivuvastaanotto. Lisäksi yhteispalvelupisteet hoitavat Kelan avustavia asiakaspalvelutehtäviä. Yhteispalvelupisteessä asiakas saa ohjausta Kelan asiointipalvelujen käyttöön, yleistä neuvontaa sekä etuusasian vireille jättämällä hakemuslomakkeen. Vuoden 2014 päättyessä oli 149 yhteispalvelusopimusta.

Etäpalveluasiantia kehitettiin vuoden 2014 aikana. Asiakas voi asioida 36 yhteispalvelupisteessä Kelan kanssa kuvayhteyden avulla. Viime vuonna käynnistettiin etäpalvelujen kokeilut asiakkaiden koteihin. Kela oli Suomessa ensimmäinen valtakunnallinen julkishallinnon toimija, joka tarjoaa etäpalvelua kotiin.

Kelan toimistoissa asioivien määrä väheni edellisvuoden 2,5 miljoonasta 2,2 miljoonaan. Ajanvarauksella asioi 0,9 % asiakkaista.

Kelan toimistoissa käyneille asiakkaille tehtyyn kyselyyn vastanneista (9 500 henkilöä) asiakkaista 97 % koki palvelun ystävälliseksi, ja 94 % koki saaneensa riittävästi tietoa asioista, joiden vuoksi oli tullut toimistoon. Enemmistö (75 %) asiakkaista oli tyytyväinen asiointivuoron odottamiseen kuluneeseen aikaan. Palvelusta annettiin yleisarvosana 9,2.

Kesä-heinäkuussa tehdyssä puhelinhaastattelututkimuksessa (1 000 vastaajaa) Kela sai toiminnastaan yleisarvosanan 7,7 (asteikko 4–10). Parhaat arvostamat annettiin toimistopalvelusta (8,3), myös muissa asiointikanavissa (yhteispalvelu, puhelin, verkkopalvelu) saatua palvelua arvioitiin myönteisesti (8,2).

Syys-lokakuun vaihteessa toteutettuun asiakastyytyväisyyskyselyn osallistui 500 äskettäin Kelassa asioinutta henkilöasiakasta. Henkilöasiakkaiden asiakastyytyväisyysindeksiksi oli 7,61 (asteikko 0–10), jota voidaan pitää hyvänä lukuna. Asiakkaat luottavat Kelaan, ja he ovat melko tyytyväisiä Kelan palveluihin yleensä sekä Kelan kykyyn vastata heidän palvelutarpeisiinsa. Asiakkaat myös pitävät Kelan toimintaa asiantuntevana.

	2012	2013	2014
Verkkopalvelut (tunnistautuminen*)	9,9 milj.	12,0 milj.	15,1 milj.
Puhelinpalvelu (vastatut puhelut**)			
- Yhteyskeskus	1,68 milj.	1,69 milj.	1,56 milj.
- Erityisyksiköt	-	-	0,18 milj.
Suorakorvaus***			
- Asiakkaan saama korvaus suoraan palveluntuottajalla asioidessaan	35,9 milj.	35,8 milj.	36,4 milj.
Postiasiointi			
- Kelan lähettämät kirjeet	16,3 milj.	17,0 milj.	16,6 milj.
- Kelaan saapuneet skannatut hakemukset ja muut asiakirjat	8,0 milj.	7,3 milj.	6,9 milj.
Toimistopalvelu	2,8 milj., joista	2,5 milj., joista	2,2 milj., joista
- Toimistoasiointeja	ajanvarauksella 0,3 %	ajanvarauksella 0,6 %	ajanvarauksella 0,9 %
- Toimistoja	215	197	186
Yhteispalvelu			
- Käyntiasioinnit yhteispalvelussa	n. 53 000	56 372	54 298
- Yhteispalvelu- sopimuksia	157	157	149
- Asiointipisteitä	-	-	5

* Henkilöasiakkaiden ja yritys- ja organisaatioasiakkaiden tekemät tunnistetut kirjautumiset.

** Sisältää Yhteyskeskuksen osalta vastatut puhelut ja takaisinsoitot. Erityisyksiköt ovat kansainvälisten asioiden keskus,

opintotukikeskus, perintäkeskus, työkyvyttömyyseläkkeiden ratkaisukeskus ja vammaisten tulkkaukspalvelukeskus. Lisäksi puheluja tulee muihin Kelan yksiköihin.

*** Toimistot ja työpaikkakassat.

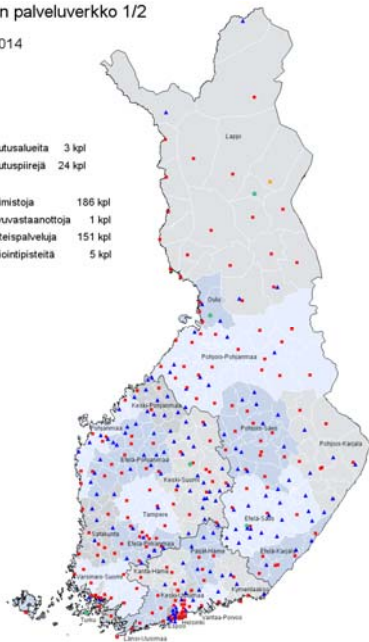
Taulukko: Palvelukanavien volyymit 2012–2014

Kelan palveluverkko 1/2

1.9.2014

Vakuutusalueita 3 kpl
Vakuutuspiirejä 24 kpl

■ Toimistoja 166 kpl
■ Sivuvastaanottoja 1 kpl
▲ Yhteispuheluja 151 kpl
■ Asiointipisteitä 5 kpl



KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Kelan kansainvälisten asioiden organisointia on kehitetty vuoden aikana. Kelan kansainvälisten asioiden keskuksen keskitettiin vuoden 2014 alusta kv-tilanteisiin liittyvä hakemusten käsittely ja Kelan kv-tilanteissa olevien asiakkaiden puhelinpalvelu.

Kela oli vahvasti mukana EU:n sosiaaliturvan koordinaatioasetuksen sähköisen tiedonvaihdon (EESSI = Electronic Exchange of Social Security Information) valmistelutyössä sekä EU:ssa että sosiaali- ja terveysministeriön johdolla Suomessa.

Kela osallistui myös EESSlin liittyvän tiedonvaihdon valmisteluun Pohjoismaiden ja Viron kanssa.

Useita kansainvälisen sosiaaliturvalainsäädännön täytäntöönpanoon liittyviä yhteyslaitosneuvotteluita käytiin Pohjoismaiden kesken.

Kela oli mukana neuvottelemassa kahdenväliset sopimukset Ruotsin ja Norjan kanssa rajat ylittävistä kuntoutustilanteista.

Viron kanssa käytiin yhteyslaitosneuvotteluita, ja Viron sosiaaliturvalaitosten kanssa selvitettiin mm., miten Suomen ja Viron välistä tiedonvaihtoa voitaisiin parantaa virheiden ja väärinkäytösten estämiseksi ja vähentämiseksi.

Kela oli aktiivisesti mukana vaikuttamassa keskusteluun EU:n sosiaaliturvalainsäädännön kehittämisestä. Keskustelua on käyty mm. oleskeluoikeuden ja sosiaaliturvan välisestä yhteydestä. Vuoden aikana arvioitiin useissa tapahtumissa EU-lainsäädännön soveltamista kahdenkymmenen vuoden aikana.

Yhteistyötä ISSAn (International Social Security Association) kanssa suunniteltiin ja toteutettiin yhdessä Suomen muiden jäsenlaitosten edustajien kanssa. Kelan eri alojen asiantuntijoita toimii ISSAn työryhmissä ja toimielimissä.

HENKILÖSTÖ JA OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Kelasta huipputyöpaikkahanke päättyi vuoden lopussa. Kolme vuotta kestäneen hankkeen tavoitteena oli tehdä Kelasta yhdessä tekemisen, kehittymisen ja työhyvinvoinnin huippupaikka. Tavoitteet saavutettiin hyvin. Henkilöstön mielestä työyhteisön toimivuus parani ja Kelan arvot toteutuvat paremmin kuin aikaisemmin. Työyhteisön toimivuuden kouluarvosana oli henkilöstötutkimuksessa 8,3 ja Kelan arvojen toteutumisen arvosana 8,5. Kumpikin arvio oli korkeampi kuin koskaan aikaisemmin. Myös johtamistyytyväisyys parani, kun henkilöstöstä 81 % oli tyytyväisiä lähiesimiehen johtamiseen. Valtaosa henkilöstöstä oli tyytyväisiä työhönsä kokonaisuudessaan (83 %) sekä piti Kelaa hyvänä työnantajana (kouluarvosana 8,5). Kuormitusta henkilöstölle aiheutti eniten kiire (31 %), joka lisääntyi jonkin verran edellisestä vuodesta. Stressin kokeminen (12 %) ja sairauspoissaolot (5 %) lisääntyivät myös vähän.

Osaamisen kehittämisen uudet muodot ja välineet lisäsivät koulutustilaisuuksien ja osallistujien määrää selvästi. Kelan järjestämiin 868 koulutustilaisuuteen osallistui vuoden aikana yhteensä 23 422 henkilöä. Koulutuksen painopiste oli etuusosaamisen kehittämisessä. Yli puolet kaikista koulutusten osallistujista oli mukana etuuskoulutuksessa. Aiheita olivat mm. palveluneuvojen etuuskoulutus, etuuksien asiantuntijakoulutus sekä Kelan palvelumallin koulutus. Toinen koulutuksen pääteemoista oli IT-osaamisen kehittäminen laajasti. Suurin osa koulutustilaisuuksista toteutettiin luokkakoulutuksena, mutta virtuaalisesti järjestetty etäkoulutus lisääntyi. Videolaitteiden ja työasemayhteyksien välityksellä toteutettiin aikaisempaa enemmän lyhyitä, alle päivän kestäviä info- ja koulutustilaisuuksia. Verkkokoulu Velmuissa oli tarjolla jatkuvasti ajasta ja paikasta riippumatonta verkkokoulutusta eri aloilta, mm. kaikille avoimet verkkokurssit perusetuuksista.

Henkilöstömäärässä ja rakenteessa ei tapahtunut isoja muutoksia. Lähes koko vuoden voimassa olleen tehtävien täyttökiellon vaikutuksesta henkilömäärä väheni 100 henkilöllä. Uusia työntekijöitä palkattiin vain perustellusta syystä, ja myös sijaisia sekä muita määräaikaista käytettiin vähemmän. Henkilöstön ikärakenne pysyi tasapainoisena. Nuorin Kelan työntekijä oli 19-vuotias ja iäkkäin 70-vuotias. Vuoden lopussa töissä oli 130 henkilökohtaisen eläkeiän saavuttanutta henkilöä. Miesten osuus henkilöstöstä kasvoi vähän (17,5 %).

Henkilöstömäärät	2014	2013
Koko henkilöstö	6008	6108
Kokopäiväinen	5080	5104
Osa-aikainen	928	1004
Vakinainen henkilöstö	5662	5691
Kokopäiväinen	4803	4767
Osa-aikainen	859	924
Tietoja vakinaisesta henkilöstöstä	2014	2013
Keski-ikä	46	46
Sairauspoissaoloprosentti	5,0	4,6
Kelasta lähteneet toimihenkilöt	240	275
Kelaan tulleet toimihenkilöt	217	283
Eläkkeelle siirtymisikä	63	63,5
Vanhuuseläkkeelle siirtyneet	140	167
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	28	21

Taulukko: Tietoja henkilöstöstä 2013–2014

TILASTOINTI JA LASKELMAT. Kelan internetsivuilla olevaa tilastotietokanta Kelastoa täydennettiin 4 uudella raportilla, mm. yksityishammaslääkäreiden antamaan korvattuun hoitoon ja julkisen terveydenhuollon valtion

korvauksiin liittyvillä raporteilla. Kelastolla oli keskimäärin 1 200 käyttäjää kuukaudessa. Raportteja ladattiin noin 5 900 kuukaudessa.

Verkkosivuilla julkaistiin 9 etuuskohtaista Kelan vuositilastoa ja työttömyysturvan yhteisjulkaisu yhdessä Finanssivalvonnan kanssa. Kelan kokoomajulkaisut (Kelan tilastollinen vuosikirja ja taskutilasto) sekä yhteisjulkaisut Eläketurvakeskuksen ja Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimean kanssa toteutettiin edelleen myös painotuotteina. Teemakohtaisia tilastokatsauksia julkaistiin 12.

Sosiaaliturvan kehittämistä ja toimeenpanoa varten tuotettiin laskelmia, ennusteita ja selvityksiä. Selvitykset liittyivät etuuksien indeksitarkistuksiin, sairaanhoitovakuutuksen säästöihin, taksankorotuksiin, vanhemmuuden kustannusten tasaukseen, yleisen asumistuen uudistamiseen, opintotuen kehittämiseen, työttömyysturvan muutoksiin, toimeentulotukeen ja eräisiin muihin lainsäädännön muutoksiin. Ministeriöille laadittiin Kelan hoitamaa sosiaaliturvaa koskevat budjetti- ja kehyslaskelmat. Niin ikään tuotettiin Kelan rahoituksen hoitamiseen tarvittavat laskelmat, rahoituskirjeet ja laskut sekä seurattiin rahoituksen riittävyyttä. Kelan tulossopimusprosessia tuettiin tekemällä suorite-ennusteita ja henkilöstötarvearvioita vakuutuspiireille ja eräille muille yksiköille uudistetulla ennustemallilla.

KELAN TUTKIMUKSEN keskeisiä teemoja vuonna 2014 olivat toimeentulotukeen liittyvä tutkimus, sairausvakuutuksen tulevaisuus, omaishoidon tukeminen, työelämään osallistumisen vahvistaminen, maahanmuuttajien integroituminen sekä Kelan järjestämän kuntoutuksen kohdentumisen ja vaikutusten arvioiminen. Tutkimusosasto tuotti tietoa muun muassa Kelan hoitaman toimeentuloturvan riittävyydestä, Kelan asiakkaita, perusturvan ja toimeentulotuen varassa elävien ihmisten elinoloista, köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä Suomessa ja muualla Euroopassa.

Tutkimusosasto oli mukana monissa lainsäädännön kehittämishankkeissa. Tutkijat osallistuivat muun muassa ministeriöiden asettamiin työryhmiin ja tuottivat näille taustamateriaaleja. Osasto vastasi esimerkiksi lapsilisäleikkausten vaikutusten arvioinnista ja lääkekorvausjärjestelmän säästöjen ennakkolaskelmista ja seurasi säästötoimenpiteiden vaikutuksia niiden voimaantulon jälkeen. Tutkimustuloksia esiteltiin niin päättäjille, tutkijoille kuin kansalaisillekin.

Vuosi 2014 oli Kelan tutkimuksen 50-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuonna Kelan julkaisusarjoissa julkaistiin 15 tutkimusta sekä verkossa että painettuna kirjana ja 20 tutkimusta tai selvitystä yksinomaan verkkoversiona. Määrä on suurempi kuin edellisinä vuosina. Kelan julkaisusarjojen tutkimukset ovat ladattavissa verkosta ilmaiseksi. Omien julkaisusarjojen lisäksi tutkimustuloksia julkaistiin laajasti kotimaisissa ja ulkomaisissa julkaisuissa.

RISKIENHALLINNAN tehtävänä on varmistaa, etteivät Kelan hallinnassa olevat riskit vaaranna Kelan tavoitteiden toteutumista. Riskienhallintasuunnitelma tehdään koko Kelalle (strateginen taso) ja kaikille toimintayksiköille (operatiivinen taso). Lisäksi riskienhallintasuunnitelmat tehdään hankkeille, projekteille ja merkittävimmille prosesseille. Strategisen tason riskienhallintasuunnitelmassa painopisteinä vuonna 2014 olivat lainsäädännön toimeenpanon varmistaminen, läpimenoaikatavoitteiden saavuttaminen, tehtävien siirto pois Kelalta ja tietojärjestelmien toimivuus. Mikään riskeistä ei toteutunut.

Riskienhallintaa sovelletaan Kelassa yhtenäisin menetelmin, ja raportointi on jatkuvaa. Riskienhallintatiedot tallennetaan sähköiseen riskienhallintajärjestelmään. Järjestelmän avulla pystytään seuraamaan reaaliajassa Kelan ja sen yksiköiden riskienhallinnan toteutumista.

Sisäinen valvonta on osa riskienhallintaa. Kelan yksiköt valvovat säännöllisesti omaa toimintaansa. Kelassa on käytössä asiakkaan etuusprosessin seurantaväline. Seurannalla pyritään osaltaan varmistamaan sujuvien prosessien ja laadukkaiden etuusratkaisujen toteutuminen.

Riskienhallintaan kuuluvat myös Kelan yleinen turvallisuus, toimintaturva, pelastustoimi, valmiusasiat sekä tietoturva.

KESTÄVÄ KEHITYS KELASSA

Kela oli vahvasti mukana kansallisessa kestävästä kehityksestä työssä. Tähän liittyen Kela teki oman kestävästä kehityksen sitoumuksensa, joka polveutuu Suomen kestävästä kehityksen yhteiskuntasitoumuksesta. Kela on myös jäsenenä Suomen kestävästä kehityksen toimikunnassa ja osallistui aktiivisesti toimikunnan työhön.

Kestävästä kehityksen edistymistä seurattiin Kelassa eri mittareilla, joita kehitettiin vuoden aikana edelleen. Yksi

keskeinen ympäristötoiminnan mittari Kelassa on toiminnan ilmastovaikutuksia mittaavan hiilijalanjäljen laskenta. Kelan hiilijalanjälki on pienentynyt joka vuosi seurannan aloittamisen jälkeen. Vuonna 2014 prosentuaalisesti eniten väheni lentomatkustaminen, 18,1 %. Paperinkulutuksessa säästimme 5,4 %.

Kelan etuustoiminnassa kestävä kehitys tuettiin esimerkiksi yhdistämällä Kelan korvaamia taksimatkoja. Matkojen yhdistäminen säästi yhteensä noin 6,5 miljoonaa ajokilometriä.

KELAN KANTA-PALVELUT-YKSIKKÖ toteuttaa, ylläpitää ja kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa. Kanta-palveluja ovat mm. sähköinen resepti, Lääketietokanta, Potilastiedon arkisto sekä Omakanta-palvelu, jossa henkilö voi tarkistaa omat resepti- ja terveystietonsa ja niihin liittyvät suostumukset. Kanta-palveluja käyttävät apteekit, julkinen ja yksityinen terveydenhuolto sekä kansalaiset.

Vuonna 2014 koko maassa kirjoitettiin yhteensä yli 25 milj. sähköistä reseptiä. Yli 4 miljoonaa suomalaista on jo saanut sähköisen reseptin. Palvelua käyttävät kaikki apteekit ja julkisen terveydenhuollon yksiköt sekä yli 500 yksityisen terveydenhuollon yksikköä. Potilastiedon arkistoa käyttää 2/3 julkisen terveydenhuollon yksiköistä. Vuoden loppuun mennessä arkistoon oli tallennettu yli 2,9 miljoonan kansalaisen tietoja. Noin 800 000 kansalaista on käyttänyt Omakanta-palvelua. Kaikkien Kanta-palvelujen kehittäminen jatkuu, ja lainmuutoksen ansiosta Kelan tehtäväksi tuli uusia palveluja, mm. web-resepti. EU-rahoitteisessa epSOS-projektissa kehitettiin ja testattiin suomalaisen ja ruotsalaisen sähköisen reseptin yhteentoimivuutta.

RAJAT YLITTÄVÄN TERVEYDENHUOLLON YHTEYSPISTE aloitti toimintansa vuoden 2014 alussa. Yhteyspiste on sijoitettu Kelan terveystasolle, ja sen tehtävänä on antaa tietoa terveystietopalvelujen käyttämisestä ulkomailla, sairaanhoitokustannusten korvaamisesta ja ulkomailta hoitoon hakeutumisesta Suomeen. Vuonna 2014 yhteyspisteessä työskenteli 4 päätoimista työntekijää ja puhelinpalvelua hoiti 9 toimihenkilöä, jotka vastasivat myös Kelan maasta- ja maahanmuuton palvelunumeron puheluihin. Vuoden aikana yhteyspisteen palveluja tarjottiin puhelimitse, sähköpostitse ja kela.fi-sivujen yhteyteen luoduilla verkkosivuilla. Vuoden aikana yhteyspisteen valtakunnalliseen palvelunumeroon tuli yli 2 000 puhelua ja verkkosivulle tehtiin yli 22 000 vierailua. Sähköpostitiedusteluja rajat ylittävän terveydenhuollon kysymyksistä vastaanotettiin viikoittain noin 20.

Yhteyspiste kutsui koolle toimintansa tueksi laissa säädetyn yhteistyöryhmän, johon osallistuivat muun muassa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Fimean, Kuntaliiton, julkisen ja yksityisen terveydenhuollon sekä SOSTE ry:n edustajat. Lisäksi yhteyspiste käynnisti hankkeen Potilaan valinnanvapaus terveydenhuollossa, jossa toteutetaan uusi verkkopalvelu vuonna 2015. Hankkeessa tehtiin esiselvitys ja verkkopalvelun toteuttaminen kilpailutettiin julkisena hankintana.

HALLITUKSEN TOIMINTA

Vuosi 2014 oli Kelan hallituksen kolmivuotiskauden ensimmäinen toimintavuosi. Toimintakauden alussa pidetyssä seminaarissa hallitus käsitteli Kelan strategiaa ja sen kehittämistä. Hallitus piti vuoden aikana 10 kokousta.

Hallitus asetti alkuvuodesta vuosien 2015–2018 kehystavoitteet ja hyväksyi loppuvuodesta vuosien 2015–2018 strategiaperustan, strategiakartan, tulokortin ja hankesalkun sekä teki pääjohtajan kanssa tulossopimuksen vuodelle 2015.

Hallitus hyväksyi riskienhallintasuunnitelman vuodelle 2015. Riskienhallintasuunnitelma sisältää Kela-tason riskikartan. Kelan riskienhallinnan painopisteinä olivat lainsäädännön toiminnan varmistaminen, läpimenoaikatavoitteiden saavuttaminen, tehtävien siirto pois Kelalta ja tietojärjestelmien toimivuus. Vuoden 2014 aikana riskeihin kyettiin vastaamaan niin, ettei tavoitteiden saavuttamiseen kriittisesti vaikuttavia strategisen tason riskejä toteutunut.

Hallituksen asettama tarkastustoimikunta kokoontui 4 kertaa. Tarkastustoimikunnassa käytiin läpi sisäisen tarkastuksen päällikön esittelystä sisäisen tarkastuksen raportteja ja keskeisiä havaintoja Kelan toiminnasta. Tarkastustoimikunnan puheenjohtajana toimi hallituksen puheenjohtaja ja jäsenenä hallituksen varapuheenjohtaja, hallituksen jäsen, pääjohtaja ja KHT:n tilintarkastaja.

Pääjohtaja esitti hallituksen kokouksissa Kelan toiminnasta perusteellisen ajankohtaiskatsauksen. Katsaukseen sisältyi toiminta- ja taloussuunnitelman 2014–2017 sekä sijoitussuunnitelman seuranta. Lisäksi

hallitus seurasi säännöllisesti Kelan etuuksien käsittelytilannetta. Keskimääräiset läpimenoajat toteutuivat hyvin.

Hallitus sai säännöllisesti selvitykset hankesalkkuun sisältyvän Arkki-hankkeen etenemisestä samoin kuin KHT:n tilintarkastajan tekemästä Arkki-hankkeen seurannasta. Hallitus sai myös raportit tietoturvatyöstä ja riskienhallinnasta.

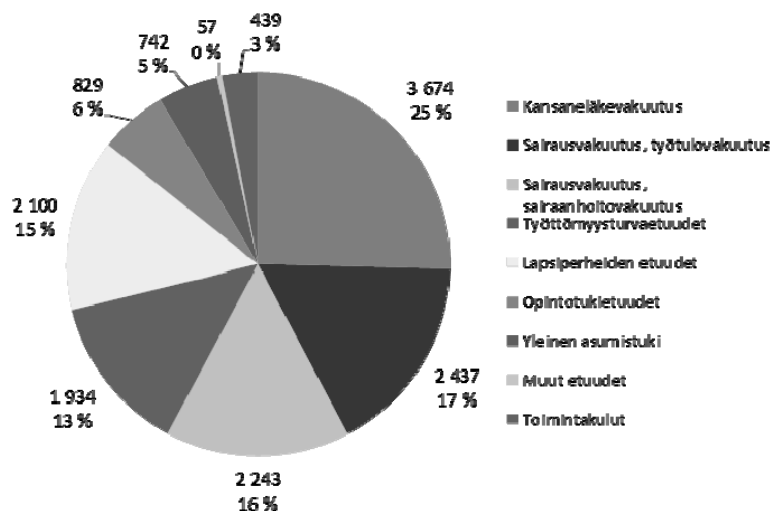
Hallitus laati vuoden 2013 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen valtuutetuille vahvistettavaksi. Sosiaali- ja terveysministeriölle hallitus lähetti Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista annetun lainmukaisen varainkäyttösuunnitelman vuosille 2015–2017.

Hallitus asetti Kansaneläkelaitoksen neuvottelukunnan ajalle 1.4.2014–31.3.2017. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii pääjohtaja. Lisäksi hallitus asetti Kansaneläkelaitoksen kuntoutusasiainneuvottelukunnan, työttömyysturva-asiainneuvottelukunnan sekä eläkeasiainneuvottelukunnan ajalle 1.1.2014–31.12.2016.

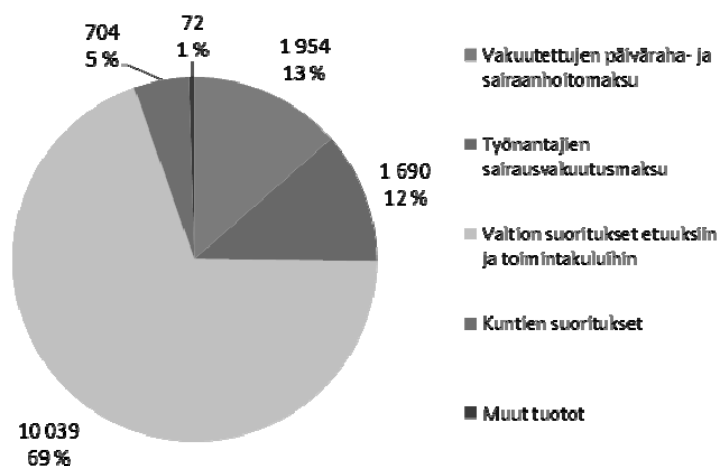
Hallitus hyväksyi sijoitussuunnitelman yleiset periaatteet ja vuoden 2015 sijoitussuunnitelman. Hallitus sai myös säännöllisesti raportit Kelan sijoitustoiminnasta ja seurasi sijoitustoimintaa.

Hallitus hyväksyi Kelan työjärjestyksen muutokset 1.1.2015 lukien, niin että perustettiin keskushallintoon uusi Palvelun toimittaminen -yksikkö 1.1.2015 lukien enintään 31.12.2017 saakka. Yksikön päälliköksi nimitettiin aluejohtaja Sari Hänninen. Lisäksi hallitus hyväksyi hallinnollisten asioiden toimivallasta annetun päätöksen muutokset 1.1.2015 lukien. Hallitus päätti korvata kahden toimiston asiakaspalvelun muilla palvelukanavilla.

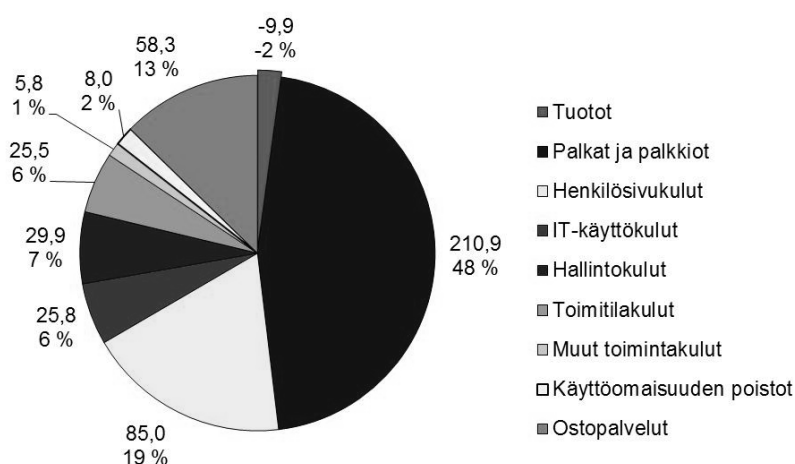
Hallitus seurasi hyväksymässään kehittämishankesalkussa olleita hankkeita. Hallitus hyväksyi Hallinnon ja toiminnan kehittäminen -hankkeessa valmistellun esityksen Kelan uudeksi organisaatorakenteeksi tulevaisuuteen 1.1.2016 lukien. Kelan organisaation kuusi yksikköä ovat johdon esikuntayksikkö, etuusyksikkö sisältäen viisi vakuutuspiiriä, jotka muodostavat Kelan paikallishallinnon, asiakkuusyksikkö, kehittämyksyksikkö, ICT-yksikkö ja yhteisten palveluiden yksikkö. Lisäksi hallitus esitti sosiaali- ja terveysministeriölle Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 10 §:n muuttamista siten, että Kela voi kehittää toimintaansa asiakastarpeista lähtien.



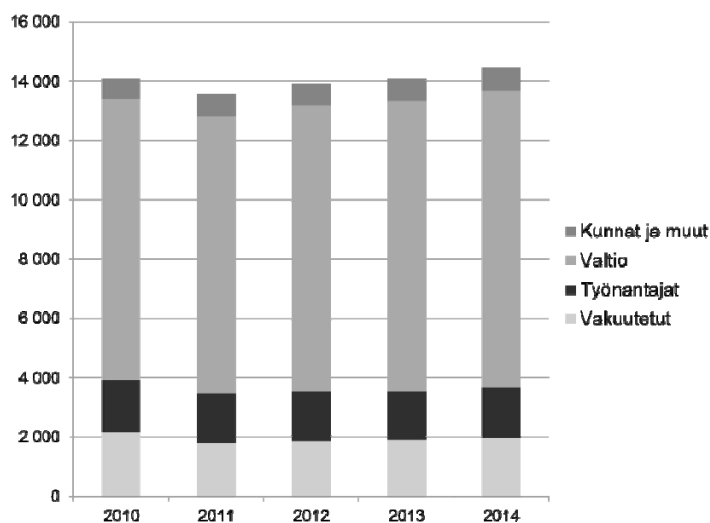
Kuvio: Kelan etuudet ja toimintakulut vuonna 2014, milj. euroa. Yht. 14 455 milj. euroa



Kuvio: Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus vuonna 2014, milj. euroa. Yht. 14 459 milj. euroa.



Kuvio: Toimintakulujen jakautuminen vuonna 2014 milj. euroa. Toimintakulut yhteensä 439,3 milj. euroa



Kuvio: Kelan etuuksien ja toimintakulujen rahoitus 2010–2014, vuoden 2014 rahana, milj. euroa

RAHOITUS

Etuusrahastojen rahoitus

Kelan toimeenpanemat etuudet maksetaan kansaneläkerahastosta, sairausvakuutusrahastosta tai sosiaaliturvan yleisrahastosta (etuusrahastot). Vuonna 2014 Kela maksoi etuuksia yhteensä 14 016 milj. euroa, mikä on 3,4 % enemmän kuin edellisvuonna. Kelan toimintakulut olivat 439 milj. euroa.

Kuluista rahoitettiin valtion suorituksilla 10 039 milj. euroa (69 %), työnantajien ja vakuutettujen sairausvakuutusmaksuilla 3 644 milj. euroa (25 %) ja kuntien suorituksilla 704 milj. euroa (5 %).

Kansaneläkerahasto

Kansaneläkerahastosta maksetaan eläke- ja vammaisetuudet, eläkkeensaajien asumistuet sekä rintamalisät. Vuonna 2014 etuuksia maksettiin 3 674 milj. euroa eli noin 6 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Rahaston toimintakulut olivat 88 milj. euroa.

Valtio on rahoittanut kansaneläkevakuutuksen kulut kokonaan vuoden 2010 alusta lukien, jolloin työnantajien kansaneläkemaksu poistettiin. Kansaneläkerahaston rahoitusomaisuudelle on säädetty kuluihin suhteutettu 3,5 %:n vähimmäistaso.

Sairausvakuutusrahasto

Sairausvakuutusrahastosta maksetaan sairaus- ja vanhempainpäivärahat, kuntoutus, työterveyshuollon korvaukset sekä sairaanhoitokorvaukset, joista suurimpana ryhmänä ovat lääkekorvaukset. Vuonna 2014 etuuksien yhteismäärä oli 4 679 milj. euroa, ja se kasvoi edellisvuodesta 2,5 %. Rahaston toimintakulut olivat 203 milj. euroa.

Sairausvakuutuksen rahoitus on jaettu työtulovakuutukseen ja sairaanhoitovakuutukseen. Työtulovakuutuksen etuuksia maksettiin 2 437 milj. euroa. Työtulovakuutuksen rahoittavat työnantajat sairausvakuutusmaksulla sekä palkansaajat ja yrittäjät päivärahamaksulla. Valtio rahoittaa vähimmäismääräiset päivärahat. Vuonna 2014 työnantajat maksoivat sairausvakuutusmaksua 1 690 milj. euroa. Vakuutettujen päivärahamaksua kertyi 705 milj. euroa. Yhteensä työtulovakuutuksen tuotot olivat 2 523 milj. euroa.

Sairaanhoitovakuutuksen etuuksia maksettiin vajaat 2 243 milj. euroa. Sairaanhoitovakuutuksen rahoittavat vakuutetut ja valtio. Palkansaajilta, yrittäjiltä sekä etuudensaajilta perittävää sairaanhoitomaksua kertyi 1 249 milj. euroa. Valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen etuuksiin ja toimintakuluihin oli 1 100 milj. euroa. Yhteensä sairaanhoitovakuutuksen tuotot olivat 2 374 milj. euroa.

Sairausvakuutusrahaston rahoitusomaisuudelle on säädetty kuluihin suhteutettu 8 %:n vähimmäistaso. Lisäksi on 4 prosenttiyksikön liikkumavara, jonka puitteissa rahoitusomaisuus voi vaihdella ilman vaikutusta seuraavan vuoden vakuutusmaksuperusteisiin.

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Sosiaaliturvan yleisrahastosta maksetaan mm. työttömyysturvaetuudet, lapsiperheiden etuudet sekä opintoetuudet. Etuuksien yhteismäärä oli 5 663 milj. euroa, ja se kasvoi 6,7 % edellisvuodesta. Rahaston toimintakulut olivat 148 milj. euroa.

Valtio rahoitti etuuksia ja toimintakuluja yhteensä 5 053 milj. eurolla. Kunnat rahoittivat lastenhoidon tukea ja työmarkkinatukea yhteensä 704 milj. eurolla. Rahastoon tilitettiin palkansaajien työttömyysvakuutusmaksua 52 milj. euroa työttömyysturvan rahoitukseen.

Toimintakulut

Toimintakulut vuonna 2014 olivat 423,7 milj. euroa ilman 15,5 milj. euron suuruisia osakesiirtoja eläkevastuurahastoon. Ne kasvoivat edellisvuodesta 0,4 %. Toimintakulujen yhteismäärä oli 439,3 milj. euroa, mikä on 3,0 % etuusrahastojen kokonaiskuluista.

Toimintakulut, ilman osakesiirtoja eläkevastuurahastoon, kohdennetaan etuusrahastoille prosenttiosuuksien mukaan. Kansaneläkerahaston osuus oli 17,1 %, sairausvakuutusrahaston 48,0 % ja sosiaaliturvan

yleisrahaston 34,9 %.

Palkka- ja palkkiokulut olivat 210,9 milj. euroa, ja ne kasvoivat edellisvuodesta 0,7 %. Henkilösivukulut olivat yhteensä 85,0 milj. euroa. Siitä osakesiirtoja oli 15,5 milj. euroa.

Muiden toimintakulujen ja tuottojen yhteismäärä oli 85,1 milj. euroa. Muista toimintakuluista it-käyttökuluja oli 25,8 milj. euroa. Käyttöomaisuuden poistoja oli 8,0 milj. euroa. Toimintakuluja vähentäviä tuottoja oli 9,9 milj. euroa.

Ostopalveluiden yhteismäärä oli 58,3 milj. euroa. Verohallinnolle maksettavat verotuskustannukset olivat 27,6 milj. euroa. Muut ostopalvelut olivat yhteensä 30,7 milj. euroa.

Valtio rahoittaa vuosittain valtion talousarviossa vahvistettavalla määrällä kustannukset, jotka Kelalle aiheutuvat Kelassa toimivan rajat ylittävän terveydenhuollon (RAJA) yhteyspisteen toiminnasta. Yhteyspiste aloitti toimintansa vuoden 2014 alussa. Vuonna 2014 yhteyspisteen kustannukset olivat 0,5 milj. euroa.

Palvelurahasto

Kanta-palvelujen toteuttamiseksi ja ylläpitämiseksi Kelaan perustettiin vuoden 2012 alussa palvelurahasto Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muutoksella (1255/2011). Palvelurahaston avulla huolehditaan niistä Kelan vastuulla olevista rahoituksen, kirjanpidon ja rahaliikenteen tehtävistä, jotka määritellään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetussa laissa (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetussa laissa (61/2007).

Kanta-palvelut toteutetaan erillään Kelan tehtäväksi säädettyjen etuuksien täytäntöönpanosta.

Kanta-palvelujen ylläpito on tarkoitus rahoittaa palvelujen käyttäjiltä perittävillä maksuilla, jotka otetaan käyttöön asteittain vuosina 2012–2015. Vuonna 2013 käyttömaksuja perittiin sähköisen lääkemääräyksen rahoittamiseksi apteekkeilta ja julkiselta terveydenhuollolta, ja vuonna 2014 maksut ulotettiin yksityiseen terveydenhuoltoon. Vuonna 2014 Potilastiedon arkiston rahoittamiseen alettiin periä käyttömaksuja julkiselta terveydenhuollolta, ja vuonna 2015 maksut ulotetaan yksityiseen terveydenhuoltoon. Valtio rahoittaa Kanta-palvelujen rakentamis- ja kehittämiskustannukset. Tämän lisäksi valtio rahoittaa vuoden 2015 loppuun saakka tietojärjestelmien käyttö- ja ylläpitokustannukset niiltä osin kuin käyttömaksut eivät kata niitä.

Palvelurahaston kokonaiskustannukset vuonna 2014 olivat 13,6 milj. euroa, mistä investointeja oli 1,5 milj. euroa. Valtio rahoitti kustannuksista 7,5 milj. euroa. Käyttömaksuilla ja muilla myyntituotoilla rahoitettiin kustannuksia 6,1 milj. eurolla.

Eläkevastuurahasto

Kelan toimihenkilöiden vakuutustekninen täysi eläkevastuu oli vuoden lopussa 1 952,7 milj. euroa, josta jo alkaneiden eläkkeiden osuus oli 1 110,8 milj. euroa. Täysi eläkevastuu lisääntyi kertomusvuonna 45,0 milj. euroa, mikä johtui eläkkeiden ja eläkekertymän kasvusta.

Kela kattaa 41 % täydestä eläkevastuusta. Työntekijöiden eläkemaksulla katetun vastuun määrä oli 52,4 milj. euroa. Katettava eläkevastuu vuoden 2014 lopussa oli yhteensä 823,0 milj. euroa. Eläkevastuurahastossa oli varoja yhteensä noin 1 179,8 milj. euroa, eli vähimmäiskate ylittyi 356,8 milj. eurolla.

Eläkevastuurahastoon suoritettiin työnantajan kannatusmaksuna 55,8 milj. euroa, josta 15,5 milj. euroa katettiin osakesiirrolla kansaneläkerahastosta. Lisäksi rahastoon suoritettiin työntekijän eläkemaksua 13,7 milj. euroa, josta 3,4 milj. euroa käytettiin eläkevastuun katteen lisäykseen.

Toimisuuhde-eläkkeitä Kela maksoi kaikkiaan 92,7 milj. euroa, jossa oli kasvua edellisvuodesta 5,1 %.

Sijoitustoiminta

Kelan hallitus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman. Sijoitustoiminnan tavoitteita ovat varmuus, tuotto ja rahaksi muutettavuus. Lisäksi sijoitusten tulee olla monipuolisia ja riittävän hajautettuja.

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston ja sosiaaliturvan yleisrahaston sijoitustoiminnan painopiste on kassavarojen sijoittamisessa. Eläkevastuurahaston varat ovat henkilöstön Kelan palvelukseen perustuvan eläkevastuun katteena. Eläkevastuurahaston omaisuuden allokoinnilla pyritään kasvattamaan rahaston tuottoa ja varautumaan siihen, että sijoitukset voidaan tarvittaessa muuttaa tuottavasti rahaksi. Sijoitusten

kansainväliselle hajauttamiselle on asetettu tavoitteet ja aikataulu.

Sijoitustoiminnan kannalta vuoden 2014 merkittäviin tapahtumiin kuuluivat mm. edelleen jatkuvat kriisit Ukrainassa ja Lähi-idässä, loppuvuonna nähty öljyn hinnan romahdus sekä Euroopan keskuspankin koronlasku ja euroalueen vaatimattomat kasvuluvut. Sijoitustuotot olivat kuitenkin hyvät. Maailman osakemarkkinoiden kehitystä kuvaava MSCI World -indeksi nousi vuoden aikana 19,8 %. Eniten nousivat yhdysvaltalaiset osakkeet, 28,8 %. Kehittyvien markkinoiden kasvu vaihteli voimakkaasti alueellisesti: kehittyvän Aasian tuotto oli 19,6 %, kun taas kehittyvän Euroopan tuotto jäi negatiiviseksi ja oli -28,6 %. Suomen osakemarkkinoiden tuotto oli 10,6 %. Korkotaso oli edelleen matala. Korkomarkkinoilla parhaiten tuottivat hieman yllättäen euroalueen valtionlainat, ja euroalueen hyvän luottoluokituksen yrityslainojen tuotto puolestaan ylitti korkeamman riskiluokan yrityslainojen tuoton.

Kansaneläkerahaston osakkeiden markkina-arvo ennen eläkevastuurahastoon tilinpäätöksen yhteydessä tehtyä 15,5 milj. euron osakesiirtoa nousi vuoden alusta noin 2,2 % (edellisvuonna 25 %). Eläkevastuurahaston tuotto ennen edellä mainittua kansaneläkerahastosta tilinpäätöksen yhteydessä tehtyä osakesiirtoa oli 11,3 % (edellisvuonna 12,1 %). Kelan vuoden 2014 osinkotuotot nousivat edellisen vuoden 24,5 milj. eurosta 27,3 milj. euroon.

Kansaneläkerahaston, sairausvakuutusrahaston ja sosiaaliturvan yleisrahaston kassavarojen yhteenlaskettu kuukausittainen keskiarvo oli 1 074 milj. euroa (edellisvuonna 1 041 milj. euroa). Kassavarojen keskikorko oli 0,13 %, kuten myös edellisvuonna.

Rahoituksen tulevaisuudennäkymät

Valtioneuvoston vuosia 2015–2018 koskeissa sopeutustoimissa päätettiin Kelan toimintakuluihin liittyvänä säästötoimena vähentää 10 milj. euroa Kelan toimintakuluihin myönnettyistä valtionosuuksista. Kelan säästövelvoite on tätäkin suurempi, koska Kelan toimintakuluja rahoitetaan valtion osuuksien lisäksi myös sairausvakuutusmaksuilla. 10 miljoonan euron vähennys Kelan toimintakuluihin myönnettyihin valtionosuuksiin tarkoittaa käytännössä noin 14,5 miljoonan euron pysyvää vähennystä toimintakuluihin vuosille 2015–2016. Tämän lisäksi Kelan tutkimustoimintaan sisältyy 400 000 euron säästötavoite vuodelle 2015.

Vuosina 2015 ja 2016 Kelan etuuksien vuosittaisen kasvun arvioidaan olevan noin 2–2,5 %. Valtio rahoittaa etuusrahastojen kuluista runsaat kaksi kolmannesta, vakuutusmaksuilla rahoitetaan noin neljännes ja kuntien rahoitusosuus on noin 6 %.

Vuoden 2017 alusta lähtien perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen siirtyvät kunnilta Kelan tehtäväksi. Valtio ja kunnat vastaavat puoliksi perustoimeentulon menoista.

TYÖNANTAJAN SAIRAUSVAKUUTUSMAKSUPERUSTEET, % maksettujen palkkojen määrästä				
		2013	2014	2015
Kaikki työnantajat		2,04	2,14	2,08
Vakuutetun sairausvakuutusmaksuperusteet				
		2013	2014	2015
Palkansaajat ja MYEL-vakuutetut yrittäjät				
-	sairaanhoitomaksu ¹	1,30	1,32	1,32
-	päivärahamaksu ²	0,74	0,84	0,78
YEL-vakuutetut yrittäjät				
-	sairaanhoitomaksu ¹	1,30	1,32	1,32
-	päivärahamaksu ²	0,88	0,97	0,91
Eläkkeen- ja etuudensaajat				
-	sairaanhoitomaksu ¹	1,47	1,49	1,49

¹ % kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta, yrittäjillä prosenttia nettotyötulosta

² % veronalaisesta palkkatulosta ja yrittäjien työtulosta

Taulukko: Työnantajan sairausvakuutusmaksuperusteet, % maksettujen palkkojen määrästä, Vakuutetun sairausvakuutusmaksuperusteet

TOIMIELIMET 2014

Valtuutetut

Kettunen, Pentti, kansanedustaja, puheenjohtaja
Varajäsen: Juvonen, Arja, kansanedustaja
Kiljunen, Anneli, kansanedustaja, varapuheenjohtaja
Kuusisto, Merja, kansanedustaja
Mäntymaa, Markku, kansanedustaja
Suutari, Eero, kansanedustaja
Kopra, Jukka, kansanedustaja
Tolvanen, Kari, kansanedustaja
Grahn-Laasonen, Sanni, kansanedustaja 25.9. asti
Männistö, Lasse, kansanedustaja 2.10. asti
Männistö, Lasse, kansanedustaja 3.10. lukien
Palola, Mikael, kansanedustaja 3.10. lukien
Rajamäki, Kari, kansanedustaja
Eloranta, Eeva-Johanna, kansanedustaja
Salonen, Kristiina, kansanedustaja
Viitamies, Pauliina, kansanedustaja
Koskela, Laila, kansanedustaja 18.11. asti
Matti, Pirkko, kansanedustaja 30.6.–25.11.
Elomaa, Ritva, kansanedustaja 25.11. lukien
Louhelainen, Anne, kansanedustaja 26.11. lukien
Jurva, Johanna, kansanedustaja
Elomaa, Ritva, kansanedustaja 30.6.–24.11.
Niikko, Mika, kansanedustaja 26.11. lukien
Kalmari, Anne, kansanedustaja
Pirttilahti, Arto, kansanedustaja
Katainen, Elsi, kansanedustaja
Torniainen, Ari, kansanedustaja
Pekonen, Aino-Kaisa, kansanedustaja
Kalliorinne, Risto, kansanedustaja

Tilintarkastajat

Koskela, Markku, professori, KHT, puheenjohtaja
Prepula, Eero, toimitusjohtaja, KHT, JHTT
Mäkisalo-Ropponen, Merja, kansanedustaja, varapuheenjohtaja
Tainio, Hanna, kansanedustaja
Hemmilä, Pertti, kansanedustaja
Kataja, Sampsa, kansanedustaja
Vikman, Sofia, kansanedustaja
Sihvonen, Tiina, toimitusjohtaja
Kymäläinen, Suna, kansanedustaja
Virtanen, Erkki, kansanedustaja
Tuupainen, Kauko, kansanedustaja
Kangasmäki, Auli, talouspäälikkö
Lohi, Markus, kansanedustaja
Maijala, Eeva-Maria, kansanedustaja
Tuomela, Ulla-Maija, KHT, JHTT
Leppänen Pasi, KHT, JHTT

Hallitus

Taina, Anneli, hallituksen puheenjohtaja
Ihalainen, Rauno, sairaanhoitopiirin johtaja, varapuheenjohtaja
Aaltonen, Elli, ylijohtaja
Ikonen, Raimo, ylijohtaja
Laatunen, Lasse, työmarkkinajohtaja
Lehtinen, Lasse, OTT
Näätäsaari, Sinikka, sosiaaliasioiden päälikkö
Sipilä, Timo, johtaja
Särkelä, Riitta, johtaja

Tujunen, Taru, toimitusjohtaja
Martinmäki, Heli, puheenjohtaja, henkilöstön edustaja, puhe- ja läsnäolo-oikeus

Johtajat

Hyssälä, Liisa, pääjohtaja
Pesola, Helena, johtaja, pääjohtajan sijainen
Forss, Mikael, johtaja

JOHTAVAT TOIMIHENKILÖT

Osastopäälliköt

Karjala, Esko (aktuaari- ja tilasto-osasto)
Neimala, Anne (eläke- ja toimeentuloturvaosasto)
Rantamäki, Juhani (hallinto-osasto)
Lankinen, Pasi (henkilöstöosasto)
Suominen, Markku (IT-osasto)
Lindgren, Marina (Kanta-palvelut-yksikkö)
Hakala, Antti (kenttäosasto)
Luotola, Jouni (palveluosasto)
Ollikainen, Kai (talousosasto)
Kivimäki, Elise (terveysosasto)
Hytönen, Veikko (tietohallinto-osasto)
Kangas, Olli (tutkimusosasto)

Muut johtavat toimihenkilöt

Lämsä, Tuomo, sisäisen tarkastuksen päällikkö

Aluejohtajat

Hongell, Sirkka (Etelä-Suomen vakuutusalue)
Hänninen, Sari (Itä- ja Pohjois-Suomen vakuutusalue)
Koivisto, Erkki (Länsi-Suomen vakuutusalue)

Ylilääkärit

Koivisto, Pekka, johtava ylilääkäri
Ylilääkärit:
Haukipuro, Kyösti
Kiuttu, Jorma
Koskela, Tapio
Sankari, Marja-Leena
Vanhanen, Hannu

NEUVOTTELUKUNNAT

Kelan neuvottelukunta 1.1.-31.3.2014

Hyssälä, Liisa, pääjohtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Pätäri, Jarmo, lakimies
Antila, Outi, ylijohaja
Hiltunen, Virpi, neuvotteleva virkamies
Karjalainen, Pirkko, toiminnanjohtaja
Myllärinen, Tarja, johtaja
Majanen, Juha, neuvotteleva virkamies
Norppa, Tiina, työsuojelun päävaltuutettu
Oivo, Tuija, osastopäällikkö
Heikkala, Juha, kehitysjohtaja
Salonen, Leila, toiminnanjohtaja
Työläjäarvi, Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
Kivistö, Kalevi, puheenjohtaja
Vanhanen, Rauno, johtaja
Hiila-O'Brien, Helena, toimitusjohtaja
Loijas, Sari, ylitarkastaja
Jungman, Tor, pääsihteeri
Töyrylä, Juha, pääsihteeri
Varajäsenet:

Simpura, Jussi, tutkimusprofessori
Strömberg-Schalin, Mikaela, lakimies
Hallia, Antti, asiantuntija
Malste, Antti, pääsihteeri

Kelan neuvottelukunta 1.4.2014 lukien

Hyssälä, Liisa, pääjohtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Ilveskivi, Paula, lakimies
Antila, Outi, ylijohtaja
Hiltunen, Virpi, neuvotteleva virkamies
Helin, Satu, toiminnanjohtaja
Uotinen, Sami, johtava lakimies
Majanen, Juha, neuvotteleva virkamies
Norppa, Tiina, työsuojelun päävaltuutettu
Oivo, Tuija, ylijohtaja
Kuokka, Nelli, johtaja
Salonen, Leila, toiminnanjohtaja
Työläjäjärvi, Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
Mörttinén, Tapani, puheenjohtaja
Lankinen, Kari, kehitysjohtaja
Loijas, Sari, neuvotteleva virkamies
Uusitupa, Matti, professori
Töyrylä, Juha, pääsihteeri
Hellstén, Harri, lainopillinen asiamies
Varkila, Kari, puheenjohtaja
Pihkala, Marja, toimitusjohtaja
Varajäsenet:
Pekurinen, Markku, tutkimusprofessori
Strömberg-Schalin, Mikaela, lakimies
Hallia, Antti, asiantuntija
Malste, Antti, pääsihteeri

Sairausvakuutusasiain neuvottelukunta

Pesola, Helena, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Forss, Mikael, johtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
Voipio-Pulkki, Liisa-Maria, johtaja
varajäsen: Mattila, Jukka
Antila, Outi, osastopäällikkö
Kairisalo, Anja, johtaja
Pärnänen, Heikki, johtaja
Pöyry, Matti, toiminnanjohtaja
Schugk, Jan, ylilääkäri
Tanskanen, Antti, asiantuntija
Kaukoranta, Ilkka, ekonomisti
Rahkola, Joonas, ekonomisti
Työläjäjärvi, Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
Ilveskivi, Paula, lakimies
Lauslahti, Sanna, kansanedustaja
Kiljunen, Anneli, kansanedustaja

Sosiaalilääketieteellinen neuvottelukunta

Järvisalo, Jorma, ylilääkäri, tutkimusprofessori, neuvottelukunnan puheenjohtaja 19.3. asti
Koivisto, Pekka, johtava ylilääkäri, neuvottelukunnan puheenjohtaja 20.3. lukien
Meurman, Jukka, professori, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
Hirvensalo, Eero, dosentti
Holi, Tarja, johtaja
Huupponen, Risto, professori
Ihalainen, Risto, varatoiminnanjohtaja
Kivelä, Tero, professori
Kosunen, Elise, professori
Mäkelä, Marjukka, professori
Pöyry, Matti, toiminnanjohtaja, HLT
Ranki, Annamari, professori

Räsänen, Kimmo, professori
Räsänen, Pirkko, professori
Strandberg, Timo, professori
Tiitinen, Aila, professori
Asiantuntijat:

Autti-Rämö, Ilona, tutkimusprofessori
Elovaara, Irina, professori
Eronen, Marianne, asiantuntijalääkäri
Happonen, Risto-Pekka, professori
Helminen, Sari, asiantuntijahammaslääkäri
Järvinen, Asko, dosentti
Kaikkonen, Päivi, yliopviisori
Kataja, Vesa, professori ma.
Keränen, Tapani, professori
Keso, Lauri, asiantuntijalääkäri
Komulainen, Jorma, päätoimittaja
Mäkelä, Mika, dosentti
Mäkitalo, Jorma, osaamiskeskuksen johtaja
Rajaniemi, Sinikka, ylijohtaja
Suominen, Liisa, professori
Tammela, Teuvo, professori
Tervonen, Tellervo, professori ma.
Turpeenniemi-Hujanen, Taina, professori
Wartiovaara-Kautto, Ulla, dosentti

Palomäki Heikki, asiantuntijalääkäri, sihteeri ja jäsen

Eläkeasiain neuvottelukunta

Pesola, Helena, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Forss, Mikael, johtaja, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
Neimala, Anne, osastopäällikkö
Seppälä, Marja-Leena, etuuspäällikkö
Foudila, Raija-Liisa, suunnittelija ja sihteeri
Strömberg, Erik, hallitusneuvos
Varajäsen: Pajula, Pasi, neuvotteleva virkamies
Isomäki, Marja, lainsäädäntöneuvos
Narikka, Jouko, budjettineuvos
Kautto, Mikko, johtaja
Kuivalainen, Susanna, osastopäällikkö
Tanskanen, Antti, asiantuntija
Åström, Johan, asiantuntija
Hellstén, Harri, lainopillinen asiamies
Vanhanen, Rauno, johtaja
Veirto, Katja, vastaava asiantuntija
Väänänen, Pirjo, työllisyysasioiden päällikkö
Puura, Heli, sosiaaliasioiden päällikkö
Työläjärvä, Riitta, sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija
Tallavaara, Marja, asiantuntija
Lumiaho, Maire, lakimies
Salminen, Jukka, toiminnanjohtaja
Kokko, Timo, toiminnanjohtaja
Kyyrö, Päivi, toiminnanjohtaja
Fellman, Veronica, toiminnanjohtaja

Työterveyshuoltoneuvottelukunta

Pesola, Helena, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Kivimäki, Elise, osastopäällikkö, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
Mukala, Kristiina, neuvotteleva virkamies
Kairisalo, Anja, johtaja
Savolainen, Heikki, lääkintöneuvos
Saarikoski, Sirkku, neuvotteleva virkamies
Martimo, Kari-Pekka, teemajohtaja
Leino, Timo, ylilääkäri
Heinonen, Tarja, alueylilääkäri

Visakorpi, Miisa, toimitusjohtaja, ylilääkäri
Teinonen, Heidi, palvelupäällikkö
Nyyssönen, Pirjo, työterveyshoitaja
Haring, Kari, asiantuntijalääkäri
Perimäki, Raili, työympäristöasiantuntija
Schugk, Jan, ylilääkäri
Tanskanen, Antti, asiantuntija
Andersson, Bjarne, työelämän kehittämisen asiantuntija 12.5. asti
Hämäläinen, Tarja, työmarkkina-asiamies 13.5. alkaen
Palola, Jorma, neuvottelupäällikkö
Tallavaara, Marja, asiantuntija
Lumiaho, Maire, lakimies
Työläjärvä, Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
Kukka, Anna, työympäristöasiantuntija
Ilveskivi, Paula, lakimies
Arkio, Tarja, lakimies
Hellsten, Harri, lainopillinen asiamies
Vanhanen, Rauno, johtaja
Lankia, Eero, johtaja
Pelkonen, Janne, erityisasiantuntija
Mikkola, Henna-Mari, ryhmäpäällikkö
Hujanen, Timo, erikoistutkija

Kuntoutusasiain neuvottelukunta

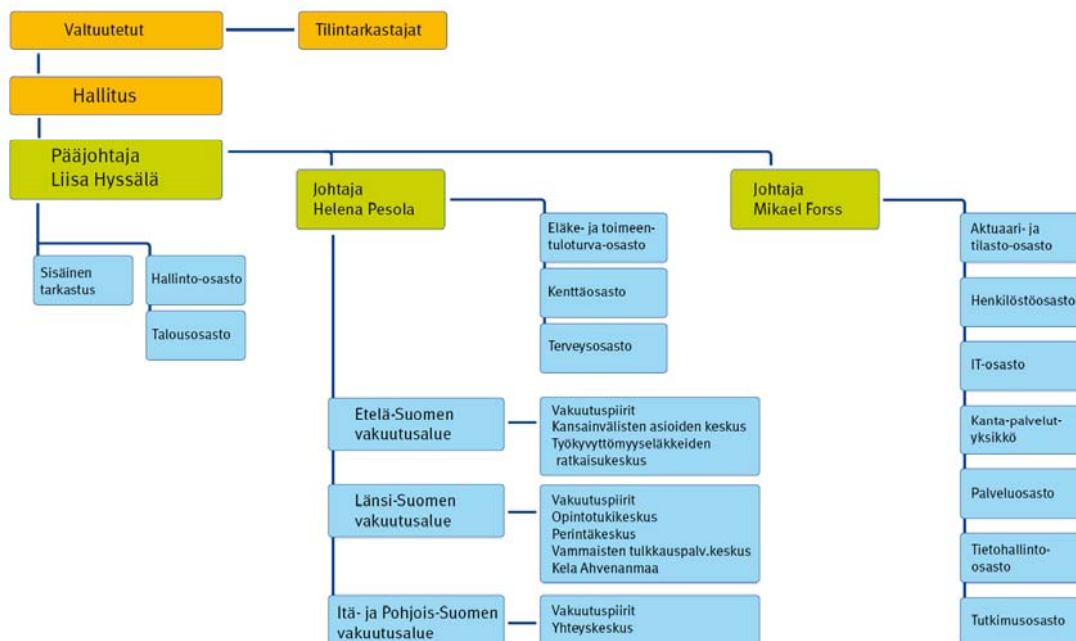
Pesola, Helena, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
Huusko, Tiina, kuntoutuspäällikkö, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
Kivimäki, Elise, osastopäällikkö
Koivisto, Pekka, johtava ylilääkäri
Autti-Rämö, Ilona, terveystutkimuksen päällikkö
Salminen, Anna-Liisa, johtava tutkija
Haukipuro, Kyösti, ylilääkäri
Kiuttu, Jorma, ylilääkäri
Kairisalo, Anja, johtaja
Tiainen, Milja, hallitussihteeri
Tötterman, Patrik, ylitarkastaja
Liski-Wallentowiz, Hanna, ylitarkastaja
Jääskeläinen, Marko, toimitusjohtaja
Lyytikäinen, Kari, hallituksen jäsen
Sariola, Jukka, puheenjohtaja
Heikkonen, Merja, puheenjohtaja
Schugk, Jan, ylilääkäri
Pekkonen, Mika, johtava ylilääkäri
Haring, Kari, asiantuntijalääkäri
Kaukoranta, Ilkka, ekonomisti
Työläjärvä, Riitta, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
Puura, Heli, sosiaaliasioiden päällikkö
Lumiaho, Maire, lakimies
Mattila, Ilpo, asiamies
Hellstén, Harri, lainopillinen asiamies
Vanhanen, Rauno, johtaja
Vogt, Ellen, erityisasiantuntija
Kock, Tuula, asiantuntijalääkäri
Tervonen, Hilppa, valmistelupäällikkö
Heimo, Marika, avustusasiantuntija
Lankia, Eero, johtaja
Pelkonen, Janne, erityisasiantuntija
Härkäpää, Kristiina, professori
Laitinen, Merja, professori
Suoyrjö, Heikki, ylilääkäri
Mikkelsson, Marja, ylilääkäri

Työttömyysturva-asiain neuvottelukunta

Pesola, Helena, johtaja, neuvottelukunnan puheenjohtaja
 Neimala, Anne, osastopäällikkö, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja ja jäsen
 Kauhanen, Heli, etuuspäällikkö, jäsen ja sihteeri
 Maisonlahti, Marjaana, kassanjohtaja
 Mäki, Outi, etuuspäällikkö
 Åström, Johan, asiantuntija
 Nyssölä, Mikko, asiantuntija
 Aarnio, Marko, toimintapäällikkö
 Rautanen, Erja, osastopäällikkö
 Airikkala, Risto, päälakimies
 Lumiaho, Maire, lakimies
 Salo, Esko, hallitusneuvos
 Päivänsalo, Kirsi, hallitussihteeri
 Väänänen, Pirjo, sosiaalipoliittinen asiantuntija
 Rahkola, Joonas, ekonomisti
 Hellstén, Harri, lainopillinen asiamies
 Vanhanen, Rauno, johtaja
 Puura, Heli, lakimies
 Douglas, Inka, lakimies
 Kerminen, Päivi, hallitusneuvos
 Meling, Timo, ylitarkastaja
 Jussila, Niina, toiminnanjohtaja
 Solovjew, Aleksei, puheenjohtaja
 Pohja, Heikki, toimitusjohtaja
 Oksanen, Tapio, talousjohtaja

Organisaatiokaavio

Organisaatio 2014



Laki Kansaneläkelaitoksesta ja Kelan työjärjestys

Kelan asema perustuu Suomen perustuslain (731/1999) 36 §:ään. Sen mukaan eduskunta valitsee valtuutetut valvomaan Kansaneläkelaitoksen hallintoa ja toimintaa sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään.

Kelan asemasta, tehtävistä ja hallinnosta on säädetty Kansaneläkelaitoksesta annetussa laissa (731/2001). Lain 1 §:n mukaan Kela on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jonka hallintoa ja toimintaa valvovat eduskunnan valitsevat valtuutetut. Lain 2 §:n mukaan Kelan sosiaaliturvaa koskevista tehtävistä säädetään etuuksia koskevissa eri laeissa. Lain 3 §:n mukaan Kelan toimielimiä ovat valtuutetut ja hallitus.

Kelan hallitus on edellä mainitun lain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla vahvistanut Kelan työjärjestyksen. Työjärjestyksessä säädetään asioiden esittelystä hallituksessa, pääjohtajan ja johtajien tehtävistä, keskushallinnon organisaatiosta, hallinnollisia päätöksiä koskevasta asioiden esittelystä sekä osastopäällikön, ryhmäpäällikön, aluejohtajan ja vakuutuspiirin johtajan tehtävistä ja kelpoisuusehdoista.

Valtuutetut

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 4 §:n nojalla eduskunta valitsee 12 valtuutettua ja hyväksyy valtuutetuille johtosäännön. Valtuutettujen toimikausi kestää vaalikauden eli neljä vuotta.

Valtuutettujen tehtävät on määritelty lain 5 §:ssä. Sen mukaan valtuutettujen tehtävänä on valvoa Kelan hallintoa ja toimintaa ottaen muun ohella huomioon laitoksen palvelujen laatu ja saatavuus. Valtuutetut määräävät hallituksen jäsenet ja tekevät tasavallan presidentille esityksen pääjohtajan ja johtajien nimittämisestä. Valtuutettujen tehtävänä on lisäksi valita Kelan tilintarkastajat, vahvistaa hallituksen esityksestä tilinpäätöksen perusteet, vahvistaa tilinpäätös ja päättää vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle sekä antaa vuosittain toiminnastaan kertomus eduskunnalle. Eduskunta on vahvistanut valtuutetuille johtosäännön, jossa säädetään mm. valtuutettujen tehtävistä ja kokouksista.

Hallitus

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 6 §:ssä säädetään hallituksen kokoonpanosta, 7 §:ssä hallituksen tehtävistä ja 8 §:ssä päätöksenteosta hallituksessa. Kelan työjärjestyksen 1 §:ssä on lisäksi säädetty asioiden esittelystä hallituksessa.

Hallituksessa on lain mukaan enintään 10 jäsentä, jotka valtuutetut määräävät. Hallituksen jäseniä määrättäessä otetaan huomioon sosiaaliturvan, johtamisen, hallinnon sekä talous- ja sijoitustoiminnan asiantuntemus. Hallituksen jäsenistä yksi on sosiaali- ja terveysministeriön, yksi työnantajakeskusjärjestöjen, yksi palkansaajakeskusjärjestöjen ja yksi maa- ja metsätaloustuottajien keskusjärjestöjen edustaja. Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Hallitukseen kuuluu tällä hetkellä 10 jäsentä. Kelan henkilöstön edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa.

Kansaneläkelaitoksen tuloslaskelma ja tase vuosilta 2014 ja 2013, 1000 euroa

	2014	2013
Etuusrahastojen tuotot		
Kansaneläkerahasto		
Työnantajien maksut	-50	-157
Valtion osuudet kansaneläkevakuutuksen etuuksista	-3 654 747	-3 677 156
Kansaneläkerahaston tuotot yhteensä	-3 654 797	-3 677 313
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Työtulovakuutuksen vakuutusmaksut	-2 394 630	-2 262 147
Valtion osuudet työtulovakuutuksen etuuksista	-128 413	-130 943
Työtulovakuutus yhteensä	-2 523 043	-2 393 090
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitovakuutuksen vakuutusmaksut	-1 248 989	-1 228 246
Valtion osuus sairaanhoitovakuutuksen etuuksiin	-1 034 048	-1 004 431
Saadut EU-korvaukset	-24 484	-33 637
Takautumissuoritukset	-400	-409
Sairaanhoitovakuutus	-2 307 921	-2 266 723
Sairausvakuutusrahaston tuotot yhteensä	-4 830 964	-4 659 813
Sosiaaliturvan yleisrahasto (Sty)		
Valtion osuus Sty:n etuuksista	-4 905 877	-4 567 678
Kuntien osuus Sty:n etuuksista	-704 133	-675 354
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	-52 000	-60 158
Muut Sty:n tuotot etuuksiin	-496	-1 828
Sosiaaliturvan yleisrahaston tuotot yhteensä	-5 662 506	-5 305 017
Etuusrahastojen sijoitusten tuotot ja kulut	-13 144	-20 681
Etuusrahastojen rahoitustuotot ja kulut	-1 445	-1 362
Etuusrahastojen muut tuotot ja kulut	-74	-10
Etuusrahastojen tuotot yhteensä	-14 162 930	-13 664 196
Valtion osuus etuusrahastojen toimintakuluista	-295 897	-278 924
Sosiaaliturvan yleisrahaston investointituotot	-94	-95
Palvelurahaston tuotot		
Toimintatuotot	-8 031	-8 794
Myyntituotot	-8 101	-2 230
Rahoitustuotot ja kulut	-11	-9
Palvelurahaston tuotot yhteensä	-16 143	-11 033
Eläkevastuurahaston tuotot		
Kannatusmaksut	-55 780	-66 691
Omaisuuuden tuotot	-56 085	-36 184
Työntekijöiden eläkemaksut	-13 708	-12 506
Vilma-laitosten hyvitykset	-5 207	-7 878
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-2 555	-2 083
Eläkevastuurahaston tuotot yhteensä	-133 334	-125 342
Kansaneläkelaitoksen tuotot yhteensä	-14 608 399	-14 079 590

Kansaneläkelaitoksen kulut	2014	2013
Etuusrahastot		
Etuuskulut		
Kansaneläkevakuutus		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 673 917	3 679 701
Sairausvakuutus		
Työtulovakuutus	2 436 811	2 376 309
Sairaanhoitovakuutus	2 242 517	2 190 432
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Työttömyysturvaetuudet	1 933 669	1 683 444
Lapsiperheiden etuudet	2 100 223	2 090 673
Opintoetuudet	829 021	807 060
Asumistuki	742 302	669 504
Muut etuudet	57 292	54 337
Etuuskulut yhteensä	14 015 751	13 551 460
Etuusrahastojen toimintakulut		
Toimintakulujen tuotot	-9 897	-8 667
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	210 865	209 444
Henkilösivukulut	84 997	96 060
Henkilöstökulut yhteensä	295 862	305 503
Muut toimintakulut	94 869	91 515
Ostopalvelut	58 330	61 332
Sosiaaliturvan yleisrahaston investointien poistot	94	95
Etuusrahastojen toimintakulut yhteensä	439 258	449 778
Etuusrahastojen kulut yhteensä	14 455 010	14 001 237
Kuntoutusvarauksen muutos	-1 834	4 833
Palvelurahasto		
Henkilöstö- ja tilaresurssien ostot	5 853	4 953
IT-käyttökulut	5 257	3 098
Palvelurahaston muut kulut	1 023	1 289
Käyttöomaisuuden poistot	1 953	1 685
Palvelurahaston kulut yhteensä	14 086	11 025
Eläkevastuurahasto		
Toimisuhte-eläkkeet	92 681	88 181
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	5 360	4 620
Muut kulut	-50	-98
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	6 816	16 812
Eläkevastuurahaston kulut yhteensä	104 807	109 515
Kansaneläkelaitoksen kulut yhteensä	14 572 069	14 126 611
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä+ / alijäämä-	36 330	-47 021

Kansaneläkelaitoksen vastaavaa	2014	2013
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Etuusrahastojen IT-ohjelmat	5 476	5 215
Palvelurahaston IT-ohjelmat	4 759	5 389
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	10 235	10 604
Aineelliset hyödykkeet		
Etuusrahastojen rakennukset	57 382	57 713
Etuusrahastojen perusparannukset	24 779	19 919
Etuusrahastojen koneet ja kalusto	3 108	5 306
Palvelurahaston koneet ja kalusto	856	728
Etuusrahastojen kiinteistöennakot	7 329	10 407
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	93 454	94 074
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset		
Etuusrahastojen käyttöomaisuussijoitukset	52 919	53 098
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	52 919	53 098
Muut sijoitukset		
Eläkevastuurahaston korkorahastot	261 847	245 893
Etuusrahastojen osakkeet ja osuudet	33 311	47 811
Eläkevastuurahaston osakkeet ja osuudet	870 667	778 965
Eläkevastuurahaston muut sijoitukset	38 403	38 400
Muut sijoitukset yhteensä	1 204 227	1 111 069
Kansaneläkelaitoksen sijoitukset yhteensä	1 257 146	1 164 167
Kansaneläkelaitoksen pysyvät vastaavat yhteensä	1 360 835	1 268 846
Eläkevastuurahaston vaje	107 231	123 058
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Etuusrahastojen rahastojen väliset saamiset	3 560	8 786
Etuusrahastojen myyntisaamiset	4 565	3 724
Palvelurahaston myyntisaamiset	2 439	565
Etuusrahastojen siirtosaamiset	427	630
Palvelurahaston siirtosaamiset	612	21
Etuusrahastojen muut saamiset	4 675	5 381
Palvelurahaston muut saamiset	222	0
Eläkevastuurahaston muut saamiset	5 095	9 251
Etuusrahastojen ennakkomaksut	218 629	168 658
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	240 224	197 015
Rahat ja pankkisaamiset		
Etuusrahastojen rahat ja pankkisaamiset	1 225 907	1 095 443
Palvelurahaston rahat ja pankkisaamiset	7 820	6 885
Eläkevastuurahaston rahat ja pankkisaamiset	3 806	2 253
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	1 237 533	1 104 580
Kansaneläkelaitoksen vaihtuvat vastaavat yhteensä	1 477 757	1 301 595
Kansaneläkelaitoksen vastaavaa yhteensä	2 945 823	2 693 499

Kansaneläkelaitoksen vastattavaa	2014	2013
Oma pääoma		
Etuusrahastot		
Kansaneläkerahasto		
Rahasto vuoden alussa	-94 686	-107 073
Rahaston muutos	11 204	12 387
Kansaneläkerahasto yhteensä	-83 482	-94 686
Tilikauden tulos	-11 204	-12 387
Sairausvakuutusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-626 482	-677 046
Rahaston muutos	-16 856	50 564
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-643 338	-626 482
Tilikauden tulos	16 856	-50 564
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-328	-233
Rahaston muutos	-94	-95
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-422	-328
Tilikauden tulos	94	95
Etuusrahastot yhteensä	-721 496	-784 351
Palvelurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-19	-11
Rahaston muutos	-2 057	-8
Palvelurahasto yhteensä	-2 076	-19
Tilikauden tulos	2 057	8
Eläkevastuurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-816 233	-799 421
Rahaston muutos	-6 816	-16 812
Eläkevastuurahasto yhteensä	-823 050	-816 233
Tilikauden tulos	28 527	15 826
Rahastot yhteensä	-1 516 038	-1 584 770
Arvonkorotusrahastot		
Etuusrahastot		
Rahasto vuoden alussa		
Kansaneläkerahasto	-89 086	-91 807
Sairausvakuutusrahasto	-50 797	-50 666
Rahastot vuoden alussa yhteensä	-139 883	-142 473
Rahastojen muutos		
Kansaneläkerahasto	10 130	2 721
Sairausvakuutusrahasto	-57	-131
Rahaston muutos yhteensä	10 073	2 589
Etuusrahastot yhteensä	-129 810	-139 883
Eläkevastuurahasto		
Rahastot vuoden alussa	-362 165	-283 836
Rahaston muutos	-66 884	-78 328
Eläkevastuurahasto yhteensä	-429 048	-362 165
Arvonkorotusrahastot yhteensä	-558 858	-502 048

Muu oma pääoma		
Palvelurahasto		
Kanta-puskurivarat	-2 177	-2 177
Eläkevastuurahasto	0	0
Muu oma pääoma	-28 527	-15 826
Muu oma pääoma yhteensä	-30 704	-18 003
Kansaneläkelaitoksen alijäämä	0	47 021
Kansaneläkelaitoksen ylijäämä	-36 330	0
Kansaneläkelaitoksen oma pääoma yhteensä	-2 141 930	-2 057 800
Kuntoutusvaraus		
Varaus vuoden alussa		
Varaus vuoden alussa	-65 195	-60 362
Varauksen muutos	-92 855	-90 387
Varojen käyttö	94 689	85 553
Kuntoutusvaraus yhteensä	-63 361	-65 195
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Palvelurahaston velka valtiolle	-4 000	0
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-4 000	0
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Etuusrahastojen saadut ennakot	-491 993	-354 336
Palvelurahaston saadut ennakot	-6 573	-6 264
Etuusrahastojen rahastojen väliset velat	-2 060	-4 815
Palvelurahaston rahastojen väliset velat	-486	-3 420
Eläkevastuurahaston rahastojen väliset velat	-1 014	-550
Etuusrahastojen ostovelat	-7 458	-8 630
Palvelurahaston ostovelat	-501	0
Etuusrahastojen siirtovelat	-52 087	-50 173
Palvelurahaston siirtovelat	-893	-109
Eläkevastuurahaston siirtovelat	-1 814	-862
Etuusrahastojen muut lyhytaikaiset velat	-168 057	-137 563
Palvelurahaston muut lyhytaikaiset velat	-1	-1 599
Eläkevastuurahaston muut lyhytaikaiset velat	-3 595	-2 183
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-736 533	-570 504
Kansaneläkelaitoksen vieras pääoma yhteensä	-740 533	-570 504
Kansaneläkelaitoksen vastattavaa yhteensä	-2 945 823	-2 693 499

Tuloslaskelmat ja taseet rahastoittain vuosilta 2014 ja 2013, 1 000 euroa

Kansaneläkerahaston tuloslaskelma

	2014	2013
Tuotot		
Vakuutusmaksut	-50	-157
Valtion osuudet etuuksista	-3 654 747	-3 677 156
Sijoitusten tuotot ja kulut	-13 144	-20 681
Rahoitustuotot ja kulut	-193	-170
Muut tuotot ja kulut	-25	0
Tuotot yhteensä	-3 668 159	-3 698 165
Eläke- ja vammaisetuudet	3 673 917	3 679 701
Etuuskate	5 757	-18 464
Toimintakulut	88 188	100 446
Valtion osuus toimintakuluista	-82 741	-69 595
Ylijäämä + / alijäämä -	-11 204	-12 387

Kansaneläkerahaston tase

	2014	2013
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	842	794
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	842	794
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	34 676	34 808
Perusparannukset	15 003	10 913
Koneet ja kalusto	1 135	1 530
Ennakkomaksut	4 446	4 970
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	55 260	52 221
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	20 656	20 842
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	20 656	20 842
Muut sijoitukset		
Osakkeet	33 311	47 811
Muut sijoitukset yhteensä	33 311	47 811
Sijoitukset yhteensä	53 967	68 653
Pysyvät vastaavat yhteensä	110 069	121 668

Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	1 897	3 971
Myyntisaamiset	1 027	884
Siirtosaamiset	-32	2
Muut saamiset	39	729
Ennakkomaksut	42 439	18
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	45 370	5 604
Rahat ja pankkisaamiset	339 258	345 494
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	384 628	351 098
Vastaavaa yhteensä	494 697	472 766
Vastattavaa		
Oma pääoma	2014	2013
Kansaneläkerahasto		
Rahasto vuoden alussa	-94 686	-107 073
Rahaston lisäys/vähennys	11 204	12 387
Kansaneläkerahasto yhteensä	-83 482	-94 686
Tilikauden tulos	-11 204	-12 387
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-89 086	-91 807
Rahaston lisäys/vähennys	10 130	2 721
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-78 956	-89 086
Alijäämä	11 204	12 387
Oma pääoma yhteensä	-162 438	-183 772
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-301 358	-258 398
Rahastojen väliset velat	-941	-4 424
Ostovelat	-1 644	-1 800
Siirtovelat	-15 290	-15 056
Muut lyhytaikaiset velat	-12 980	-9 268
Tilitettävä arvonlisävero	-46	-48
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-332 259	-288 994
Vieras pääoma yhteensä	-332 259	-288 994
Vastattavaa yhteensä	-494 697	-472 766

Sairausvakuutusrahaston tuloslaskelma

	2014	2013
Tuotot		
Työtulovakuutus		
Vakuutusmaksut		
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	-704 674	-647 215
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	-1 689 956	-1 614 931
Vakuutusmaksut yhteensä	-2 394 630	-2 262 146
Valtion osuudet etuuksista	-128 413	-130 943
Takautumissuoritukset	0	0
Työtulovakuutus yhteensä	-2 523 043	-2 393 089
Sairaanhoitovakuutus		
Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu	-1 248 989	-1 228 246
Takautumissuoritukset	-400	-409
Valtion osuudet sairaanhoitovakuutukseen	-1 034 048	-1 004 431
Saadut EU-korvaukset	-24 484	-33 637
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	-2 307 921	-2 266 723
Rahoitustuotot ja kulut	-926	-924
Muut tuotot ja kulut	-42	-2
Tuotot yhteensä	-4 831 932	-4 660 738
Etuuskulut		
Työtulovakuutus		
Päivärahasuoritukset	2 074 454	2 050 350
Työterveyshuolto	362 357	325 959
Työtulovakuutus yhteensä	2 436 811	2 376 309
Sairaanhoitovakuutus		
Sairaanhoitokorvaukset	1 870 378	1 830 349
Työterveyshuolto	24 369	24 219
Kuntoutuspalvelut	318 863	296 762
Muut etuudet yhteensä	28 907	39 102
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 242 517	2 190 432
Etuuskulut yhteensä	4 679 328	4 566 741
Etuuskate	-152 604	-93 997
Toimintakulut	203 227	206 672
Valtion osuus toimintakuluista	-65 644	-66 944
Kuntoutusvarauksen muutos	-1 834	4 833
Ylijäämä + / alijäämä -	16 855	-50 564

Sairausvakuutusrahaston tase

Vastaavaa	2014	2013
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	2 486	2 323
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 486	2 323
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	22 707	22 905
Perusparannukset	8 828	8 313
Koneet ja kalusto	1 607	2 673
Ennakkomaksut	5 154	6 632
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	38 296	40 523
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset	32 521	32 514
Sijoitukset yhteensä	32 521	32 514
Pysyvät vastaavat yhteensä	73 303	75 360
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	722	2 593
Myyntisaamiset	2 187	1 783
Siirtosaamiset	484	582
Muut saamiset	4 002	4 652
Ennakkomaksut	106 952	103 825
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	114 347	113 435
Rahat ja pankkisaamiset	666 768	646 075
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	781 115	759 510
Vastaavaa yhteensä	854 418	834 870
Vastattavaa	2014	2013
Oma pääoma		
Sairausvakuutusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-626 482	-677 046
Rahaston lisäys/vähennys	-16 856	50 564
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	-643 338	-626 482
Tilikauden tulos	16 856	-50 564
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-50 797	-50 666
Rahaston lisäys/vähennys	-57	-131
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-50 854	-50 797
Ylijäämä	-16 856	
Alijäämä		50 564
Oma pääoma yhteensä	-694 192	-677 279

Varaukset		
Kuntoutusvaraus		
Varaus vuoden alussa	-65 195	-60 362
Varauksen lisäys	-92 855	-90 387
Varojen käyttö	94 689	85 554
Kuntoutusvaraus yhteensä	-63 361	-65 195
Varaukset yhteensä	-63 361	-65 195
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-30 077	-28 698
Rahastojen väliset velat	-397	0
Ostovelat	-3 605	-4 300
Siirtovelat	-31 431	-30 234
Muut lyhytaikaiset velat	-31 355	-29 164
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-96 865	-92 396
Vieras pääoma yhteensä	-96 865	-92 396
Vastattavaa yhteensä	-854 418	-834 870

Sosiaaliturvan yleisrahaston tuloslaskelma

	2014	2013
Tuotot		
Valtion osuus etuuksista	-4 905 877	-4 567 678
Kuntien osuus etuuksista	-704 133	-675 354
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	-52 000	-60 158
Takautumissuoritukset työnantajilta	-38	-14
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-440	-1 752
ETA-työttömyyskorvaukset	-1	-24
Ahvenanmaan suoritukset vammaisten tulkkaukspalveluun	-17	-37
Rahoitustuotot ja kulut	-326	-269
Muut tuotot ja kulut	-7	-7
Tuotot yhteensä	-5 662 839	-5 305 293
Etuuskulut		
Työttömyysturvaetuudet	1 933 669	1 683 444
Lapsiperheiden etuudet	2 100 223	2 090 673
Opintoetuudet	829 021	807 060
Asumistuki	742 301	669 504
Muut etuudet	57 292	54 337
Etuuskulut yhteensä	5 662 506	5 305 018
Etuuskate	-333	-275
Toimintakulut	147 844	142 660
Valtion osuus toimintakuluista	-147 511	-142 385
Investointituotot	-94	-95
Ylijäämä + / alijäämä -	94	95

Sosiaaliturvan yleisrahaston tase

	2014	2013
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	2 149	2 098
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	2 149	2 098
Aineelliset hyödykkeet		
Perusparannukset	947	693
Koneet ja kalusto	366	1 103
Ennakkomaksut	-2 272	-1 194
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	-959	602
Sijoitukset		
Käyttöomaisuussijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	-258	-258
Käyttöomaisuussijoitukset yhteensä	-258	-258
Sijoitukset yhteensä	-258	-258
Pysyvät vastaavat yhteensä	932	2 442
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Rahastojen väliset saamiset	941	2 222
Myyntisaamiset	1 350	1 056
Siirtosaamiset	-26	45
Muut saamiset	634	0
Ennakkomaksut	69 239	64 815
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	72 138	68 138
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	72 138	68 138
Rahat ja pankkisaamiset	219 882	103 874
Vastaavaa yhteensä	292 952	174 454
Vastattavaa	2014	2013
Oma pääoma		
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-328	-233
Rahaston lisäys/vähennys	-94	-95
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	-422	-328
Tilikauden tulos	94	95
Ylijäämä	-94	-95
Oma pääoma yhteensä	-422	-328

Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-160 558	-67 241
Rahastojen väliset velat	-722	-391
Ostovelat	-2 208	-2 529
Siirtovelat	-5 365	-4 883
Muut lyhytaikaiset velat	-123 677	-99 082
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-292 530	-174 126
Vieras pääoma yhteensä	-292 530	-174 126
Vastattavaa yhteensä	-292 952	-174 454

Palvelurahaston tuloslaskelma

	2014	2013
Tuotot		
Toimintatuotot	-8 031	-8 794
Myyntituotot	-8 101	-2 230
Rahoitustuotot ja kulut	-11	-9
Tuotot yhteensä	-16 143	-11 033
Kulut		
Henkilöstö- ja tilaresurssien ostot	5 853	4 953
IT-käyttökulut	5 257	3 098
Muut kulut	1 023	1 289
Käyttöomaisuuden poistot	1 953	1 685
Kulut yhteensä	14 086	11 025
Ylijäämä + / alijäämä -	2 057	8

Palvelurahaston tase

	2014	2013
Vastaavaa		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
IT-ohjelmat	4 759	5 389
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	4 759	5 389
Aineelliset hyödykkeet		
IT-kone- ja laiteinvestoinnit	855	728
Koneet ja kalusto	1	0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	856	728
Pysyvät vastaavat yhteensä	5 615	6 117
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 439	565
Siirtosaamiset	612	21
Muut saamiset	222	
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	3 273	586
Rahat ja pankkisaamiset	7 820	6 885
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	11 093	7 471
Vastaavaa yhteensä	16 708	13 588
Vastattavaa		

Oma pääoma	2014	2013
Palvelurahasto		
Rahasto vuoden alussa	-19	-11
Rahaston lisäys/vähennys	-2 057	-8
Palvelurahasto yhteensä	-2 076	-19
Kanta-puskurivarat		
Kanta-puskurivarat vuoden alussa	-2 177	0
Kanta-puskurivarat lisäys/vähennys	0	-2 177
Kanta-puskurivarat yhteensä	-2 177	-2 177
Tilikauden tulos	2 057	8
Ylijäämä	-2 057	-8
Oma pääoma yhteensä	-4 253	-2 196
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velka valtiolle	-4 000	0
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	-4 000	0
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Saadut ennakot	-6 573	-6 264
Rahastojen väliset velat	-486	-3 420
Ostovelat	-501	0
Siirtovelat	-894	-109
Muut lyhytaikaiset velat	-1	-1 599
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-8 455	-11 392
Vieras pääoma yhteensä	-12 455	-11 392
Vastattavaa yhteensä	-16 708	-13 588

Eläkevastuurahaston tuloslaskelma

	2014	2013
Tuotot		
Kannatusmaksut	-55 780	-66 691
Omaisuuuden tuotot	-56 084	-36 184
Muut tuotot ja kulut	0	0
Työntekijöiden eläkemaksut	-13 708	-12 506
Vilma-laitosten hyvitykset	-5 207	-7 878
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-2 555	-2 083
Tuotot yhteensä	-133 334	-125 342
Kulut		
Toimisuhte-eläkkeet	92 681	88 181
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	5 360	4 620
Muut kulut	-50	-98
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	6 816	16 812
Kulut yhteensä	104 807	109 515
Ylijäämä + / alijäämä -	28 527	15 826

Eläkevastuurahaston tase

Vastaavaa	2014	2013
Pysyvät vastaavat		
Sijoitukset		

Korkorahastot	261 847	245 893
Osakkeet ja osuudet	870 666	778 965
Muut sijoitukset	38 403	38 400
Sijoitukset yhteensä	1 170 916	1 063 258
Pysyvät vastaavat yhteensä	1 170 916	1 063 258
Eläkevastuurahaston vaje	107 231	123 058
Vaihtuvat vastaavat		
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset Vilma-laitoksilta	1 544	1 305
Saamiset Kevalta	3 551	7 946
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	5 095	9 251
Rahat ja pankkisaamiset	3 806	2 252
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	8 901	11 503
Vastaavaa yhteensä	1 287 048	1 197 819
Vastattavaa		
Oma pääoma	2014	2013
Eläkevastuurahasto		
Katettava vastuu vuoden alussa	-816 233	-799 421
Katettavan vastuun lisäys/vähennys	-6 816	-16 812
Eläkevastuurahasto yhteensä	-823 049	-816 233
Muu oma pääoma	-28 527	-15 826
Tilikauden tulos	28 527	15 826
Arvonkorotusrahasto		
Rahasto vuoden alussa	-362 164	-283 836
Rahaston lisäys/vähennys	-66 884	-78 328
Arvonkorotusrahasto yhteensä	-429 048	-362 164
Ylijäämä	-28 527	-15 826
Oma pääoma yhteensä	-1 280 624	-1 194 224
Vieras pääoma		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Rahastojen väliset velat	-1 015	-550
Siirtovelat	-1 814	-862
Velat Vilma-laitoksille	0	0
Velka Kevalle	-3 595	-2 183
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	-6 424	-3 595
Vieras pääoma yhteensä	-6 424	-3 595
Vastattavaa yhteensä	-1 287 048	-1 197 819

TULOSLASKELMAN JA TASEEN LIITETIEDOT

1. Tilinpäätöksen rakenne, perusteet ja arvostusperiaatteet

Kelan tuloslaskelma ja tase esitetään tilinpäätöksessä yhdistettynä siten, että kansaneläkevakuutuksen, sairausvakuutuksen ja yleisen sosiaaliturvan luvut on yhdistetty. Eläkevastuurahasto ja palvelurahasto esitetään omakatteisina rahastoina. Yhdistetystä taseesta on eliminoitu kansaneläkevakuutuksen, sairausvakuutuksen ja yleisen sosiaaliturvan väliset erät. Yhdistetyn tuloslaskelman ja taseen lisäksi kustakin osasta on oma tuloslaskelmansa ja taseensa.

Tilinpäätöksen perusteet noudattavat valtuutettujen päätöksen mukaisesti pääosin maksuperustetta etuuksien osalta. Olennaisia suoriteperusteisia kirjauseriä ovat rahastojen väliset tilitykset, ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut, sairauksien ehkäisemis- ja kuntoutusvaraus, korot, käyttö- ja sijoitusomaisuuden ostot ja myynnit, kurssierot ja vastaavat erät sekä toimintakulut.

Harkinnanvaraisen kuntoutuksen varauksen käyttö kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti kuluksi yksilökohtaisen kuntoutuksen osalta ja muilta osin sitoumusperusteella. Myös varauksen muutos merkitään tuloslaskelmaan.

Valtuutettujen päätöksen mukaisesti omaisuuden arvostusperiaatteena käytetään käypiä arvoja tilinpäätöksestä vuodesta 2006 alkaen. Aikaisemmin valtuutettujen päätöksen mukaisesti omaisuuden arvostusperiaatteena käytettiin varovaisia käypiä arvoja, jotka kiinteistöjen ja toimisto-osakkeiden osalta olivat enintään 85 % käyvästä arvosta ja muiden osakkeiden osalta enintään 70 % tilinpäätöshetken arvosta.

Arvonkorotuksia ja arvonalennuksia tehtäessä on arvostusperiaatteena noudatettu valtuutettujen hyväksymiä enimmäisprosentteja vuoteen 2005 saakka. Arvonkorotukset ja niiden peruutukset on kirjattu taseeseen ja arvonalennukset ja niiden oikaisut tuloslaskelmaan. Käyvän arvon määrittelyssä on osakkeissa käytetty tilinpäätöshetken pörssikursseja. Kiinteistöjen ja kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden osakkeiden arvot perustuvat kiinteistöryhmän arvioihin ja osittain ulko-puolisiin arvioihin.

Toimintakulujen 40/60-jaosta kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston kesken luovuttiin vuoden 2009 alussa. Toimintakulut jaetaan kansaneläkerahastosta, sairausvakuutusrahastosta ja sosiaaliturvan yleisrahastosta maksettaviksi osuuksiksi. Jo ennen kirjanpito vuoden alkua määritellään toimintolaskentaan perustuvat rahastoittaiset toimintakulujen osuusprosentit. Toimintakulut jaetaan kirjanpidon kuukausitason- ja tilinpäätöslaskelmissä näiden prosenttien mukaan. Rahastojen välisiä toimintakuluosuuksia ei pääsääntöisesti muuteta kesken vuoden, vaan vasta seuraavan vuoden alusta lukien, jos muutosten ennakoitua olevan olennaisia.

Syksyllä 2013 talousosasto vahvisti toimintakulujen rahastoittaisiksi jakosuhteiksi vuodelle 2014 seuraavat osuudet: kansaneläkerahasto 17 %, sairausvakuutusrahasto 48 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 35 %.

Ennen 1.1.2009 tehtyjen investointihankintojen poistot kohdistetaan kirjanpidossa kansaneläke-rahastolle ja sairausvakuutusrahastolle jakosuhteessa 40/60. Vuodesta 2009 alkaen tehty käyttöomaisuusinvestoinnit ja niiden poistot kohdistetaan kansaneläkerahastolle, sairausvakuutusrahastolle ja sosiaaliturvan yleisrahastolle edellä mainittujen toimintakulujen jakosuhteiden mukaisesti. Jos investointi kohdistuu selkeästi vain osaan rahastoista tai yhteen rahastoon, kohdistetaan se sekä siitä tehtävät poistot kuitenkin vain ko. rahastoille tai rahastolle.

Vuoden 2014 toimintakuluosuudet poistojen kohdistamisen jälkeen ovat seuraavat: kansanelä-kerahasto 17,1 %, sairausvakuutusrahasto 48,0 % ja sosiaaliturvan yleisrahasto 34,9 %.

Vuoden 2003 tilinpäätöksestä lukien käyttöomaisuudesta on tehty suunnitelman mukaiset tasapoistot. Poistoajat ovat seuraavat:

kalustoinvestoinnit	10 vuotta	atk-kone- ja laiteinvestoinnit	4 vuotta
puhelinvaiheinvestoinnit	10 vuotta	muut kone- ja laiteinvestoinnit	5 vuotta
atk-ohjelmoinvestoinnit (ostetut)	5 vuotta	toimitilojen peruskorjaukset	5 vuotta
kiinteistöjen peruskorjaukset	20 vuotta		

Vuoden 2015 toimintakuluosuudet

Kansaneläkelaitoksen talousosasto on vahvistanut toimintakulujen rahastoittaisiksi jakosuhteiksi vuodelle 2015 seuraavat: kansaneläkerahasto 17 %, sairausvakuutusrahasto 48 % ja sosiaali-turvan yleisrahasto 35 %.

%. Poistojen todellinen jakautuminen rahastoittain muuttaa vahvistettuja prosentteja vähäisessä määrin.

2. Kansaneläkelaitoksen tuotot, 1000 euroa

	2014	2013
Kansaneläkerahasto		
Työnantajien maksut	50	157
Valtion osuudet kansaneläke-etuuksista	2 362 166	2 425 100
Valtion osuudet vammaisetuuksista	609 740	591 921
Muut valtion osuudet	682 841	660 135
Kansaneläkerahasto yhteensä	3 654 797	3 677 313
Sairausvakuutusrahasto		
Työtulovakuutus		
Sairausvakuutuksen päivärahamaksu	704 674	647 215
Työnantajan sairausvakuutusmaksu	1 689 956	1 614 932
Valtion osuudet etuuksista	128 413	130 943
Takautumissuoritukset	0	0
Työtulovakuutus yhteensä	2 523 043	2 393 090
Sairaanhoitovakuutus		
Vakuutusmaksut	1 248 989	1 228 246
Valtion osuudet etuuksista	1 034 048	1 004 431
Saadut EU-korvaukset	24 484	33 637
Takautumissuoritukset	400	409
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 307 921	2 266 723
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	4 830 964	4 659 813
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Valtion osuus etuuksista	4 905 877	4 567 677
Kuntien suoritukset lastenhoidon tukeen	460 469	464 324
Kuntien suoritukset työmarkkinatuen passiiviosaan	243 664	211 030
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	52 000	60 158
Muut tuotot	496	1 828
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	5 662 506	5 305 017
Etuusrahastojen etuustuotot yhteensä	14 148 267	13 642 143
Etuusrahastojen muut tuotot		
Sijoitusten tuotot ja kulut	13 143	20 681
Rahoitustuotot ja kulut	1 445	1 362
Muut tuotot ja kulut	74	10
Etuusrahastojen muut tuotot yhteensä	14 662	22 053
Valtion osuus etuusrahastojen toimintakuluista	295 897	278 924
Sosiaaliturvan yleisrahaston investointituotot	94	95

Palvelurahasto

Toimintatuotot	8 031	8 794
Myyntituotot	8 101	2 230
Rahoitustuotot ja kulut	11	9
Palvelurahaston tuotot yhteensä	16 143	11 033

Eläkevastuurahasto

Kannatusmaksut	55 780	66 691
Omaisuu den tuotot	56 085	36 184
Muut tuotot ja kulut	0	0
Työntekijöiden eläkemaksut	13 708	12 506
Vilma-laitosten hyvitykset	5 207	7 878
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	2 555	2 083
Eläkevastuurahaston tuotot yhteensä	133 335	125 342

Kansaneläkelaitoksen tuotot yhteensä

14 608 398 14 079 590

3. Etuuskulut, 1 000 euroa**2014 2013****Kansaneläkerahasto**

Eläke- ja vammaisetuudet		
Kansaneläkkeet	2 340 736	2 388 069
Perhe-eläkkeet	31 603	33 155
Suoritukset Melalle	3 514	3 337
Takuueläke	156 583	157 739
Rintamasotilas etuudet	30 363	36 293
Eläkkeensaajien asumistuet	497 873	468 019
Vammaisetuudet	612 919	592 706
Muut etuudet	325	383
Eläke- ja vammaisetuudet yhteensä	3 673 916	3 679 701

Sairausvakuutusrahasto**Työtulovakuutus**

Sairauspäivärahat	821 507	807 551
Vanhempainpäivärahat	1 009 457	1 000 430
Kuntoutusrahat	91 383	83 456
Työpaikkakassojen maksamat	68 115	77 859
Lomakustannuskorvaukset työnantajille	71 488	68 877
Sairauspäivärahat YEL-vakuutetuille	6 307	6 293
Päivärahasuorituksen Melalle	6 197	5 885
Työterveyshuolto	362 357	325 958
Työtulovakuutus yhteensä	2 436 811	2 376 309

Sairaanhoitovakuutus

Lääkekorvaukset	1 282 042	1 247 614
Lääkäripalkkiokorvaukset	191 154	193 985
Tutkimus- ja hoitokorvaukset	60 667	61 498
Matkakorvaukset	304 451	293 305
Työpaikkakassojen maksamat suoritukset	32 064	33 948
Työterveyshuolto	24 369	24 218
Vajaakuntoisten ammatillinen kuntoutus	30 738	27 833
Vaikeavammaisten lääkinnällinen kuntoutus	155 785	148 245
Harkinnanvarainen kuntoutus	132 340	120 685
Terveystilan ja työkyvyn lisäselvitykset	667	737
Suoritukset Melalle	3 052	2 898
EU-korvaukset	25 188	35 466
Sairaanhoitovakuutus yhteensä	2 242 517	2 190 432
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	4 679 328	4 566 741

Sosiaaliturvan yleisrahasto

Peruspäivärahat	298 709	253 076
Työmarkkinatuki	1 634 146	1 428 228
Vuorottelukorvaus	407	409
Työttömien opiskelun tuki	407	1 731
Lastenhoidon tuki	463 297	467 062
Lapsilisät	1 495 198	1 492 775
Äitiysavustus	10 014	9 974
Adoptiotuki	532	566
Elatustuki	131 182	120 295
Opintoetuudet	829 021	807 059
Asumistuki	742 302	669 504
Rintamaveteraanien matkakorvaukset	517	573
Sotilasavustus	17 852	19 074
Vammaisten tulkkauspalvelut	38 923	34 691
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	5 662 507	5 305 017

Etuuskulut yhteensä

14 015 751	13 551 459
------------	------------

4. Etuuskate

	2014	2013
Tuotot		
Kansaneläkerahasto	3 654 797	3 677 313
Sairausvakuutusrahasto	4 830 964	4 659 813
Sosiaaliturvan yleisrahasto	5 662 506	5 305 017
Sijoitusten tuotot ja kulut	13 144	20 681
Rahoitustuotot ja kulut	1 445	1 362
Muut tuotot ja kulut	74	10
Tuotot yhteensä	14 162 930	13 664 196
Kulut		
Eläke- ja vammaisetuudet	3 673 917	3 679 701

Työtulovakuutus	2 436 811	2 376 309
Sairaanhoitovakuutus	2 242 517	2 190 432
Työttömyysturvaetuudet	1 933 669	1 683 444
Lapsiperheiden etuudet	2 100 223	2 090 673
Opintoetuudet	829 021	807 060
Asumistuki	742 302	669 504
Muut etuudet	57 292	54 337
Kulut yhteensä	14 015 751	13 551 460
 Etuuskate	 147 179	 112 737

5. Sijoitusten tuotot ja kulut sekä rahoitustuotot ja kulut, 1 000 euroa

	2014	2013
Kansaneläkerahasto		
Sijoitusten tuotot ja kulut		
Osinkotuotot	1 959	3 056
Sijoitusten myyntituotot	11 184	18 776
Sijoitusten myyntitappiot	0	-5 373
Vuokratuotot		
Arvonmuutokset sijoituksista	0	4 222
Sijoitusten tuotot ja kulut yhteensä	13 143	20 681
Rahoitustuotot ja kulut	193	169
Kansaneläkerahasto yhteensä	13 336	20 850
 Sairausvakuutusrahasto		
Rahoitustuotot ja kulut	926	924
Sairausvakuutusrahasto yhteensä	926	924
 Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Rahoitustuotot ja kulut	326	269
Sosiaaliturvan yleisrahasto yhteensä	326	269
 Palvelurahasto		
Rahoitustuotot ja kulut	11	9
Palvelurahasto yhteensä	11	9
 Eläkevastuurahasto		
Sijoitusten tuotot ja kulut		
Osinkotuotot	25 327	21 462
Sijoitusten myyntituotot	14 431	15 168
Sijoitusten myyntitappiot	-20 107	-2 076
Vuokratuotot	1 260	2 451
Arvonmuutokset sijoituksista	35 112	-870
Sijoitusten tuotot ja kulut yhteensä	56 023	36 135
Rahoitustuotot ja kulut	62	49
Eläkevastuurahasto yhteensä	56 085	36 184

6. Henkilöstökulut, 1 000 euroa

	2014	2013
Palkat ja palkkiot	216 044	213 183
Lomapalkkavelan muutos	1 007	1 289
Kanta korvaukset	-5 600	-4 953
RAJA-yhteyspisteen korvaukset	-514	-75
Etätulkkauksen korvaukset	-72	0
Palkat ja palkkiot yhteensä	210 865	209 444
Kannatusmaksut	55 779	66 691
Lakisääteiset henkilösivukulut	11 850	12 277
Muut henkilösivukulut	17 368	17 091
Henkilösivukulut yhteensä	84 997	96 059
Henkilöstökulut yhteensä	295 862	305 503
Palkkoihin liittyvien luontoisetujen verotusarvo	6 571	6 400
Hallitukselle ja johtajille maksetut palkat ja palkkiot	869	863
Valtuutettujen, hallituksen ja tilintarkastajien muut kulut		
Valtuutetut	2	15
Hallitus	20	34
Tilintarkastajat (sisäiset)	1	3
Tilintarkastajat (BDO Auditor Oy)	203	156
Kulut yhteensä	226	208

Henkilöstön määrä

Henkilöstön määrä vuoden 2014 lopussa oli 6 008.
Henkilöstön työvuosipanos (htv) oli vuoden aikana 5 734.

	2014	2013
Henkilöstön määrä prosesseissa		
Etuudet ja palvelut asiakkaille	5 001	5 078
Sisäiset palvelut	913	931
Toiminnan johtaminen	94	99
Henkilöstön määrä yhteensä	6 008	6 108

7. Kansaneläkelain 98§:n ja 103§:n mukainen valtion osuus, 1000 euroa

	2014	2013
Nettorahoitusomaisuus 1.1.	87 412	86 814

+ Tuotot yhteensä	2 436 179	2 497 381
Vakuutusmaksut	50	157
Valtion osuus kansaneläkkeistä	2 362 166	2 425 100
Valtion osuus toimintakuluista	71 783	68 892
Omaisuuksien tuotot	2 180	3 232
- Kulut yhteensä	2 448 840	2 497 486
Etuudet	2 376 195	2 424 967
Toimintakulut	72 645	72 519
+ Merkintäoikeuksien myyntituotot		0
= Nettorahoitusomaisuus 31.12.	74 751	86 709
- 3,5 % tilikauden kuluista	85 709	87 412
= Rahaston vaje	-10 958	-703
+ KEL 103§:n mukainen suoritus	14 800	0
= Velka valtiolle toimintakuluista	3 842	
= Saatava valtiolta toimintakuluista		-703
Lisäys valtion osuuteen toimintakuluista	10 958	703
Valtion osuus toimintakuluista, kertymä	82 741	69 595

8. Sairausvakuutusrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa

	2014	2013
Sairausvakuutus		
+ Vakuutusmaksut	3 643 618	3 490 392
+ Takautumissuoritukset	400	409
+Valtion osuudet etuuksiin	1 162 461	1 135 374
+ Saadut EU-korvaukset (sh-vakuutus)	24 484	33 637
- Etuudet	4 679 328	4 566 741
- Ennakkomaksujen lisäys (-)	3 126	-5 582
= Kassajäämä I	148 509	98 653
+ Omaisuustuotot	968	926
= Kassajäämä II	149 478	99 579
+ Valtion osuus toimintakuluista	65 644	66 944
- Toimintamenot	199 583	202 563
- Käyttöomaisuuden poistot	3 644	4 109
= Kassajäämä III	11 896	-40 149
Omaisuuksien lisäys (-)/vähennys (+)	2 114	158
Lyhytaikaisten velkojen / saatavien muutos (+/-)	-6 683	8 655
+ Rahat ja pankkisaamiset 1.1.	646 075	694 721
- Rahat ja pankkisaamiset 31.12.	666 768	646 075
=	0	0

9. Sosiaaliturvan yleisrahaston kassavirtalaskelma, 1 000 euroa

	2014	2013
Sosiaaliturvan yleisrahasto		
+ Valtion osuudet etuuksiin	4 905 893	4 567 714
+ Kuntien osuudet	704 133	675 354
+ Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	407	1 731
+ Saadut ETA-korvaukset	35	46
+ Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu	52 000	60 158
+ Takautumissuoritukset	38	14
- Etuudet	5 662 506	5 305 017
- Ennakkomaksujen lisäys (-)	4 424	6 932
= Kassajäämä I	-4 424	-6 932
Velka valtiolle/saatava, muutos (+/-)	-16 743	1 460
Velka kunnille/saatava, muutos (+/-)	-16	127
Velka tyött.vak.rhsto/saat., muut. (+/-)	-5	-76
+ Omaisuustuotot	332	275
= Kassajäämä II	12 671	-8 168
+ Valtion osuus toimintakuluista	147 511	142 385
+ Investointituotot	94	95
- Toimintamenot	145 529	140 554
- Käyttöomaisuuden poistot	2 314	2 106
= Kassajäämä III	12 433	-8 348
Velka valtiolle/saatava (t), muutos (+/-)	-874	-2 091
= Kassajäämä IV	13 307	-6 257
Omaisuuden lisäys (-)/vähennys (+)	1 511	307
Lyhytaik. Velkojen/saatavien muutos (+/-)	-101 190	-10 458
+ Rahat ja pankkisaamiset 1.1.	103 874	99 366
+ Rahat ja pankkisaamiset 31.12.	219 882	103 874
=	0	0

10. Eläkevastuurahaston kannatusmaksulaskelma

Täysi eläkevastuu 31.12.2014	1 952 716 553,70
Kateprosentti	41 %
Katettava vastuu 31.12.2014	800 613 787,02
Katettava vastuu 31.12.2013	782 205 819,30
Muutos	18 407 967,72
Työntekijäin maksuista kertynyt osuus eläkevastuusta 31.12.2014	52 435 997,81
Työntekijäin maksuista kertynyt osuus eläkevastuusta 31.12.2013	49 027 577,91
Muutos	3 408 419,90
Vähimmäiskatteen ylittävän osan purku 31.12.2014	-15 000 000,00
Ylimääräistä katetta purettu yhteensä	-30 000 000,00
Ylimääräistä katetta purkamatta 1.1.2015	22 435 997,81
Koko vastuu 31.12.2014	823 049 784,83
Koko vastuu 31.12.2013	816 233 397,21
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	6 816 387,62

Kannatusmaksu:

Toimisuhte-eläkkeet	+	92 681 136,54
Vilma-laitosten maksamat eläkkeet	+	5 360 000,00
Eläkevastuurahaston katteen lisäys	+	6 816 387,62
Eläkevastuurahaston muut kulut	+	-50 131,67
Vuoden 2013 kustannustenjaon tarkistus	+	-908 697,61
Vilma-hyvitykset	-	5 206 744,37
Työntekijäin eläkemaksut	-	13 708 432,72
Omaisuuksien tuotot ilman arvomuutoksia ja myyntivoittoja	-	26 649 091,40
Työttömyysvakuutusrahaston suoritukset	-	2 554 762,70

Koko kannatusmaksu vuonna 2014 **55 779 663,69**

Kannatusmaksu ilman osakesiirtoa Kavasta 40 236 237,12

Siirretään osakkeita kansaneläkerahastosta (vähintään) **15 543 426,57**

11. Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset, 1 000 euroa

Tilivuonna hankittu käyttöomaisuus on aikaisempina vuosina tilinpäätöksessä poistettu kansaneläkeasetuksen 19 §:ään perustuen kertapoistona. Poistot ovat sisältyneet kansaneläkerahaston ja sairausvakuutusrahaston muihin toimintakuluihin. Vuoden 2003 tilinpäätöksestä lukien käyttöomaisuudesta tehdään suunnitelman mukaiset poistot. Vuoden 1998 tilinpäätöksestä lukien ei kulumattomasta käyttöomaisuudesta ole tehty enää poistoja.

	2014	2013
Eläkevastuurahaston muut sijoitukset		
Kiinteistöt		
Hankintameno 1.1.	46 838	46 838
Kertyneet arvonalennukset	-10 918	-6 618
Arvonkorotukset tilikauden alussa	2 480	7 080
Tasearvo 1.1.	38 400	47 300
Lisäykset tilikaudella	0	0
Arvonmuutokset tilikaudella	0	-8 900
Tasearvo 31.12.	38 400	38 400
Kiinteistöt		
Hankintameno 1.1.	33 308	33 308
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-22 904	-22 573
Arvonkorotukset tilikauden alussa	47 309	47 309
Tasearvo 1.1.	57 713	58 044
Lisäykset tilikaudella	0	0
Tilikauden poistot	-331	-331
Arvonmuutokset tilikaudella	0	0
Tasearvo 31.12.	57 382	57 713
Atk-ohjelmat		
Hankintameno 1.1.	40 323	37 764
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-35 108	-32 729
Tasearvo 1.1.	5 215	5 035
Lisäykset tilikaudella	2 055	2 559

Tilikauden poistot	-1 794	-2 379
Tasearvo 31.12.	5 476	5 215
Rakennusten perusparannukset		
Hankintameno 1.1.	36 687	34 273
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-16 768	-14 117
Tasearvo 1.1.	19 919	20 156
Lisäykset tilikaudella	7 536	2 414
Tilikauden poistot	-2 676	-2 651
Tasearvo 31.12.	24 779	19 919
Ennakkomaksut 1.1.	10 407	7 553
Ennakkomaksujen muutos	-3 078	2 854
Ennakkomaksut 31.12.	7 329	10 407
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	23 274	22 142
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-17 968	-14 875
Tasearvo 1.1.	5 306	7 267
Lisäykset tilikaudella	1 009	1 318
Vähennykset tilikaudella	-91	-186
Vähennysten kertyneet poistot	86	166
Tilikauden poistot	-3 202	-3 259
Tasearvo 31.12.	3 108	5 306
Palvelurahaston käyttöomaisuus		
Hankintameno 1.1.	9 913	6 977
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-3 796	-2 111
Tasearvo 1.1.	6 117	4 866
Lisäykset tilikaudella	1 451	2 936
Tilikauden poistot	-1 953	-1 685
Tasearvo 31.12.	5 615	6 117
Käyttöomaisuusosakkeet (toimisto-osakkeet)		
Hankintameno 1.1.	95 508	97 279
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-87 571	-89 342
Arvonkorotukset tilikauden alussa	48 680	49 512
Kertyneet arvonalennukset	-3 519	-3 519
Tasearvo 1.1.	53 098	53 930
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	-609	-1 771
Vähennyksiin kohdistuvat arvonorotukset	-84	-613
Vähennysten kertyneet poistot	609	1 771
Arvonkorotukset tilikaudella	0	0
Arvonalennukset tilikaudella	0	0
Arvonkorotusten peruutukset tilikaudella	-95	-219
Tasearvo 31.12.	52 919	53 098

12. Muut sijoitukset, 1 000 euroa

KANSANELÄKERAHASTO	2014	2013
Osakkeet		
Tasearvo 1.1.	47 811	60 488
Hankinta-arvo 1.1.	14 206	28 735
Arvonkorotukset 1.1.	33 605	35 976
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	0	4 222
Muutokset	0	0
Lisäykset hankinta-arvo	0	0
Vähennykset hankinta-arvo	-4 522	-14 529
Vähennyksiin kohdistuvat arvonorotukset	-11 089	-18 770
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	0	5 373
Arvonkorotukset	15 087	26 790
Arvonalennukset	0	-1 294
Arvonkorotusten peruutukset	-13 977	-10 390
Arvonalennusten oikaisut	0	143
Tasearvo 31.12.	33 311	47 811
Hankinta-arvo 31.12.	9 683	14 206
Arvonkorotukset 31.12.	23 627	33 605
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	0	0

ELÄKEVASTUURAHASTO

Osakkeet, kv-osakerahastot ja pääomarahastot

Tasearvo 1.1.	772 859	650 267
Hankinta-arvo 1.1.	550 289	520 454
Arvonkorotukset 1.1.	335 075	245 465
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	112 506	115 652
Muutokset		0
Lisäykset hankinta-arvo	31 934	30 642
Vähennykset hankinta-arvo	-30 441	-806
Vähennyksiin kohdistuvat arvonorotukset	-7 593	0
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	-18 761	0
Arvonkorotukset	215 209	189 404
Arvonalennukset	-19 702	-38 899
Arvonkorotusten peruutukset	-157 061	-99 794
Arvonalennusten oikaisut	36 040	42 045
Tasearvo 31.12.	860 005	772 859
Hankinta-arvo 31.12.	551 782	550 289
Arvonkorotukset 31.12.	385 630	335 075
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	77 407	112 506

Korkorahastot

Tasearvo 1.1.	245 893	251 123
Hankinta-arvo 1.1.	221 921	220 294
Arvonkorotukset 1.1.	24 042	30 829
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	69	0
Muutokset		0
Lisäykset hankinta-arvo	70 730	257 202

Vähennykset hankinta-arvo	-69 563	-255 576
Vähennyksiin kohdistuvat arvonorotukset	-7 171	-13 550
Vähennyksiin kohdistuvat arvonalennukset	0	484
Arvonorotukset	23 503	14 786
Arvonalennukset	-68	-1 756
Arvonorotusten peruutukset	-1 559	8 024
Arvonalennusten oikaisut	81	1 202
Tasearvo 31.12.	261 847	245 893
Hankinta-arvo 31.12.	223 088	221 921
Arvonorotukset 31.12.	38 815	24 042
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	56	69

13. Osakkeet ja osuudet

Alla on lueteltu ne yhtiöt, joissa Kansaneläkelaitoksella on markkina-arvoltaan yli kahden miljoonan euron omistus 31.12.

Osakemäärät kpl

	Yhteensä 31.12.2014	Yhteensä 31.12.2013
Elisa	103 488	
Fortum	7 195 896	7 195 896
Huhtamäki	400 000	400 000
Metso	396 316	396 316
Neste	2 648 424	2 648 424
Nokia	4 288 896	4 288 896
Nordea	5 292 935	5 292 935
Orion B	1 658 368	1 658 368
Oriola B	1 659 568	1 659 568
Outokumpu	9 298 625	62 493 263
Stora-Enso A	23 825 086	23 825 086
Stora-Enso R	2 275 965	2 775 965
TeliaSonera	997 327	997 327
UPM-Kymmene	1 603 690	1 603 690
Valmet	396 316	
Wärtsilä	1 935 910	1 935 910

Kelalla on omistusosuus sadassa asunto- ja kiinteistöosakeyhtiössä, joita käytetään toimitiloina. Alla olevissa yhtiöissä omistusosuus on 20 % tai enemmän.

Kotipaikka	Yhtiö	Omistus- osuus	Yhtiön oma pääoma	Yhtiön voitto/tappio 31.12.13/30.6.14
-------------------	--------------	---------------------------	------------------------------	--

			euroa	euroa
ALAHÄRMÄ	Kiinteistö Oy Härmän Lehtikela	64,43	367 074,19	853,10
ALAVUS	Kiinteistö Oy Alavuden Kuulantien Liiketalo	27,29	2 527 516,03	-25 514,24
EURA	Asunto Oy Euran Yhdystie 11	27,61	1 776 353,45	-6 177,05
FORSSA	Asunto Oy Forssan Karhunpesä	44,05	1 649 941,73	5,36
HAAPAJÄRVI	Kiinteistö Oy Haapavarpu	34,21	481 079,63	-4 572,56
HAMINA	Kiinteistö-osakeyhtiö Haminan Teräskulma	22,92	887 365,24	2 682,80
HARJAVALTA	Kiinteistö Oy Harjavallan Kultakulma	27,23	793 190,94	3 065,60
HEINOLA	Kiinteistö Oy Heinolan Virtakatu 9	100,00	1 828 830,95	-3 923,48
HELSINKI	Kiinteistö Oy Sectagoona	100,00	4 283 987,79	0,00
HUITTINEN	Kiinteistö Oy Karpintie 8	59,64	799 924,91	-4 546,16
HYVINKÄÄ	Kiinteistö Oy Oikokuja	32,98	5 811 865,65	14 643,98
IISALMI	Kiinteistö Oy Iisalmen Päiviönkatu 14	100,00	1 211 478,37	29,22
INARI	Asunto Oy Ivalon Venevalkama	23,20	415 733,68	5 909,88
JOENSUU	Joensuun Metsätalo Oy	21,45	3 196 712,70	13 349,65
JÄMSÄ	Kiinteistö Oy Jämsän Keskuskatu 6	21,24	1 071 383,90	23 105,84
JÄRVENPÄÄ	Kiinteistö Oy Mannilantie 41	44,62	2 349 222,80	21,45
KAJAANI	Kiinteistö Oy Kajaanin Keskuspuisto	58,06	1 405 136,25	19 748,76
KANGASALA	Asunto Oy Kangasalan Hermannin	22,90	3 873 806,72	0,09
KANKAANPÄÄ	Kiinteistö Oy Järvi-Jussi	31,17	601 012,44	2,00
KANNUS	Kiinteistö Oy Kannuksen Torinkulma	53,97	718 731,30	31,55
KAUHAJOKI	Kiinteistö Oy Topeeka 24	23,84	1 231 693,48	-34 907,97
KAUSTINEN	Kiinteistö Oy Kelankulma	49,06	813 070,12	2 416,34
KEMI	Kiinteistö Oy Kemin Klubinkulma	23,76	734 070,21	4 194,06
KERIMÄKI	Kiinteistö Oy Kerimäen Liikekeskus	27,34	679 718,71	-6 489,04
KOKKOLA	Kiinteistö Oy Kokkolan Torikatu 16 Fast Ab	29,67	1 815 584,79	3 300,41
KOTKA	Kiint. Oy Keskuskatu 7	40,47	3 594 827,03	20,34
KOUVOLA	Kiinteistöosakeyhtiö Valtakatu 19	100,00	1 242 564,30	-16 397,30
KUHMO	Kiinteistö Oy Kuhmon Kela	38,76	1 088 430,26	4 849,48
KUUSAMO	Asunto Oy Kitkankartano	22,44	835 380,33	0,00
LAUKAA	Asunto Oy Laukaan Sarakoti	25,74	2 134 274,80	-5 283,46
LEPPÄVIRTA	Kiinteistö Oy Leppävirran Liikekulma	38,79	1 157 731,15	-27 058,84
LOHJA	Kiinteistö Oy Lohjan Kauppatori	59,77	2 066 378,64	-9 991,81
LOPPI	Kiinteistö Oy Lopen Kauppatie	44,70	671 518,22	692,59
LOVIISA	Kiinteistö Oy Loviisan Kirkkopuisto	20,00	805 197,98	19 247,83
LUUMÄKI	Kiinteistö Oy Luumäen Apteekinkulma	34,30	477 706,35	2 328,12
MARTTILA	Kiinteistö Oy Onnenpenni	23,72	351 284,87	0,30

MERIKARVIA	Kiinteistö Oy Merikarvian Kauppatie	40,17	430 211,11	-2 667,42
MIKKELI	Kiinteistö Oy Säästömiikka	49,80	1 218 948,67	5,59
MUHOS	Kiinteistö Oy Muhoksen Kivipirtti	32,14	852 161,44	1,77
MUONIO	Kiinteistö Oy Muonion Erkin Kulma	78,57	394 084,59	0,56
MYNÄMÄKI	Kiinteistö Oy Liiketalo Mynä-Center	27,08	895 958,34	10 453,68
MÄNTTÄ	Kiinteistö Oy Mäntän Hippohovi	41,94	776 369,17	4 358,87
NASTOLA	Nastolan Virastotalokiinteistö Oy	20,63	1 106 875,60	-4 107,01
NILSIÄ	Kiinteistö Oy Nilsianportti	24,00	1 425 644,84	1 584,05
NOKIA	Kiinteistö Oy Nokian Pirkkalaistori	30,48	741 714,34	-0,94
NURMES	Asunto Oy Porontalo	27,72	415 014,27	24,12
ORIVESI	Kiinteistö Oy Oriveden Kotikontu	35,26	816 618,63	-589,85
OULAINEN	Kiinteistö Oy Lanttikela	21,93	655 008,64	0,00
PALTAMO	Kiinteistö Oy Paltamon Säästökulma	20,98	467 643,48	4 175,78
PARIKKALA	Kiinteistö Oy Liikepiha	23,60	245 501,28	13 731,24
PARKANO	Kiinteistö Oy Parkanon Puistokulma	45,00	835 789,61	1 806,11
PIEKSÄMÄKI	Kiinteistö Oy Pieksämäen Torihovi	66,83	1 239 717,17	6 251,82
PIELAVESI	Kiinteistö Oy Pielaveden Puustellintie 10	100,00	390 646,60	2 870,95
PIETARSAARI	Bostads Ab Kvarnbacksgatan 10 i Jakobstad Asunto Oy	20,66	647 784,65	17 614,46
PORI	Kiinteistö Oy Palojoenkulma	30,82	5 357 988,09	5 219,44
PORVOO	Kiinteistö Oy Porvoon Kaivopuisto	41,33	1 743 245,55	6,24
RAAHE	Kiint. Oy Raahen Raatihuoneenpuisto	40,55	1 245 059,67	-2 337,77
RAISIO	Kiinteistö Oy Vasarantori	51,25	911 282,51	-6 404,58
RAUMA	Kiinteistö Oy Nortamonkatu 24	67,30	2 820 506,19	1 521,00
RIIHIMÄKI	Kiinteistö Oy Riihimäen Jarrumiehenkatu 10	40,42	2 036 912,23	26 683,61
ROVANIEMI	Kiinteistö Oy Vilhontalo	24,07	2 285 180,76	-41 191,94
SAARIJÄRVI	Kiinteistö Oy Paavonrinne	45,39	408 812,56	2 832,54
SALO	Kiinteistö Oy Hämeentie 18	100,00	164 349,75	2 761,60
SAVONLINNA	Asunto Oy Jalavajousi	23,80	5 600 888,66	-2 740,43
SIILINJÄRVI	Siilinjärven Kauppapuisto Oy	36,78	3 760 133,52	-2 432,02
SODANKYLÄ	Asunto Oy Sodankylän Kaivola	30,81	640 194,69	4 895,60
SOMERO	Asunto Oy Jukolanhoivi	21,27	349 225,19	13,03
SOTKAMO	Asunto Oy Sotkamon Seppälä	31,39	916 701,75	875,85
SUOLAHTI	Kiinteistö Oy Suolahden Kellosepänpätkä 21	32,03	772 586,03	-46 064,60
SUOMUSSALMI	Kiinteistö Oy Suomussalmen Uitonkulma	24,79	1 990 168,32	6 321,87
SUONENJOKI	Kiinteistö Oy Suonenjoen Kelankulma	100,00	549 866,15	-2 976,93
SYSMÄ	Kiinteistö Oy Uotinkukkaro	21,52	384 876,76	-58 122,69
TAIVALKOSKI	Kiinteistö Oy Sähkökela	35,26	201 557,77	0,00
TAMPERE	Ahvenisjärven Liikekeskus Oy	49,20	1 269 892,22	-2 396,44
TAMPERE	Sini-Kulma Oy	50,10	5 386 325,50	4 729,41
TORNIO	Kiinteistö Oy Laivurinkela	53,19	340 762,51	10 697,07
UUSIKAUPUNKI	Kiinteistöosakeyhtiö Uudenkaupungin Itä-Tulli	64,33	1 710 831,41	8 430,86
VAALA	Kiinteistö Oy Vaalan Torinkulma	40,70	474 271,53	5 815,32
VAASA	Kiinteistö Oy Ravatti Fastighets Ab	100,00	1 187 744,40	17,37
VAMMALA	Asunto Oy Marttilankatu 23	24,94	590 040,48	4 804,58

VANTAA	Kiinteistö Oy Myyrinmarja	27,74	4 501 143,35	-22 049,99
VANTAA	Kiinteistö Oy Silkinkulma	23,15	6 000 313,85	17 243,09
VANTAA	Kiinteistö Oy Korson Toimistokeskus	22,89	5 999 562,64	13 188,70
VARKAUS	Kiinteistö Oy Varkauden Kelankulma	65,85	504 398,91	-209,80
VARPAISJÄRVI	Kiinteistö Oy Varpakulma	35,84	477 188,06	-874,02
VESANTO	Kiinteistö Oy Vesannon-Savo	34,44	688 447,56	6 047,84
VIHTI	Kiinteistö Oy Nummelan Linja-autoasema	22,02	3 286 045,88	-41 595,55
VIITASAARI	Kiinteistö Oy Viitasaaren Saarikeskus	31,92	1 155 390,47	-374,79
YLITORNIO	Kiinteistö Oy Ylitornion Liiketalo	27,25	970 249,12	4 585,01
YLÖJÄRVI	Kiinteistö Oy Ylöjärven Mikkola	20,84	2 851 790,15	9 871,38

14. Muut saamiset, 1000 euroa

Muiden saamisten olennaiset erät	2014	2013
Saamiset EU-korvauksista	3 838	4 483
Saamiset Vilma-laitoksilta	1 544	1 305
Saamiset Kevalta	3 551	7 946
Muut saamiset	1 059	898
Muut saamiset yhteensä	9 992	14 632

15. Ennakkomaksut, 1000 euroa

Ennakkomaksujen olennaiset erät	2014	2013
Työpaikkakassojen ennakot	8 817	9 523
Apteekkiennakot	84 592	85 013
Asumistuen ennakot	61 762	55 142
Työttömyystuen ennakot	5 324	7 136
Vanhempainpäiväraha ennakot	6 003	2 884
Muut etuusrahastojen ennakot	52 131	8 960
Ennakkomaksut yhteensä	218 629	168 658

16. Oma pääoma, 1 000 euroa

	2014	2013
Kansaneläkerahasto		
Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	94 686	107 073
Rahaston muutos	-11 204	-12 387
Rahasto yhteensä	83 482	94 686
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	55 481	55 831
Sijoitukset	33 605	35 976
Rahasto yhteensä	89 086	91 807
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	-152	-351
Sijoitukset	-9 978	-2 370
Rahasto yhteensä	-10 130	-2 721
Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	78 956	89 086
Oma pääoma yhteensä	162 438	183 772
 Sairausvakuutusrahasto		
Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	626 482	677 046
Rahaston muutos	16 856	-50 564
Rahasto yhteensä	643 338	626 482
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	50 797	50 666
Rahasto yhteensä	50 797	50 666
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	57	131
Rahasto yhteensä	57	131
Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	50 854	50 797
Oma pääoma yhteensä	694 192	677 279
 Sosiaaliturvan yleisrahasto		
Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	328	233
Rahaston muutos	95	95
Oma pääoma yhteensä	423	328
 Palvelurahasto		
Oma pääoma		
Rahasto vuoden alussa	19	11
Rahaston muutos	2 057	8
Rahasto yhteensä	2 076	19
Kanta-puskurivarat		
Kanta-puskurivarat vuoden alussa	2 177	0
Kanta-puskurivarojen muutos	-2 177	2 177
Kanta-puskurivarat yhteensä	0	2 177
Oma pääoma yhteensä	2 076	2 196

Eläkevastuurahasto**Oma pääoma**

Rahasto vuoden alussa	816 233	799 421
Rahaston muutos	6 816	16 812
Rahasto yhteensä	823 049	816 233
Muu oma pääoma		
Muu oma pääoma	28 527	15 826
Muu oma pääoma yhteensä	28 527	15 826
Arvonkorotusrahasto 1.1.		
Käyttöomaisuus	2 942	7 542
Sijoitukset	359 223	276 294
Rahasto yhteensä	362 165	283 836
Arvonkorotusrahaston muutos		
Käyttöomaisuus	0	-4 600
Sijoitukset	66 883	82 929
Rahasto yhteensä	66 883	78 329
Arvonkorotusrahasto yhteensä 31.12.	429 048	362 165
Oma pääoma yhteensä	1 280 624	1 194 224

Kansaneläkelaitoksen oma pääoma yhteensä	2 139 753	2 057 799
---	------------------	------------------

17. Sairausvakuutuksen varaukset, 1000 euroa

	2014	2013
Yksilökohtainen kuntoutus		
Varaus vuoden alussa	35 431	31 592
Varauksen lisäys tilikaudella	82 400	80 300
Varauksen käyttö tilikaudella	-86 217	-76 461
Yksilökohtainen kuntoutus yhteensä	31 614	35 431
Kuntoutuksen kehittämishankkeet		
Varaus vuoden alussa	25 345	24 259
Varauksen lisäys tilikaudella	8 166	7 801
Varauksen käyttö tilikaudella	-6 196	-6 715
Kuntoutuksen kehittämishankkeet yhteensä	27 315	25 345
Tutkimus- ja kehittämistoiminta		
Varaus vuoden alussa	4 418	4 511
Varauksen lisäys tilikaudella	2 289	2 285
Varauksen käyttö tilikaudella	-2 276	-2 378
Tutkimus- ja kehittämistoiminta yhteensä	4 431	4 418
Kuntoutusvaraus yhteensä 31.12.2014	63 360	65 194
Varauksen muutos yhteensä	-1 834	4 833
Varauksesta sidottu päätöksiin	37 047	34 264

18. Pitkäaikainen vieras pääoma, 1000 euroa

	2014	2013
Palvelurahaston pitkäaikainen laina	4 000	0

Kanta-palveluiden ylläpidosta aiheutuvat kustannukset rahoitetaan käyttäjiltä porrastetusti käyttöön otettavilla ja vasta vuonna 2015 kaikille käyttäjille ulotettavilla maksuilla. Valtio rahoittaa alkuvaiheessa myös käyttäjien maksettavaksi tarkoitetun 4 miljoonan euron osuuden puskurista ja raha palautetaan valtiolle vuoteen 2022 mennessä. Lainan takaisinmaksusta sovitaan tarkemmin vuoden 2015 aikana. Lainasta ei peritä korkoa.

19. Saadut ennakot, 1000 euroa

Saatujen ennakoiden olennaiset erät	2014	2013
Kansaneläkerahaston etuuksien ennakkomaksut	295 960	258 315
Valtion ennakkomaksut sairaanhoitovakuutukseen	26 328	25 256
Ennakot työmarkkinatukeen	5 324	7 136
Ennakot asumistukeen	65 761	57 308
Ennakot opintotukeen	87 139	0
Palvelurahaston investointiennakot	5 615	6 117
Muut ennakot	12 439	6 469
Saadut ennakot yhteensä	498 566	360 601

20. Siirtovelat ja muut lyhytaikaiset velat, 1000 euroa

Siirtovelkojen olennaiset erät	2014	2013
Lomapalkkavelka	43 964	42 894
Etuuksien siirtovelat	5 300	4 763
Muut siirtovelat	5 530	3 486
Siirtovelat yhteensä	54 794	51 143

Lyhytaikaiset velat, olennaiset erät	2014	2013
Velka kansaneläkkeiden ennakonpidätyksistä	7 815	7 889
Velka sairauspäivärahan ennakonpidätyksistä	9 294	8 413
Velka vanhempainpäivärahan ennakonpidätyksistä	14 936	13 923
Velka peruspäivärahasta	7 823	6 992
Velka työmarkkinatuesta	27 584	14 975
Velka opintotuesta	11 401	13 202
Velka Sty:n toimintakuluista	6 389	5 515
Velka työmarkkinatuen ennakonpidätyksistä	28 189	23 810
Velka työmarkkinatuen passiiviosasta	10 776	3 029
Velka lasten kotihoid.tuen ja osittaisen hoitorah. ennakonpidätyksistä	7 068	6 836
Muut lyhytaikaiset velat	40 379	36 760
Lyhytaikaiset velat yhteensä	171 654	141 344

Vakuudet, vastuusitoumukset ja taseen ulkopuoliset järjestelyt

21. Eläkevastuurahasto, 1 000 euroa

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella eläkevastuurahaston katteen vähimmäistaso on oltava 41% eläkevastuun täydestä määrästä. Sijoitusomaisuuden arvonalennukset ja niiden oikaisut on kirjattu tuloslaskelmaan ja arvonorotukset ja niiden peruutukset taseeseen.

	2014	2013
Henkilöstön eläkevastuu	1 952 717	1 907 819
Vähimmäiskate	800 614	782 206
Katettu kannatusmaksuilla ja tuotoilla	770 614	767 206
Katettu työntekijäin eläkemaksuilla	52 436	49 028
Eläkevastuurahasto	823 050	816 234
Eläkevastuurahaston vajaus	107 231	123 058
Eläkevastuurahaston arvonorotusraho	429 048	362 165
Rahaston ulkopuolella oleva osa kokonaiseläkevastuusta	1 129 667	1 091 586

22. Leasingvastuut, 1 000 euroa

	2014	2013
IT-laitteiden leasingvastuut		
Seuraavana tilikautena maksettavat	1 701	1 647
Myöhemmin maksettavat	1 762	754
IT-laitteiden leasingvastuut yhteensä	3 463	2 401

23. Takaisinperinnässä olevien etuuksien määrä, 1 000 euroa

Etuus	2014	2013
Työttömyysturvaetuudet	36 122	34 060
Yleinen asumistuki	31 671	31 075
Opintotuki	12 700	12 757
Eläkkeet ja vammaisetuudet	4 363	4 265
Muut etuudet	16 440	16 781
Yhteensä	101 296	98 938

24. Perittävän elatusavun määrä, 1 000 euroa

	2014	2013
Elatusapu	219 797	213 832

25. Opintotuen tulovalvonnan perusteella syntyneet perinnät, 1 000 euroa

	2014	2013
Opintotuen vuosivalvonta	19 861	18 672

Opintotukilain (17§) mukaan opiskelija huolehtii itse, ettei vuosituloraja ylitä. Perittävään määrään sisältyy 15% korotus (27§). Kela ei voi vaikuttaa takaisinperittävän määrän syntyyn.

26. Opintolainojen valtiontakaukset ja takaussaatavat, 1000 euroa

Alla on valtion opintotukilain nojalla takaama pankeissa oleva opintolainakanta sekä takaajana maksetuista lainoista syntynyt takaussaatavakanta, jotka sisältyvät valtion hallinnolliseen kirjanpitoon. Kela huolehtii opintotukilain nojalla takausvastuiden maksamisesta, takaussaatavien perinnästä ja tuottojen tilittämisestä opetusministeriölle. Kela ei voi vaikuttaa takaajana maksettaviin määriin.

	2014	2013
Valtion takaama opintolainakanta	1 773 989	1 621 635
Valtion takaussaatavat	154 906	159 459

Valtion takaama opintolainakanta sisältää korkotuellisena myönnettyjä opintolainoja 31.12.2014 0,8 milj. euroa ja 31.12.2013 1,7 milj.euroa.

27. Vakuutusjäämät, 1000 euroa

	2014	2013
Verovirastojen jäämäperinnässä olevat vakuutusmaksusaatavat	104 437	87 713

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä maaliskuun 19. päivänä 2015

Anneli Taina

Elli Aaltonen

Rauno Ihalainen

Sinikka Näätsaari

Ilkka Oksala

Lasse Lehtinen

Taru Tujunen

Timo Sipilä

Riitta Särkelä

Raimo Ikonen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä huhtikuun 23. päivänä 2015

Markku Koskela
KHT

Pertti Hemmilä

Sofia Vikman

Merja Mäkisalo-Ropponen

Suna Kymäläinen

Kauko Tuupainen

Markus Lohi

Ulla-Maija Tuomela
KHT, JHTT

Kelan kirjanpidossa käytetyt kirjanpitokirjat vuonna 2014

Tiivistetty tositempiväkirja
Tasekirja

atk-tuloste
sidottu tilikausikohtainen kirja

Keskitetysti maksettavien kirjanpitotiedot:

keskitetysti maksettavien MP-tositteita
keskitetysti maksettavien maksumääräykset
katteensiirrot
muistiotositteet

koneellinen
tosite, kirjallinen
kirjallinen tosite + koneellinen
kirjallinen tosite + koneellinen

Toimistojen kirjanpitotiedot:

Kirjanpitotiedosto (FK) tositteittain

koneellinen

YHTE-mallin mukaiset etuusjärjestelmät

MP:ssä pankkimaksut, FK:ssa käteismaksut ja palautukset

Päiväraha (SP)
Kuntoutusraha (KB)
Työttömyysturva (TI)
Vanhempainpäivärahat (VQ ja VR)
Opintoetuudet (OT)
Lastenhoidon tuki (WH)
Lastenhoidon tuen työkorvaus (WY)
Erityishoitorahat (SM)
Asumistuki (AY)
Maahanmuuttajan erityistuki (MM)
Yrittäjien työterveyshuolto (TO)
Valtakirjasopimustilitykset (SQ)
Sairaanhoitokorvaukset (SY)
Lääkkeiden lisäkorvaukset (SH)
Lapsilisät (LL)
Kuntoutusmaksut (KQ)
Valtion korvaukset terveydenhuollolle (QK)
Työpaikkakassat (TK)
Valtion korvaukset (QK)
Elatustuki (LU)

Eläkkeensaajien asumistukit (AE)
Kansaneläke (QE)
Ulkomaanperintä (UP)
Vammaisetuudet (VJ)

Selainsovellukset ja yhteistoiminnalliset järjestelmät

Vain FK-liittymä, paitsi TW:n MP-liittymässä pankkimaksut ja keskushallinnon maksamien korvausten palautukset

Apteekkitilitysten käsittelyjärjestelmä (SH)
Työterveyshuolto (TW)

Järjestelmät, joissa pelkkä keskitetty maksatus ja palautusten käsittely

Vain MP-liittymä

Eläke- ja vammaisetuudet (RAKE)
Kansaneläkkeet (KE)
Perhe-eläkkeet (PE)
Rintamasotilaseläkkeet (RE)
Vammaisetuudet (VY)
Rintamalisät ulkomaille (UR)
Vammaisetuudet (VT)
Ruokavaliokorvaus (RV)
Lapsen hoitotuki (HT)
Pitkäaikaistyöttömien eläketuki (ET)

Keskitetty maksatus ja liittymä toimistojen osakirjanpitoon

MP:ssä varsinaisen maksupäivän pankkimaksut, FK:ssa yksittäismaksut, käteismaksut ja palautukset

Sotilasavustukset (SF)
Äitiysavustus (VB)
Adoptiotuki (AD)

Hallinnolliset järjestelmät:

Toimistojen maksut (LM)

FK-liittymä
MP-liittymä

Työpaikkakassojen maksuliikenne (TK)

FK-liittymä
MP-liittymä

Muut talousosaston aineistot:

Sijoitusomaisuus:

Osakekortisto

manuaalinen, Tahti-järjestelmä

Käyttöomaisuus:

Toimisto-osakeluettelo

manuaalinen, Tahti-järjestelmä

Muut käyttöomaisuus

manuaalinen, Tahti-järjestelmä

Taululuettelo

kirja

Kelan kirjanpidossa käytetyt tositelajit vuonna 2014

a) pääkirjanpidon tositteet

kirjallinen

Tahti-järjestelmän tositteet (tositelajiluettelo liitteenä)

b) muut tositteet

Toimistojen kirjanpitoluettelo:

Koontitosite ja maksuluettelo

kirjallinen

(kassoittain juokseva numerointi vuoden alusta)

Kirjanpitoluettelo (FK) tositteittain

koneellinen

MP-kirjanpidon tositekanta
keskitetysti maksettavien MP-tositekanta

koneellinen

järjestelmäkohtainen tositesarja
keskitetysti maksettavien maksumääräykset

kirjallinen/koneellinen

Tuotannossa käytettävät Tahti-järjestelmän tositelajit 2014

Tositelaji	Numerosarja	Peruutustositelaji	Nimitys
12	12	12	AD Adoptiotuki
13	13	13	AE Eläkk.saaj. as.tu
14	14	14	AY Asumistuki
15	15	15	EL El- ja vammaiset.
17	17	17	KB Kuntoutusraha
18	18	18	QK Valt.korv.maksut
20	20	20	KQ Kuntoutusmaksut
21	21	21	LL Lapsilisät
22	22	22	MM Maahanm.erit.tuki
23	23	23	Vammaisetuudet
24	24	24	OT Opintotuki
27	27	27	SA Sotilasavustus
28	28	28	SH Sairaanhoidokorv.
29	29	29	SM Erityishoitoraha
30	30	30	SP Sairauspäiväraha
31	31	31	SQ Valtak.sop.tilit.
33	33	33	TK TP-kass.enn.maksu
34	34	34	TM Työmarkkinatuki
35	35	35	TO Yritt. tt-huolto
36	36	36	TP Peruspäiväraha
37	37	37	TQ Koulutustuki
39	39	39	TW Työnant.tt-huolto
40	40	40	VB Äitiysavustus
42	42	42	VR Vanh.päiväraha
43	43	43	WH Lastenhoidon tuki
44	44	44	WY Last.h.tuen tkorv
45	45	45	WH Lastenhoidon tuki
46	46	46	F2 Asumistuki ja lap
47	47	47	MA Eläketuki / Menoj
49	49	49	Takuueläke
53	53	53	Ulkomaan perintä/883
90	90	90	HA Toimisuuhde-eläkk.
91	91	91	YM Toimistot
92	92	92	HP Palkat
94	94	94	LP Laskut ja palkk.
95	95	95	SOKY-laskut
96	96	96	VU Vuokrat ja vast.
97	97	97	FK Toimist.kirj.pito
98	98	98	M2 Keskushall.pal.
99	99	99	M3 Katteensiirto
AA	AA	AA	Käyttöom.kirjaus
AB	AB	AB	Kirjanpitotosite
AF	AF	AF	Poistokirjaukset
AN			Käyttöom.kirj: netto

AZ	AZ	AZ	Saldokirjaus
CH			Sopimuksen selvitys
DA	DA	DA	Asiakastosite
DG	DG	DG	Asiakkaat - hyvitys
DR	DR	DR	Asiakkaat - lasku
DS	DS	DS	Vuokravakuudet
DT	DT	DT	Vuokratulot
DZ	DZ	DZ	Asiakkaat - maksu
EU			Euro - pyöristysero
EX		AB	Ulkoinen numero
KA	KA	KA	Toimittajatosite
KG	KG	KG	Toimittajat - hyvit.
KN			Toimittajat - netto
KO	KO	KO	Vuokramenot
KP	KP	KP	Tilin ylläpito
KR	KR	KR	Toimittajat - lasku
KY	KY	KY	Toimittajat - KH hyv
KZ	KZ	KZ	Toimittajat - maksu
ML			ML-tilitys
PR			Hinnanmuutos
RA		RA	Hyvitys - nettosuor.
RB			Saatavien varaus
RE	RE	RE	Lasku - brutto
RN		RN	Lasku - netto
RT	RT	RT	KH Siirtokirjaukset
RV	RV	RV	Myyntilasku
SA	SA	SA	Pääkirjatilitosite
SB	12	AB	Pääkirjatilikirjaus
SC	SC	SC	Pääkirjavyörytys
SJ	SJ	SJ	Sijoitukset
SK	SK	SK	Kassatosite
SO	SO	SO	KH sisäiset vuokrat
SU		SU	Jälkikirjaustosite
UE			Tiedonsiirto
WA	WA	WA	Tavarantuovutus
WE	WE	WE	Tavarantuastanotto
WI			Inventointitosite
WL			Varast.otto/toimitus
WN			Tav.vast.otto netto
ZA	ZA	ZA	Automaattitiliöinnit
ZB	ZB	ZB	Korv. tt-laskut
ZH	ZH	ZH	Palkat
ZK	ZK	ZK	Konversiot
ZM	ZM	ZM	Matkalaskut
ZP	ZP	ZP	Maksukirjaus
ZR		ZR	Pankki - täsmäytys
ZS			Maksu per shekki
ZT	ZT	ZT	Sähköinen tiliote
ZV		ZV	Maksuselvitys

KELAN TUTKIMUSTYÖN KESKEISIÄ TULOKSIA JA HAVAINTOJA VUONNA 2014

Tutkimustyön keskeisiä teemoja olivat toimeentulotukeen liittyvä tutkimus, sairausvakuutuksen tulevaisuus, omaishoidon tukeminen, työelämään osallistumisen vahvistaminen, maahanmuuttajien integroituminen sekä Kelan järjestämän kuntoutuksen kohdentumisen ja vaikutusten arvioiminen. Tutkimusosasto tuotti tietoa muun muassa Kelan hoitaman toimeentuloturvan riittävydestä ja Kelan asiakkaita sekä perusturvan ja toimeentulotuen varassa elävien ihmisten elinoloista, köyhyydestä ja sosiaalisesta syrjäytymisestä Suomessa ja muualla Euroopassa. Seuraavassa on esitelty tarkemmin vuoden 2014 keskeisiä tuloksia ja havaintoja.

1 Kelan hoitaman toimeentuloturvan riittävyys ja elinolot Suomessa ja muualla

Tuloerot, terveys ja muut sosiaaliset ongelmat liittyvät yhteen

Näkemykset tuloerojen, terveyden ja muiden sosiaalisten ongelmien välisestä yhteydestä vaihtelevat. Yhtäällä on niitä, joiden mielestä asioilla ei ole yhteyttä keskenään ja yhtäällä on niitä, joiden mielestä suuret tuloerot ovat syy moniin muihin sosiaalisiin ongelmiin. Keskustelulla on myös vahva poliittinen kytkös. 127 maan otoksessa havaittiin, että tulonjaoltaan tasa-arvoisissa maissa odotettavissa oleva elinikä on pitempi, henkirikoksia tehdään vähemmän, lapsikuolleisuus on pienempää ja lasten koulutulokset ovat parempia kuin tulonjaoltaan epätasa-arvoisissa maissa. Tulokset pätevät, vaikka tarkastelu kohdistettaisiin erikseen eri maaryhmiin: tuloerot ja erilaiset sosiaaliset ongelmat liittyvät yhteen.

Lähde: Hiilamo H, Kangas O. Cherry picking: how sensitive is the relationship between inequality and social problems to country samples? *Int J Sociol Soc Policy*; 2014; 34 (11/12): 771–792.

Pitkäaikaisesti ylivelkaantuneilla suurentunut sairastumisriski

Ihmisillä, jotka olivat olleet vakavasti ylivelkaantuneita, oli ei-ylivelkaantuneita verrokkeja suurempi riski sairastua diabetekseen, psykooseihin, krooniseen keuhkoastmaan ja krooniseen sepelvaltimotautiin 15 vuoden seurannassa. Naisilla ylivelkaantuneiden ja ei-ylivelkaantuneiden välinen ero oli suurempi kuin miehillä. Lisäksi naisilla havaittiin yhteys myös kroonisen verenpainetaudin perusteella myönnettyihin lääkekorvausoikeuksiin sekä kaikkiin lääkekorvausoikeuksiin. Ylivelkaantumisen ennaltaehkäiseminen ja velkaongelmien ratkaisukeinojen kehittäminen voivat edistää kansanterveyttä. Tutkimuksessa selvitettiin suomalaisen rekisteriaineiston perusteella vakavan ylivelkaantumisen yhteyttä sairastumisriskiin. Riskiä mitattiin lääkkeiden erityiskorvausoikeuksien alkamisella.

Lähde: Blomgren J, Maunula N, Hiilamo H. Sairastuttaako velka? 15 vuoden seurantatutkimus pitkäaikaisesti ylivelkaantuneista. *Yhteiskuntapolitiikka* 2014; 79 (3): 245–263.

Kuva eläkeläisten köyhyydestä riippuu käytetystä mittarista

Yleisenä köyhyysmittarina käytetään 60 %:n rajaa. Köyhiksi määritellään kaikki ne, joiden tulot jäävät alle 60 %:n väestön keskitulosta. Näin mitattuna yli 65-vuotiaan väestön köyhyysaste on Suomessa 20 %. 28 EU-maan keskiarvo on 19 %. Suomessa yksin asuvien yli 75-vuotiaiden tuloköyhyys on suuri verrattuna muihin EU-maihin. Jos köyhyysrajaa lasketaan 40 %:iin, Suomessa asuvien köyhien eläkeläisten määrä on Euroopan pienimpiä. Suomen eläkejärjestelmä on kattava, mutta eläkkeen taso ei aina ole riittävä. Toimeentulovaikeuksilla mitattuna suomalainen eläkejärjestelmä näyttää paremmalta. Eläkeläiset kokevat Suomessa toimeentulovaikeuksia vähemmän kuin useimmissa muissa maissa. Yksin asuvat tosin kokivat taloudellisia vaikeuksia paljon yleisemmin kuin esim. Tanskassa, jossa kansaneläkkeen perusosa vastaa suomalaisen takuueläkkeen tasoa. Sen päälle maksetaan lisäosa, joka on noin 800 euroa yksin asuvalle ja noin

400 euroa pariskunnalle.

Lähde: Kangas O, Hussain A. Eläketurva ja eläkeläisten tuloköyhyysriski Euroopassa. Julkaisussa: Mikko Niemelä, toim. Eurooppalaiset elinolot. Helsinki: Kela, Teemakirja 14, 2014: 238–268. Kangas O. Suomalaiset eläkkeet eurobyrokraatin silmin. Kelan tutkimusblogi 1.–3.12.2014.

Perhe-eläkkeiden uudistamisen vaikutukset hyvinvointiin

Perhe-eläkkeiden uudistamisesta neuvotellaan osana tulevaa eläkeuudistusta. Perhe-eläketurva on osa sosiaaliturvan kokonaisuutta. Perhe-eläkejärjestelmän tavoitteena on turvata toimeentuloa puolison tai huoltajan menehtyessä. Erityistä tukea tarvitaan tilanteissa, joissa leskeksi jääneen työura on jäänyt lyhyeksi ja oma eläke pieneksi, tai tilanteissa, joissa leskeksi jääneellä on huollettavanaan alaikäisiä lapsia. Perhe-eläkejärjestelmän uudistamista koskevien neuvottelujen tueksi tarvitaan tutkittua tietoa uudistamisvaihtoehtojen hyvinvointivaikutuksista. Kelassa tehdyn tutkimuksen mukaan työeläkejärjestelmän leskeneläkkeen pienentäminen tai määräaikaistaminen kasvattaisi takuueläkettä saavien määrää merkittävästi. Yksistään kansaneläkejärjestelmän perhe-eläkkeen poisto säästäisi yli 30 milj. euroa, mutta muiden etuuksien tarve lisääntyisi, verokertymä vähenisi ja köyhyysriski lisääntyisi. Jatkotutkimuksessa selvitetään parhaillaan perhe-eläkkeiden hyvinvointivaikutuksia.

Lähde: Koskenvuo K, Ahola E, Kallioma-Puha L. Perhe-eläkkeiden mahdollisten uudistamisvaihtoehtojen hyvinvointivaikutukset. Julkaisussa: Hietaniemi M, Ritola S, toim. Näkökulmia perhe-eläkkeen kehittämistarpeisiin. Helsinki: Eläketurvakeskus, Eläketurvakeskuksen raportteja 4, 2014.

Yksin asuminen ja pitkäaikaistyöttömyys ovat uhka hyvinvoinnille

Perherakenteisiin ja työmarkkinoihin liittyvillä tekijöillä on tärkeä merkitys väestön elinoloille. Niin Suomessa kuin useissa muissakin Euroopan maissa yksin asuvat kokevat muuta väestöä enemmän toimeentulovaikeuksia ja osallistumista haittaavia terveysongelmia. Erityisesti yksin asuvien miesten pienituloisuus on Suomessa yleisempää kuin muissa Pohjoismaissa. Eurooppalaisittain työttömien osuus yksin asuvista miehistä on Suomessa erittäin suuri ja työttömien naistenkin osuus on yksi suurimmista. Parisuhteen merkitys korostuu myös eläkeläisten hyvinvoinnissa. Erityisesti naisten suhteellinen tuloköyhyysriski kasvaa ajan kuluessa. Tätä selittävät mm. naisten ja miesten elinajanodotteessa olevat erot. Pohjoismainen hyvinvointimalli ei ole onnistunut kovinkaan hyvin torjumaan köyhyyttä yhden hengen kotitalouksissa. Työikäisten köyhyys liittyy erityisesti pitkäaikaistyöttömyyteen. Pitkäaikaistyöttömien osuus tuloköyhyysriskissä olevista on erityisen suuri Suomessa. Vastaavasti työssä olevien köyhyysriski on niin Suomessa kuin muissakin Pohjoismaissa pieni.

Lähde: Niemelä M, toim. Eurooppalaiset elinolot. Helsinki: Kela, Teemakirja 14, 2014.

Eurooppalaiset syyttävät köyhyydestä enemmän yhteiskunnan rakenteita kuin yksilöä

Kansalaismielipide köyhyyden syistä vaihtelee Euroopassa. Etelä- ja Itä-Euroopassa köyhyys nähdään enemmän yksilön oman toiminnan tai toimimattomuuden tuloksena kuin Länsi-Euroopassa ja Pohjoismaissa. Suomessa yksilön laiskuutta ja tahdon puutetta pidetään köyhyyden syynä useammin kuin muissa Pohjoismaissa. Valtaosa suomalaisista – kuten muistakin eurooppalaisista – pitää syynä yhteiskunnan rakenteita ja sosiaalipolitiikan toimimattomuutta. Maiden välisiä eroja selittävät talouskasvu sekä sosiaalimenojen kehitys. Vasemmistoon lukeutuvat kannattavat vähemmän köyhyyden yksilöllisiä syitä kuin oikeistopuolueita äänestävät. Taloudellisia vaikeuksia omakohtaisesti kokeneet kannattavat enemmän köyhyyden rakenteellisia syitä.

Lähde: Kallio, J, Niemelä, M. Who blames the poor? Multilevel evidence of the support and determinants of individualistic explanation of poverty in Europe. European Societies 2014; 16 (1): 112–135.

Etuusratkaisuihin sisältyy harkintaa

Vaikka kansalaisilla on oikeuksia sosiaaliturvaan, etuuksien jakoon sisältyy harkintaa. Harkintavaltaa käyttävät poliitikot, asiantuntijat ja yhä enemmän myös asiakkaat. Harkintavalta on tarpeen, sillä se mahdollistaa asiakkaiden yksilöllisten tilanteiden huomioon ottamisen ja voimavarojen tarkoituksenmukaisen käytön. Harkintatilanteet sisältävät kuitenkin myös riskejä kansalaisten hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta. Kaikista Kelan etuuksien ratkaisutilanteista vain alle 5 % sisältää epävarmuutta, jolloin lainsäädäntö ja etuusohjeet eivät tarjoa yksiselitteistä vastausta päätöksentekoon. Näissä tilanteissa kaksi kolmesta Kelan etuuskäsittelijästä kertoo valitsevansa asiakkaan kannalta myönteisen tulkinnan. Harkintaa käytetään lisäksi esimerkiksi perittäessä etuuksia takaisin. Takaisinperintää on mahdollista kohtuullistaa, tai siitä voidaan luopua liikamaksun vähäisyyden tai sosiaalisten, terveydellisten tai taloudellisten syiden vuoksi. Takaisinperinnästä on luovuttu useimmin eläkkeensaajan asumistuen, maahanmuuttajien erityistuen sekä työmarkkinatuen liikamaksuissa.

Lähde: Kalliomaa-Puha L, Kotkas T, Rajavaara M, toim. Harkittua? Avauksia sosiaaliturvan harkintavallan tutkimukseen. Helsinki: Kela, Teemakirja 13, 2014.

Toimeentulotuen siirto Kelaan saa kannatusta

Kela selvitti kansalaisten näkemyksiä perustoimeentulotuen maksatuksen siirrosta kunnilta Kelan hoidettavaksi. Tulosten mukaan 67 % on Kelaan siirron kannalla, 16 % pitäisi sen edelleen kuntien tehtävänä ja 17 % vastanneista ei osannut muodostaa kantaansa. Enemmistö suomalaisista arvioi, että Kelaan siirron vaikutuksesta asiakkaan oikeudet toteutuisivat paremmin ja tasa-arvoisemmin. Vastanneista 69 % pitää todennäköisenä, että asiakas saisi varmemmin myös muut etuudet, joihin hän on oikeutettu. Lisäksi 62 % arvioi, että kansalaisten välinen yhdenvertaisuus lisääntyisi ja reilu puolet (54 %) arvioi, että toimeentulotukea saisi nykyistä useampi siihen lain mukaan oikeutettu. Toimeentulotukiasiakkailta on vahva kytkös Kelaan erityisesti asumistuki- ja työmarkkinatukiasiakkuuden kautta.

Lähteet: Niemelä M. Kansalaismielipide tukee perustoimeentulotuen Kela-siirtoa. Kelan tutkimusblogi 27.2.2014. Laatu M. Toimeentulotuen Kela-siirrolla laaja kannatus kyselyissä. Kelan tutkimusblogi 20.3.2014.

Kelaa pidetään vahvana, luotettavana ja toimintavarmana

Kelan palvelutoimintaa on 2000-luvulla tehostettu monin keinoin. Palvelukanavia on lisätty ja uudistettu, ja niiden tarjoamat palvelut on pyritty saamaan vastaamaan nykypäivän asiakkaiden tarpeita muun muassa tietojärjestelmiä kehittämällä. Kelan tutkimusosaston TNS Gallupilla teettämien kaikkiaan noin 12 000 puhelinhaastattelun mukaan suomalaisten mielikuvat ja arviot Kelan toiminnasta eivät ole muuttuneet 2000-luvulla yhtä nopeasti. Kansalaismielipiteen mukaan Kela on luotettava, toiminnaltaan varma ja osaava organisaatio, jolla on vahva yhteiskunnallinen asema. Kela mielletään kuitenkin edelleen jossain määrin vanhakantaiseksi, byrokraattiseksi ja tehottomaksi julkisen hallinnon laitokseksi. Kouluarvosanoin mitattuna paras arvosana annetaan Kelan toimistossa saadusta palvelusta. Myös verkkopalvelusta annettu arvosana yltää vuodesta riippumatta yli 8:n keskiarvoon. Muihin palvelukanaviin verrattuna puhelinpalvelu saa jonkin verran heikompia arvosanoja. Enemmistö Kelan asiakkaista pitää Kelan päätöksiä ja kirjeitä selkeinä ja hakemusten käsittelyaikoja riittävän nopeina. Lisäksi valtaosa suomalaisista pitää Kelan toimistojen määrää ja sijaintia palveluiden saannin kannalta riittävänä.

Lähde: Niemelä M, Pajula H. Kansalaisten ja yhteistyökumppanien mielikuvat ja arviot Kelan toiminnasta 2000-luvulla. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 88, 2014.

Pienituloisimmatkin kuluttavat yli luonnon kestokyvyn

Haastatteluihin perustuvan tutkimuksen perusteella yksin asuvien perusturvan saajien elintaso ei ole sosiaalisesti kestävä. Näillä henkilöillä ei ole mahdollisuutta kohtuullisena pidettyyn kuluttamiseen

tai välttämättömiksi määriteltyihin hyödykkeisiin ja palveluksiin. Haastateltavat pitivät elintasoaan kuitenkin kohtuullisena, jos se suhteutetaan itseä köyhempien elintagoon tai ekologisen kestävyys tavoitteisiin. Yksin asuvien perusturvan saajien materiaalijalanjäljet ylittävät ekologisesti kestävä tason vähintään puolitoistakertaisesti. He kuluttavat kuitenkin selvästi vähemmän luonnonvaroja kuin suomalaiset keskimäärin. Materiaalijalanjälki syntyy pääasiassa asumisesta, *kulutettujen* elintarvikkeiden tuotannosta ja arkiliikenteestä. Koska nämä materiaalijalanjäljet ovat sidoksissa tuotannon tapoihin ja rakenteisiin, perusturvan saajien on vaikea vaikuttaa materiaalijalanjälkiin omilla valinnoillaan. Luonnonvarojen kulutusta ei voida vähentää ekologisesti kestävä tasolle pelkästään yksilöiden kulutusvalinnoilla. Ekologisen kestävyys tavoittelu edellyttää muutoksia infrastruktuurissa, tuotantotavoissa ja yhteiskunnallisissa palveluissa. Käytännössä tämä tarkoittaa uudistuksia esimerkiksi siinä, miten asuintalot on rakennettu tai miten julkinen liikenne toimii.

Lähde: Hirvilampi T, Laakso S, Lettenmeier M. Kohtuuden rajat? Yksin asuvien perusturvan saajien elintaso ja materiaalijalanjälki. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 132, 2014.

2 Sairausvakuutukseen liittyvät tutkimukset

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät saavat muita useammin sairauspäivärahaa jopa 10 vuotta ennen eläkettä

Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneillä oli muita useammin ja enemmän sairauspäivärahapäiviä jo 10 vuotta ennen työkyvyttömyyseläkkeen alkamista. Eläkkeen lähestyessä sairauspäivärahaa vuosittain saaneiden osuus kasvoi tasaisesti, ja kehitys oli samansuuntaista kaikissa työkyvyttömyyseläkkeen diagnoosiryhmissä. Sairauspäivärahaa saaneiden osuus oli kuitenkin koko tarkastelujakson ajan suurempi niillä, jotka siirtyivät työkyvyttömyyseläkkeelle tuki- ja liikuntaelinsairauksien tai masennuksen vuoksi. Tutkimuksessa tarkasteltiin 30 vuotta täyttäneitä, työkyvyttömyyseläkkeelle vuoden 2011 aikana siirtyneitä. Tutkittavien sairauspäiväraha-, kuntoutus- ja työttömyyshistoriaa tarkasteltiin eläkettä edeltävien vuosien aikana. Myös täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymistä edeltävä työttömyys oli varsin yleistä; eläkkeelle siirtyneillä oli työttömyyttä useammin kuin verrokeilla. Työttömyys oli erityisen yleistä niillä, jotka siirtyivät eläkkeelle muiden mielenterveyden häiriöiden kuin masennuksen perusteella. Kuntoutukseen osallistuminen oli vähäistä, ja se yleistyi selkeästi vasta viimeisten työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymistä edeltäneiden vuosien aikana.

Lähde: Laaksonen M, Blomgren J, Gould R. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden sairauspäiväraha-, kuntoutus- ja työttömyyshistoria. Rekisteripohjainen tarkastelu. Helsinki: Eläketurvakeskus, Eläketurvakeskuksen raportteja 5, 2014.

Tuloryhmien väliset erot yksityislääkäripalveluiden käytössä vaihtelevat iän ja sukupuolen mukaan

Sairausvakuutuksen osittain korvaamia yksityislääkäripalveluita käyttää vuosittain noin 30 % väestöstä. Mitä suurituloisemmasta ryhmästä on kyse, sitä yleisempää on yksityislääkäripalvelujen käyttö. Yhteys on kuitenkin erilainen naisilla ja miehillä sekä eri ikäryhmissä. Vuonna 2011 yksityislääkärikäynneistä sai korvauksia pienituloisimpaan viidennekseen kuuluneista työikäisistä naisista 26 % ja suurituloisimpaan ryhmään kuuluneista 54 %, ja työikäisistä miehistä vastaavasti 13 % ja 25 %. Eläkeikäisillä naisilla osuus vaihteli tuloryhmän mukaan 36 %:sta 67 %:iin ja miehillä 23 %:sta 52 %:iin. Tulojen yhteys yksityislääkäripalvelujen käyttöön ei juuri muuttunut vuosien 2006 ja 2011 välillä. Yleisimmin yksityissektorilla käydään yleislääkärillä, silmälääkärillä tai gynekologilla. Yleislääkärillä käyntien tuloryhmittäiset erot olivat työikäisillä – etenkin naisilla – selvästi pienemmät kuin kaikkien yksityislääkärikäyntien. Myös silmälääkärillä käynneissä tuloryhmien väliset suhteelliset erot olivat pienemmät kuin kaikissa yksityislääkärikäynneissä. Gynekologilla käynneissä sen sijaan suhteelliset tuloryhmäerot olivat keskimääräistä suuremmat sekä työikäisillä että eläkeikäisillä naisilla.

Lähde: Blomgren J, Virta L. Tuloryhmien erot yksityislääkäripalvelujen käytössä eivät kasvaneet vuosina 2006–2011. *Suom Lääkäril* 2014; 69 (8): 560–565.

Leikkausta odottaneille oletettua harvemmin Kelan sairauspäivärahaa

Kela maksaa sairauspäivärahaa hoitoon jonottamisen ajalta, kun potilas ei kykene työtehtäviinsä. Yhdistämällä THL:n ja Kelan rekisteritietoja selvitettiin, kuinka suureen osaan leikkaushoitojen jonotuksia erikoissairaanhoidossa liittyi sairauspäivärahan maksua. Vuonna 2008 enemmistöön työikäisten leikkauksia jonotettiin ilman Kelan sairauspäivärahaa, ja sitä maksettiin vain joka kymmenennen leikkauksen odotusaikaan. Näissä jonoissa päivärahopäivien määrä jäi alle puoleen odotuspäivien määrästä, joten kaikki jonottajat eivät olleet työkyvyttömiä koko odotusaikaa. Leikkausten odotusaikojen kustannukset arvioitiin vajaaksi 20 milj. euroksi vuodessa, mikä on vain 2 % kaikista Kelan vuoden sairauspäivärahan maksatuksista (773 milj. euroa vuonna 2008).

Lähteet: Virta L, Keskimäki I, Mikkola H. Kuinka paljon Kelan sairauspäivärahaa maksetaan leikkausten odotusaikana – laskelmia vuoden 2008 aineistolla. *Terveystaloustiede* 2013. Helsinki: Terveystaloustieteen ja hyvinvoinnin laitos; 2013: 55–59. Virta L, Mikkola H. Ortopedista leikkausta odottaneille oletettua harvemmin Kelan sairauspäivärahaa. *Suom Lääkäril* 2014; 69 (39): 2469–2473.

Osasairauspäiväraha pitkien sairauspoissaolojen jälkeen on toimiva etuus

Työhön osallistumista pitkän sairauspoissaolon jälkeen verrattiin osasairauspäivärahaa ja täyttä sairauspäivärahaa saaneilla käyttäen hyväksi sairausvakuutuksen ja Eläketurvakeskuksen rekisteritietoja. Kummassakin ryhmässä oli ollut yhtäjaksoisesti vähintään 60 täyden sairauspäivärahan päivää. Sairauspoissaolon jälkeisessä seurannassa kummankin ryhmän työhön osallistuminen väheni poissaoloa edeltäneeseen aikaan verrattuna. Absoluuttisten muutosten erotus ryhmien välillä oli noin 5 %, siten että osasairauspäivärahaa saaneilla osallistumisen muutos oli vähäisempää, eli seurannassa he osallistuivat enemmän työhön. Osasairauspäivärahan suotuista vaikutus ilmeni erityisesti 45–64-vuotiailla ja niillä, jotka kärsivät mielenterveyden häiriöistä.

Lähde: Kausto J, Viikari-Juntura E, Virta L, Gould R, Koskinen A, Solovieva S. Effectiveness of new legislation on partial sickness benefit on work participation. A quasi-experiment in Finland. *BMJ Open* 2014; 4 (12): e006685.

Keliakian ruokavaliokorvaus toteutuu asianmukaisesti ja vaikuttavasti

Keliakian ainoa hoito on gluteeniton ruokavalio. Sen aiheuttamiin lisäkustannuksiin Kela on myöntänyt vuodesta 2002 alkaen ruokavaliokorvausta (23,60 euroa/henkilö/kuukausi). Etuutta sai joulukuussa 2013 yhteensä 32 447 aikuista. Kustannus oli yhteensä 9,2 milj. euroa koko vuoden 2013 aikana. Erityisesti hoitamattomana keliakia lisää pitkässä seurannassa potilaiden syöpäriskiä. Asiaa selvitettiin yhdistämällä Kelan ja Suomen Syöpärekisterin tietoja. Keliakiaa sairastavilla ohutsuolen syövän ja non-Hodgkinin lymfooman riskit (SIR 4,3 ja 1,9) olivat suurentuneet muuhun väestöön verrattuna. Molemmat sairaudet ovat kuitenkin harvinaisia, ja niiden osalta riskit viime vuosilta olivat selvästi vähäisemmät kuin aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu. Tämä suotuista kehitys on todennäköisesti yhteydessä ruokavaliokorvauksen mahdollistamaan asianmukaiseen ruokavaliohoitoon. Lisäksi tutkittiin hoitoon reagoimatonta, ns. refraktaarikeliakiaa. Siitä on kyse, kun ohutsuolen nukkavaurio ei korjaudukaan, vaikka potilas on noudattanut tiukasti asianmukaista ruokavaliohoitoa. Refraktaarikeliakia osoittautui harvinaiseksi. Sen yleisyys oli vain 0,3 % Suomessa kliinisesti diagnosoiduista keliakikoista.

Lähteet: Ilus T, Kaukinen K, Virta L, Pukkala E, Collin P. Incidence of malignancies in diagnosed celiac patients. A population-based estimate. *Am J Gastroenterol*. 2014; 109 (9): 1471–1477. Ilus T, Kaukinen K, Virta L ym. Refractory coeliac disease in a country with a high prevalence of clinically-diagnosed coeliac disease. *Aliment Pharmacol Ther* 2014; 39 (4): 418–425.

3 Työelämään osallistumisen vahvistaminen

Nuorten yhteiskuntatakuun positiiviset vaikutukset työllisyyteen jäivät vähäisiksi

Vuonna 2005 Suomessa tuli voimaan nuorten yhteiskuntatakuu. Tavoitteena oli katkaista nuorten työttömyysjaksot ja lisätä nuorille suunnattua aktivointia. Takuun perusteella alle 25-vuotiaiden nuorten työnhakusuunnitelmaa aikaistettiin ja takuuseen sisällytettiin lupaus aktivointitoimenpiteestä kolmen kuukauden sisällä. Yhteiskuntatakuun positiiviset vaikutukset työllisyyteen jäivät tutkimuksen perusteella hyvin vähäisiksi, ja ne kohdistuivat ammatillisen koulutuksen jo suorittaneisiin nuoriin. Koulutettujen nuorten aktivointi työvoimapolitiikan toimenpiteisiin lisääntyi ja nopeutui hieman. Aktivoinnin lisäys oli kuitenkin vaatimatonta suhteessa siihen, että takuun oli tarkoitus kohdentua kaikkiin työttömyysjaksoihin, jotka pitkittyvät yli tiettyjen ohjeaikojen. Aktivoinnin lisäys ei kohdentunut kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien nuoriin eli vailla ammatillista koulutusta oleviin. Yhteiskuntatakuu näyttää lisänneen työvoiman ulkopuolelle siirtymisiä kouluttamattomilla nuorilla. Yhteiskuntatakuun ensisijainen tavoite oli ohjata ilman ammattitaitoa olevat nuoret normaaliin koulutusjärjestelmään. Tulokset viittaavat kuitenkin siihen, että työttömyyden päättäneet kouluttamattomat nuoret eivät hakeutuneet koulutukseen. Tuloksia voidaan pitää yllättävinä, sillä nuorisotakuiden tarpeellisuutta on nimenomaisesti perusteltu ilman koulutusta olevien nuorten vaaralla syrjäytyä työmarkkinoilta.

Lähde: Hämäläinen K, Hämäläinen U, Tuomala J. The Labour market impacts of youth guarantee: lessons for Europe? Helsinki: VATT, Working Papers 60, 2014.

Nuorten työkyvyn psykiatrinen arviointi on monitahoista

Suomalaisten nuorten sairausperusteisen työkyvyttömyyden tavallisimmat aiheuttajat ovat mielenterveyden häiriöt. Niistä työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen perusteena ovat yleisimmin älyllinen kehitysvammaisuus, mielialahäiriöt ja psykoosit. Mielenterveyden häiriön vaikutus nuoren työ- ja opiskelukykyyn saattaa muodostua hyvin pitkäkestoiseksi ja vaikeuttaa työelämään pääsyä. Pahimmassa tapauksessa seurauksena voi olla myös yhteiskunnasta syrjäytyminen. Nuoren psykiatrisen työkyvyn arvioinnissa erityispiirteenä on otettava huomioon psyykkisen oireilun alkamisajankohta ja monimuotoisuus sekä työkokemuksen puuttumisen merkitys. Kelan tavoitteena on kuntouttaa ja tukea psyykkisesti oireilevien nuorten pyrkimyksiä kiinnittyä työelämään ja löytää oma paikkansa yhteiskunnassa.

Lähde: Heilä H, Blomgren J, Vainiemi K. Nuorten työkyvyn psykiatrinen arviointi. Suom Lääkäril 2014; 69 (23): 1716–1720.

Tutkimusnäyttö opiskelu- ja työkykyä parantavasta kuntoutuksesta nuorilla ja nuorilla aikuisilla, joilla on ADHD tai autismikirjon häiriö, on vähäistä

Kela on käynnistänyt Oma väylä -kuntoutuksen kehittämishankkeen parantamaan niiden nuorten opiskelu- ja työkykyä, joilla on neuropsykiatrinen oireyhtymä. Autismikirjon häiriöitä diagnosoidaan yhä enemmän. Sekä opiskelu- että työelämästä ovat vaarassa syrjäytyä jopa ne autismikirjon häiriön diagnoosin saaneet henkilöt, joiden kognitiivinen suoriutuminen vastaa vähintään keskitasoa. Nykytieto opintojen edistämisen ja työllistymisen tukemisen interventioista on kuitenkin puutteellista. Interventioilla pyritään muuttamaan sosiaalisen vuorovaikutuksen laatua, kognitiivisia taitoja ja itsesäätelyä sekä opettamaan työn löytämistä ja työtaitoja. Osallistujat ovat kokeneet interventiot lähes poikkeuksetta myönteisesti. Aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriöön (ADHD) liittyy toiminnanohjauksen ongelmia ja oppimisvaikeuksia sekä ahdistus- ja masennusoireita. Nämä voivat aiheuttaa monenlaisia ongelmia opiskeluissa ja työelämässä suoriutumisessa. Tämänhetkinen tutkimustieto opintoja ja työllistymistä tukevista interventioista on vähäistä. Mikään interventioista ei käsitellyt työllistymistä tai työssä pysymistä. Interventiot kohdistettiin tarkkaamattomuuden ja impulsiivisuuden ja sosiaalisen käyttäytymisen ongelmiin sekä opiskeluun liittyviin taitoihin, kuten lukujärjestyksen noudattamiseen ja kertolaskujen hallintaan. Lyhyen aikavälin tulokset olivat myönteisiä, mutta pidemmän aikavälin seurantaa ei ollut toteutettu.

Lähteet: Kirjanen S, Nissinen H, Rintanen S, Pappila J. Kirjallisuuskatsaus opintojen edistymistä ja

työllistymistä tukevista toimenpiteistä nuorille aikuisille, joilla on ADHD. Kuntoutus 2014; (2): 33–41. Kirjanen S, Tuulio-Henriksson A, Autti-Rämö. Miten tukea opintoja ja työllistymistä, kun nuorella on autismikirjon häiriö? Suom Lääkäril 2014; 69 (34): 2039–2044.

Kenelle työkykyä parantava kuntoutus tulisi kohdentaa?

Kirjallisuuskatsauksen mukaan työkyvyn heikkenemistä ennakoivat korkeampi ikä, naissukupuoli, vähäinen koulutus ja pienet tulot, sairaudet ja oireilu sekä tunnetut elämäntapariskit. Työn riskitekijöistä esiin nousivat mm. vuorotyö, ruumiillinen työ, osa-aikaisuus ja aikaisemmat työttömyysjaksot. Myös puutteelliset työn hallinnan ja oikeudenmukaisuuden kokemukset sekä aikaisemmat sairauspoissaolot ennakoivat työkyvyttömyyttä samoin kuin kuormittavat elämäntilanteet, tyytymättömyys ja vihamielisyys. Itä- ja Pohjois-Suomi ovat maantieteellisesti suuren riskin alueita. Kuntoutusinterventioista näyttivät parhaiten hyötyvät henkilöt, joilla oli jokin perussairaus ja mielialaoireita ja jotka tiedostivat terveysongelmansa.

Lähde: Pasternack I, Autti-Rämö I, Hinkka K, Pappila J. Miten tunnistaa varhaiskuntoutuksen tarve työelämässä? Kirjallisuuskatsaus työkyvyn alenemisen ennusmerkeistä ja varhaisen tunnistamisen työkaluista. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 91, 2015.

Lainsäädännön implementointi vaatii pitkäjänteistä työtä

Lakimuutokset varhaisesta puuttumisesta pitkittyvään työkyvyttömyyteen astuivat voimaan 1.6.2011. Viimeistään 90 sairauspoissaolopäivän jälkeen työntekijän on toimitettava Kelaan työterveyslääkärin kannanotto työssä jatkamisen mahdollisuuksista, jotka tulee selvittää yhdessä esimiehen kanssa. Lakimuutoksen implementointia koskevassa arviointitutkimuksessa tunnistettiin useita tehostamistarpeita täytäntöönpanon ohjeistukseen ja koulutukseen. Nämä liittyvät niin tiedotukseen, koulutukseen, toimintamallien kehittämiseen kuin yhteistyöhön. Erityisesti työnantajan ja työterveyshuollon puuttumista pitkittyviin poissaoloihin tulee tehostaa jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta lainsäädännön tavoite voidaan saavuttaa.

Lähde: Juvonen-Posti P, Pesonen S, Toivio P, Sallmén M, Himanen A-K, Hannu T, Takala E-P, Niiranen K, Autti-Rämö I, Hinkka K, Uitti J. Työssä jatkamisen tuki pitkittyvässä työkyvyttömyydessä. Arviointitutkimus 1.6.2012 voimaan astuneiden työterveyshuoltolain ja sairausvakuutuslain muutosten täytäntöönpanon toteutumisesta. Helsinki: Työterveyslaitos, 2014.

4 Kelan järjestämän kuntoutuksen kohdentumisen ja vaikutusten arvioiminen

Narkolepsia osana elämää

Suomessa varauduttiin maailmanlaajuisesti leviävään sikainfluenssaan aloittamalla lokakuussa 2009 Pandemrix-rokotukset väestön suojaamiseksi. Helmikuussa 2010 diagnosoitiin ensimmäinen päiväaikaista nukahtelua aiheuttava narkolepsiasairaus lapsella, joka oli saanut Pandemrix-rokotuksen. Kela on järjestänyt narkolepsiaan sairastuneille lapsille ja nuorille sopeutumisvalmennuskursseja. Tutkimuksen päätavoitteena oli selvittää, mitkä olivat sairastuneiden ja heidän perheidensä tarpeet ja odotukset sekä miten hyvin kurssit pystyivät vastaamaan niihin. Lapsen sairastuminen narkolepsiaan oli koko perheen kriisi, ja monilla perheillä oli runsaasti psykososiaalisen tuen tarpeita. Perheiden odotukset painoutuivat vertaistuen saamiseen, ja tältä osin kurssit vastasivat hyvin odotuksiin. Enemmistö koki saaneensa jonkin verran etäisyyttä arkisiin huoliin, tukea tunteiden käsittelyyn ja lapsen tai nuoren vahvuuksien tunnistamiseen. Asiantuntijatiedon ja ammatillisen psykososiaalisen tuen tarpeeseen kurssit eivät pystyneet vastaamaan. Sopeutumisvalmennuskurssien toimeenpanossa ilmeni useita kehittämiskohteita. Yleisemmin todettiin, että palveluiden hankinnassa on huomioitava pienten sairausryhmien ja erityistilanteiden tarpeet.

Lähde: Autti-Rämö I, Kippola-Pääkkönen A, Valkonen J, Tuulio-Henriksson A, Härkäpää K. Narkolepsiaan sairastuneiden lasten ja nuorten perheiden arki ja sopeutumisvalmennuskurssilta saatu tuki. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 90, 2015.

Lainmuutoksen aika: vammaistuen ja vaikeavammaisen kuntoutuksen välinen kytkentä on ongelmallisinta nuorilla

Hoito- ja vammaistukien kytkentä Kelan järjestämän vaikeavammaisen lääkinnällisen kuntoutuksen saamisen ehtona on ehdotettu poistettavaksi niin virallisissa selvityksissä, tutkimuksissa kuin käytännön kokemustenkin perusteella. Selvityksessä tarkasteltiin nuoria, jotka olivat saaneet 15 vuoden iässä vähintään korotettua vammaistukea. Korotetun vammaistuen saaminen ei aina tarkoita, että henkilö olisi myös kuntoutuslain mukaan vaikeavammaisen. 15-vuotiaista nuorista vähintään korotettua vammaistukea oli vuonna 2007 saanut yhteensä 1 483 nuorta, ja heistä vain 34 % oli hakenut tai saanut Kelan järjestämää vaikeavammaisten kuntoutusta. Lisäksi on nuoria, jotka olisivat todennäköisesti täyttäneet vaikeavammaisuuden kriteerit, mutta joille ei ollut myönnetty vähintään korotettua vammaistukea. Alle 16-vuotiaiden vammaisetuus määrittyy ensisijaisesti vanhemmille koituvan hoidon rasittavuuden perusteella. Sen sijaan yli 16-vuotiaiden vammaistuen tasoon vaikuttavat paitsi toimintakyvyn heikentyminen myös avun tarve tai kohonneet kustannukset. Selvityksen mukaan vähintään korotettu vammaistuki laski noin kolme kertaa useammin sinä vuonna, jona nuori täytti 16 vuotta kuin sitä edeltävänä tai seuraavina kahtena vuotena. Näiden nuorten kuntoutuksen järjestämisvastuu siirtyy julkisen terveydenhuollon vastuulle samassa ikävaiheessa, jolloin myös hoitovastuu siirtyy aikuisten järjestelmään, peruskoulu päättyy ja ammattiin valmistava koulutus mahdollisesti edellyttää muuttoa toiselle paikkakunnalle. Kuntoutuksen merkitys yli 16-vuotiaan nuoren toiminta-, opiskelu- ja työkyvyn turvaamisessa voi olla suuri. Käytännössä sekä kuntoutuksen suunnittelu-, järjestäjä- ja toteuttajatahot saattavat kuitenkin tässä ikävaiheessa muuttua siinä määrin, että oikea-aikaisen ja sisällöllisesti oikein kohdistetun kuntoutuksen järjestäminen viivästyy.

Lähteet: Heino P, Toikka T, Autti-Rämö I. Vammaistuen kriteerit muuttuvat kun nuori täyttää 16 vuotta, miten se vaikuttaa kuntoutuksen järjestämiseen? Helsinki: Kela, Työpapereita 57, 2014. Autti-Rämö I. Kuntoutuksen ja vammaistuen kytkentä johtaa epätarkoituksenmukaiseen toimintaan. Kelan tutkimusblogi 26.5.2014.

Kelan kuntoutuspsykoterapia – aina kolmen vuoden kestoinen?

Kelan rahoittaman kuntoutuspsykoterapian tarkoituksena on täydentää julkisen terveydenhuollon psykoterapiapalveluita. Yleisen käsityksen mukaan Kelan myöntämä kuntoutuspsykoterapia on pitkäkestoista, kun taas julkinen terveydenhuolto järjestää lähinnä lyhytkestoista psykoterapiaa. Kela myöntää psykoterapiaa enintään kolmeksi vuodeksi, ja jokaista vuotta varten psykoterapiaa on haettava uudestaan. Kela maksaa kuntoutuspsykoterapiasta osan, ja osan maksaa kuntoutuja itse. Kelan ja muiden rekisterinpitäjien tietojen perusteella tutkittiin, miten yhden, kahden ja kolmen vuoden kestoisen psykoterapia toteutui harkinnanvaraisessa psykoterapiassa. Tulosten perusteella rahoitusta kuntoutuspsykoterapiaan sai yhden vuoden 32 %, kaksi vuotta 27 % ja kolme vuotta 41 % kuntoutujista. Vuosi kerrallaan myönnettävän Kelan rahoittaman kuntoutuspsykoterapian toteutuminen erikestoisena osoittaa, että tätä käytäntöä on noudatettu valittaessa harkinnanvaraisen psykoterapian saajia. Vastoin yleistä käsitystä vain neljä kymmenestä kuntoutujasta sai psykoterapiaa maksimiajan. Lähes joka kolmas Kelan rahoittama psykoterapia oli vain vuoden pituinen ja noin joka neljäs enintään kahden vuoden kestoinen.

Lähde: Tuulio-Henriksson A, Heino P, Toikka T, Autti-Rämö I. Kelan työ- ja opiskelukykyä tukeva kuntoutuspsykoterapia toteutuu eri kestoisena. Kuntoutus 2014; (3): 5–17.

Ryhmämuotoinen kuntoutus auttaa MS-kuntoutujia

MS-kuntoutujien ryhmämuotoinen avokuntoutusmalli osoittautui tehdyssä arvioinnissa toimivaksi. Energian säästämiseen, kognitioon, mielialaan ja kehonhallintaan liittyvät teemat edistivät kuntoutujien ymmärrystä oireiden haittaavuudesta ja niiden kanssa selviytymisestä arjessa. Ryhmämuotoisuus edisti kuntoutumista. Kuntoutujat kokivat kuntoutuksessa auttaviksi tekijöiksi erityisesti vertaistuen, sairauteen liittyvä tiedon ja neuvonnan, fyysisen harjoittelun sekä apuvälineet ja asunnonmuutostyöt. Kokeiltavaan kuntoutukseen osallistui 80 kuntoutujaa. Heistä 38 henkilöä

osallistui Kelan vaikeavammaisille tarkoitetun kuntoutuksen perusteella (KKRL 9 §) ja 42 henkilöä harkinnanvaraisuuden perusteella (KKRL 12 §). Harkinnanvaraisuuden perusteella valittujen kuntoutujien kokemat osallistumisen ongelmat vähenivät, ja heidän arjen toiminnoista suoriutumisensa ja tyytyväisyytensä omaan suoriutumiseen paranivat. Järjestämisvelvollisuuden perusteella valittujen kuntoutujien osallistumisen ongelmat ja arjen toiminnoista suoriutuminen eivät kohentuneet, mutta tyytyväisyys omaan suoriutumiseen parani. Vertailuryhmän osallistumisen ongelmat eivät vähentyneet, mutta heidän arjen toiminnoista suoriutumisensa ja tyytyväisyytensä omaan suoriutumiseen paranivat. Kaikki ryhmät saavuttivat kuntoutukselle asettamansa tavoitteet.

Lähteet: Salminen A-L, Hämäläinen P, Karhula M, Kanelisto K, Ruutiainen J. MS-kuntoutujien ryhmämuotoinen moniammatillinen avokuntoutus. Kuntoutusmallin kehittäminen ja arviointi. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 129, 2014. Salminen A-L, Kanelisto K, Karhula M. What components of rehabilitation are helpful from the perspective of individuals with multiple sclerosis? *Disabil Rehabil* 2014; 36 (23): 1983–1989. Salminen A-L. Mikä kuntoutuksessa auttaa MS-tautia sairastavia? *Bestpractice psykiatria/neurologia* 2014; 7: 16–17.

Monialaisen kuntoutuksen haasteita

Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena oli tuottaa kokonaiskäsitys 2000-luvulla julkaistusta tai toteutetusta kotimaisesta kuntoutuksen palvelurakenteisiin, palveluprosesseihin, järjestämiseen ja rahoitukseen liittyvästä tutkimus- ja kehittämistyöstä sekä tunnistaa mahdollisia monialaisen kuntoutuksen selvitettäviä teemoja tai kysymyksiä. Hakujen tuloksena löytyi 462 julkaisua, joista tarkasteltaviksi otettiin 204 julkaisua. Kirjallisuuskatsauksen perusteella monialaisen kuntoutuksen selvitykseen löytyi useita teemoja, jotka kaipaisivat tarkempaa tarkastelua ja selvittämistä. Niitä ovat kuntoutuksen nelijaon tarpeellisuus, monialainen ja moniammatillinen yhteistoiminta kuntoutuksessa, kuntoutuksen suunnittelu, kuntoutusosaaminen, kuntoutuksesta tiedottaminen sekä kuntoutuksen järjestämisen vastuut.

Lähteet: Salminen A-L, Rintanen S. Monialainen kuntoutus. Kartoittava kirjallisuuskatsaus. Helsinki: Kela, Työpapereita 55, 2014. Salminen A-L. Mihin tarvitaan kuntoutuksen nelijakoa? Kelan tutkimusblogi 16.4.2014.

Tutkimusperusteinen Tules-kurssien standardien kehittäminen

Viidestä osatutkimuksesta (kirjallisuuskatsaus, kuntoutujien fokusryhmät, palveluntuottajien haastattelut, GAS-tavoitteiden analyysi ja hyvät kuntoutuskäytännöt -kysely) koostuneessa tutkimuksessa tuotettiin tietoa Kelan Tules-kurssien standardien kehittämistä varten. Yhdeksässä tutkimustietoon pohjautuvassa suosituksessa kiinnitetään huomiota seuraaviin teemojen sisältöihin: tavoitteen asettelu, mittausten määrä, aloitusjakson rakenne ja resurssit, ryhmät, sisällöt, välityöskentely, työelämäyhteys, asiakkaan osallistaminen ja kuntoutuksen seuranta. Osatutkimuksissa tuotettua tietoa voidaan soveltaa hyvinä kuntoutuskäytäntöinä päivittäisessä työssä kuntoutujien kanssa. Tutkimuksessa käytettyä toimintamallia voidaan soveltaa kehitettäessä muitakin Kelan vakiintuneen toiminnan standardeja.

Lähde: Salminen A-L, Karhula M, Häkkinen A. Tules-kurssien standardien kehittäminen. Suositukset standardiin. Helsinki: Kela, Työpapereita 66, 2014.

Kelan järjestämien kuntoutuspalveluiden markkinoiden toimivuus

Vaikeavammaisten avomuotoinen fysioterapia järjestettiin sopimuskaudella 2011–2014 kahdella tavalla – kilpailuttamalla ja palvelusetelillä. Hankintatavasta riippumatta asiakas valitsi itselleen sopivan palveluntuottajan sopimuksen saaneiden palveluntuottajien joukosta. Markkinoilla toimi noin 1 320 palveluntuottajaa, joista 120 oli mukana palvelusetelikokeilussa. Palvelua sai vuonna 2012 yhteensä noin 14 000 henkilöä. Vuonna 2012 palvelun kustannukset olivat yhteensä noin 50 milj. euroa.

Palveluiden järjestämistavasta tai hinnoittelusta riippumatta kilpailu ei selitä laatua. Kilpailutetuissa palveluissa kilpailu heikentää laatua. Sen sijaan palvelusetelillä järjestetyissä palveluissa,

analyysitavasta riippuen, kilpailu ei vaikuta yritysten laatuinvestointeihin lainkaan tai sen vaikutus on negatiivinen. Tulokset selittyvät tiedon epätäydellisestä ja epätasaisesta jakautumisesta ja siihen liittyvistä kannustinongelmista. Tällä hetkellä asiakkaan valinta ei toimi eikä vaikeavammaisilla fysioterapian asiakkailla myöskään ole riittävästi tietoa markkinoilla toimivista yrityksistä, niiden toiminnasta ja tuotetusta laadusta. Palveluiden järjestäjien tai rahoittajien tulisikin asiakkaan valinnan yhteydessä huolehtia riittävän ja vertailukelpoisen tiedon tarjoamisesta asiakkaille. Näin valintoja voitaisiin tehdä järkevästi ja omien tarpeiden perusteella.

Lähde: Pekola Piia. Toimiiko kilpailu Kelan vaikeavammaisten fysioterapiapalveluissa? Esimerkki Kelan palvelusetelikoelusta. Yleislääkäri 2014; 7: 22–24.

5 Omaishoitoon liittyvät tutkimukset

Omaishoidosta maksettavat palkkiot ovat usein vähimmäismää räisiä, mutta silti palkkio nostaa omaishoitajien tulot muun väestön tasolle

Kelan omaishoitotutkimuksessa omaishoitajia tutkittiin ensimmäistä kertaa valtakunnallisesti laajalla kysely- ja rekisteritutkimuksella sekä haastateltiin kuntien omaishoidon työntekijöitä. Tutkimuskohteena oli ns. virallinen omaishoito, joka perustuu kunnan kanssa omaishoidosta tehtyyn sopimukseen. Tutkimuksessa selvisi, että omaishoitajille maksettujen hoitopalkkioiden mediaani oli täsmälleen lakisääteisen vähimmäismäärän suuruinen vuonna 2012. Suhteessa eniten suuria palkkioita maksettiin Uudellamaalla, Ahvenanmaalla, Keski-Suomessa ja Pirkanmaalla. Pieniä palkkioita maksettiin suhteessa eniten Kainuussa, jossa oli myös väestömäärään suhteutettuna eniten omaishoitajia. Ilman hoitopalkkiota omaishoitajien tulotaso olisi huomattavasti pienempi kuin sukupuoli- ja ikärakenteeltaan edustavan vertailuväestön tulotaso. Hoitopalkkio kuitenkin nosti tulotason jopa hieman paremmaksi kuin vertailuväestöllä. Omaishoito oli kestänyt keskimäärin 8 vuotta. Omaishoitajakson pituus kuitenkin vaihteli ja oli pisimmillään jopa 60 vuotta. Kaksi kolmesta omaishoitajasta oli sitä mieltä, että ilman omaishoitoa heidän hoidettavansa tarvitsisi laitoshoidoa tai tehostettua palveluasumista. Omaishoidon tuen hoitopalkkio koettiin toimeentulon kannalta merkittäväksi ja se käytetään perustarpeisiin, kuten ruokaan ja lääkkeisiin. Omaishoitajat toivoisivat suurempaa hoitopalkkiota ja mahdollisuutta sijaishoitajaan.

Lähde: Tillman P, Kallioma-Puha L, Mikkola H, toim. Rakas mutta raskas työ. Kelan omaishoitohankkeen ensimmäisiä tuloksia. Helsinki: Kela, Työpapereita 69, 2014.

Omaiset säästävät suuria summia ikääntyneiden hoitokuluissa

Omaishoito pienentää merkittävästi hoidon menoja. Ilman omaisten apua ikääntyneiden hoidon menot olisivat vuosittain 2,8 miljardia euroa nykyistä suuremmat. Omaishoidon tukea olisi tutkimuksen mukaan taloudellisesti perusteltua maksaa useammalle hoitajalle, koska tuen menot ovat vain pieni osa omaishoidolla aikaansaadusta säästöstä. Omaishoidon tukeminen raskaissa ja vaativissa omaishoitotilanteissa edesauttaa hoitajaksi ryhtymistä. Ongelmana on, että useat kunnat alimitoittavat omaishoidon tuen määrärahat. Tämä luo epäoikeudenmukaisuutta järjestelmään, ja se voi vaikuttaa negatiivisesti kansalaisten halukkuuteen toimia omaishoitajina jatkossa. Omaishoidon määrän väheneminen kiihdyttää hoitomenojen kasvua.

Lähde: Kehusmaa S. Hoidon menoja hillitsemässä. Heikkokuntoisten kotona asuvien ikäihmisten palvelujen käyttö, omaishoito ja kuntoutus. Helsinki: Kela, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 131, 2014.

Kuka huomioisi lasten omaishoitajien kuntoutustarpeen?

Omaisten auttaminen on Suomessa paljon yleisempää kuin omaishoidon tukea saavien määrästä voi päätellä. Tämän selvityksen tavoitteena oli kartoittaa lapsia hoitavien lääkäreiden käsityksiä siitä, tulisiko lasten omaishoitajille järjestää omat kuntoutuskurssit, kuinka suuri tällaisten kurssien tarve mahdollisesti on ja mitä näiden kurssien sisällössä tulisi erityisesti huomioida. Selvitys osoitti, että vain harva erityistä tukea tarvitsevia lapsia hoitavista lääkäreistä tiesi Kelan järjestämistä

omaishoitajakursseista. Lähes kaikki lääkärit kuitenkin tunnistivat lapsiaan hoitaville vanhemmille kohdistettujen kuntoutuskurssien tarpeen. Lastaan hoitavien omaishoitajien kuormittuneisuus on tärkeä ottaa huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja suunniteltaessa.

Lähteet: Autti-Rämö I, Bogdanoff P: Lasten omaishoitajien kuntoutustarve. Helsinki: Kela, Työpapereita 71, 2014. Autti-Rämö I Kuka huomioisi vaikeasti sairaan tai vammautuneen lapsen vanhemman kuntoutustarpeen? Tutkimusblogi. 5.12.2014

6 Maahanmuuttajien integroituminen

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten integroituminen

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten määrä Suomessa kasvaa. Lasten integroituminen Suomeen on tärkeä sosiaali- ja talouspoliittinen kysymys. Tutkimuksessa tarkasteltiin, miten maahanmuuttajien lapset vertautuivat kantaväestön lapsiin nuorina aikuisina useilla eri taloudellisen ja sosiaalisen integraation mittareilla. Tulokset osoittavat, että väestötason suorissa keskiarvovertailuissa – ilman taustamuuttajien vakiointia – maahanmuuttajanuoret eroavat kantaväestön nuorista kaikilla mittareilla. Lisäksi eri maahanmuuttajaryhmät poikkeavat toisistaan. Lukuisista tuloksista voi nostaa esille toisen asteen koulutukseen hakeutumisen. Kantaväestön nuorista 85 % oli suorittanut 23. ikävuoteen mennessä toisen asteen koulutuksen. Vastaava osuus lähialueilta (Viro, Venäjä ja entinen Neuvostoliitto) muuttaneilla nuorilla oli 74 %, OECD-maista tulleilla 67 % ja näiden alueiden ulkopuolelta muuttaneilla vain 48 %. Maahanmuuttajanuoret poikkeavat kuitenkin taustansa puolesta keskimääräisistä kantaväestön nuorista merkittävästi. Kun verrataan syntymävuoden, alueen, lapsuudenperheen sosioekonomisen aseman ja perherakenteen suhteen samanlaisia nuoria keskenään, erot kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten nuorten välillä pienenevät huomattavasti tai katoavat kokonaan. Vertailtaessa toisen asteen tutkinnon suorittaneita, taustaltaan samanlaisia nuoria huomataan, että ainoa kantaväestöstä poikkeava ryhmä on muualta kuin lähialueilta tai OECD-maista muuttaneet nuoret. Tulosten taustalla on mm. se, että maahanmuuttajataustaiset nuoret asuvat huomattavasti pienituloisemmissa perheissä kuin kantaväestön lapset ja nuoret. Tulokset koskevat ennen vuotta 2000 Suomeen muuttaneiden nuorten integroitumista nuorina aikuisina, sillä uudempien maahanmuuttajakohorttien pärjäämistä ei voida vielä mitata.

Lähde: Ansala L, Hämäläinen U, Sarvimäki M. Integroitumista vai eriytymistä? Maahanmuuttajalapset ja -nuoret Suomessa. Helsinki: Kela, Työpapereita 56, 2014.

Maahanmuuttajien sosiaaliturvasta perusteellinen tutkimus

Maahanmuuttajaryhmien väliset erot sosiaaliturvan käytössä ovat suuria, ja ne heijastelevat eroja maahanmuuton syissä. Pakolaismaista muuttaneet, joista suuri osa on muuttanut humanitaarisin perustein, ovat työmarkkinoilla selvästi huonommassa asemassa kuin OECD-maista muuttaneet, joista monet ovat muuttaneet työn vuoksi. Kokonaisuutena työttömyysetuudet ovatkin selvästi maahanmuuttajien keskuudessa suurin menoerä. Pakolaismaista muuttaneilla etuussummaa korottavat erityisesti perusturvaetuudet, kuten työmarkkinatuki ja yleinen asumistuki. Tutkimuksessa tarkasteltiin pääasiassa Kelan maksamia, toimeentulon kannalta merkittäviä sosiaalietuuksia. Työikäiset maahanmuuttajat käyttivät keskimäärin 780 euroa eli noin neljänneksen kantaväestöä enemmän henkeä kohden tutkimuksessa tarkasteltuja sosiaalietuuksia. Kun tarkastellaan kaikenikäistä väestöä ja vanhuuseläkkeet otetaan mukaan tarkasteluun, nousevat kantaväestön keskimääräiset etuudet 1 840 euroa eli lähes puolet maahanmuuttajien etuussummaa suuremmaksi. Näin huomattava ero johtuu sekä maahanmuuttajien nuoresta ikärakenteesta että alhaisesta työeläkekertymästä.

Lähde: Tervola J, Verho J. Maahanmuuttajien sosiaaliturvan käyttö vuonna 2011. Helsinki: Kela, Työpapereita 64, 2014.

7 Lapsiperheisiin liittyvät tutkimukset

Pikkulasten äidit ja bentsodiatsepiinien ostot

Tutkimuksessa selvittiin Kelan lääkeostotietojen avulla 4 vuotta ennen synnytystä ja 7 vuotta sen jälkeen tehtyjä bentsodiatsepiinilääkkeiden ostoja. Tutkimus kattoi kaikki vuonna 2002 synnyttäneet äidit, kaikkiaan 52 519 naista. Aineistosta muodostettiin erilaisia äitiryhmiä sosiaali- ja terveyshuollon rekisteritietojen avulla. Yhdellä prosentilla äideistä oli tunnistettu päihdeongelma, ja yksi prosentti oli ollut mielenterveyden häiriön vuoksi hoidossa. Äideistä 11 %:lla oli sosioekonomisia ongelmia. Eniten bentsodiatsepiinien ostoja ja ostokertoja oli päihdeongelmaisilla äideillä. Kaikissa äitiryhmissä bentsodiatsepiiniostoja oli vähiten raskauden aikana ja synnytyksen jälkeisenä vuotena.

Lähde: Raitasalo K, Holmila M, Autti-Rämö I, Martikainen JE, Sorvala VM, Mäkelä P. Benzodiazepine use among mothers of small children. A register-based cohort study. *Addiction* 2014; 118. doi: 10.1111/add.12808.

Kotihoidon tukea käyttää yhä useampi, mutta yhä harvempi pitkiä jaksoja

2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana äitien, erityisesti ensisynnyttäjien työmarkkina-asema parani ja yhä useammalla oli työpaikka ennen lapsen syntymää ja sen jälkeen. Päivärahoihin ja päivärahan maksuperusteisiin tehty uudistukset paransivat myös pitkällä hoitovapalla olleiden äitien toimeentuloa, ja palkallisten äitiysvapaiden piiriin kuuluvien äitien osuus kasvoi. Kotihoidon tuen käyttö yleistyi hieman, mutta pisimpien hoitajaksojen osuus pieneni. Isien kotihoidon tuen käyttö lyhentää äitien hoivajaksoja, mutta isien osuus kotihoidon tuen käyttäjinä yleistyi vain vähän. Kotihoidon tukijakso voi päättyä siihen, että perheeseen syntyy uusi lapsi ennen kuin edellinen täyttää kolme vuotta. Äiti siirtyy tuolloin uudelle äitiysrahakaudelle, ja edellisen lapsen hoito kotona jatkuu. Lähes puolelle 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä syntyneelle esikoislapselle syntyi uusi sisarus ennen kotihoidon tukioikeuden päättymistä. Näiden lasten äideistä kuitenkin vain noin puolet jatkoi kotihoidon tuelta suoraan uudelle äitiysrahakaudelle. Sen sijaan toinen puoli alle 3-vuotiaiden esikoisäideistä ja kaikkiaan runsaat 70 % ensisynnyttäjistä piti tauon lastenhoidossa ennen uutta äitiysrahakautta. Tulokset perustuvat tutkimusosaston lapsiperkehankkeeseen ja sen suureen otosaineistoon vuosina 1999–2000 synnyttäneistä äideistä ja heidän perheistään.

Lähteet: Haataja A, Juutilainen V-P. Kuinka pitkään lasten kotihoitoa? Selvitys äitien lastenhoitajaksoista kotona 2000-luvulla. Helsinki: Kela, Työpapereita 58, 2014. Haataja A. Ensisynnyttäjät 2000-luvulla. Äitien työmarkkina-aseman muutokset sekä taustatietoa vanhempainvapaiden kohdentumisesta yrityksiin ja yritysjohton mielipiteistä perhevapaisiin. Helsinki: Kela, Työpapereita 63, 2014.

Yhteishuoltoa toteuttavien erovanhempien oikeuksissa Suomessa vielä kehitettävää

Isien hoivaoikeuksia ja hoivakäytäntöjä vertailevassa tutkimuksessa Pohjoismaissa kävi ilmi, että Suomi on jäljessä monessa suhteessa, kun verrataan vanhempien oikeuksia perhe-etuuksiin kahden yhdessä asuvan ja kahden erillään asuvan yhteishuoltajan perheissä. Yhteistä kaikille maille on, että isien hoivaoikeuksia on kehitetty ja että perhe-etuuksissa painopiste lapsista aiheutuvien menojen kompensoimiseksi on siirtynyt verovähennyksistä lapsilisiin. Eron jälkeen vain Ruotsissa ja Norjassa yhteistä hoivavastuuta jakavat vanhemmat voivat jakaa keskenään myös perhe-etuudet. Vanhempainvapaiden tasa-arvo on lainsäädännössä toteutettu parhaiten Ruotsissa ja Islannissa, mutta erillään asuvilla yhteishuoltajavanhemmilla oikeudet toteutuvat, joskin tietyin edellytyksin, vain Ruotsissa ja Norjassa. Vaikka isien oikeuksia lastenhoitoon on kehitetty myös Suomessa, perhepolitiikka tukee ensisijaisesti hoivan jakamista vain saman katon alla asuvien vanhempien kesken. Kuitenkin tukea hoivavastuun jakamiseen saatetaan tarvita erityisesti myös mahdollisen eron jälkeen.

Lähde: Hakovirta M, Haataja A, Eydal Gudney B, Rostgaard T. Fathers' rights to family cash benefits in Nordic countries. Julkaisussa: Eydal, Gudney B, Rostgaard T, toim. *Fatherhood in the Nordic Welfare states. Comparing care policies and practice*. Bristol: Policy Press, 2015.

8 Mikrosimulointimenetelmä tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi

Tuloerojen muutoksia arvioitiin mikrosimulointimallin avulla

Tutkimusosaston tutkijat osallistuivat vuonna 2013 käyttöön otetun Tilastokeskuksen hallinnoiman SISU-mikrosimulointimallin kehittämiseen ja päivittämiseen samoin kuin Essexin yliopistossa ylläpidettävän kansainvälisen EUROMOD-mallin päivittämiseen Suomea koskevien tietojen ja laskukaavojen osalta. Tutkimusosastolla on jatkossakin suuri osuus SISU-mallin päivittämisessä ja ylläpidossa yhdessä Tilastokeskuksen kanssa. SISU-mallia hyödyntäen tuotettiin erilaisia selvityksiä, tutkimuksia ja artikkeleita. Mukana on mm. arvio siitä, missä määrin tuloerojen muutoksia vuosina 1995–2011 voidaan selittää tulonsiirto- ja verojärjestelmän muutoksilla ja missä määrin muilla tekijöillä.

Lähde: Honkanen P, Tervola J. Vero- ja tulonsiirtojärjestelmän vaikutus tulonjakoon Suomessa 1995–2013. Yhteiskuntapolitiikka 2014; 79: (3): 306–317.

Uusilla aineistoilla ja mikrosimulointimenetelmällä kohti parempia arviointimahdollisuuksia: esimerkkejä kotihoidon tuen vaihtoehtoisista toteutustavoista

Kotihoidon tuki kehitettiin aikanaan vaihtoehdoksi kunnalliselle päivähoidolle alle 3-vuotiaille lapsille ja heidän alle kouluikäisille sisaruksilleen. Kotihoidon tuki on ollut parin viimeisen vuoden aikana yksi keskustelluimmista perhepoliittisista etuuksista. Jos kotihoidon tukea leikattaisiin tai sen käyttöoikeus puolitettaisiin vanhempien kesken, vanhempien käyttäytyminen saattaisi muuttua joko niin, että pitkään kotona olevat äidit hakeutuisivat aikaisemmin työmarkkinoille tai isät jakaisivat entistä useammin lasten hoitoa kotona. Arvioimme, miten muutokset lisäisivät päivähoidon kysyntää ja äitien työvoiman tarjontaa. Kotihoidon tukea käyttävistä vanhemmista ja tuen piiriin kuuluvista lapsista on tarkkaa kuukausi- ja vuositason tilastotietoa. Sen sijaan tilasto päivähoitopalvelujen käytöstä tuotetaan vain vuoden viimeiseltä päivältä kuntatason summana. Emme siis tiedä, kuinka paljon lapsia on päivähoidossa vuoden aikana ja kuinka monesta perheestä. Tässä tutkimushankkeessa on kehitetty kuukausitasoista, lapsikohtaista kalenteriaineistoa eri lähteistä tulevien rekisteritietojen avulla. Näitä tietoja sekä mikrosimulointimenetelmään perustuvaa SISU-mallia hyödyntäen on esitetty arvioita, miten kotihoidon tuen leikkaaminen kolme vuotta täyttäneiltä sisaruksilta tai kaikilta kaksi vuotta täyttäneiltä vaikuttaisi potentiaalisesti päivähoitopaikkojen kysyntään ja äitien työn tarjontaan.

Lähde: Haataja A, Valaste M. Applying child-based information to a microsimulation model. A better tool to assess outcomes of alternative entitlements to child care provisions? Helsinki: Kela, Working papers 52, 2014.

Kelan tieteellisissä sarjoissa ilmestyneet julkaisut vuonna 2014

1. Anna-Liisa Salminen, Päivi Hämäläinen, Maarit Karhula, Katja Kanelisto ja Juhani Ruutiainen
MS-kuntoutujien ryhmämuotoinen moniammatillinen avokuntoutus. Kuntoutusmallin kehittäminen ja arviointi
Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 129
2. Suvi Linnanvirta
Yksin asuvien kansaneläkeläismiesten taloudellinen ja sosiaalinen turva
Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 130
3. Sari Kehusmaa
Hoidon menoja hillitsemässä. Heikkokuntoisten kotona asuvien ikäihmisten palvelujen käyttö, omaishoito ja kuntoutus
Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 131
4. Tuuli Hirvilampi, Senja Laakso ja Michael Lettenmeier
Kohtuuden rajat? Yksin asuvien perusturvan saajien elintaso ja materiaalijalanjälki
Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 132
5. Elina Ekholm ja Antti Teittinen
Vammaiset nuoret ja työntekijäkansalaisuus. Osallistumisen esteitä ja edellytyksiä

- Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 133
6. Riitta Seppänen-Järvelä, toim.
Kuntoutuksen yhteistoiminta osaksi työn arkea. Työhönkuntoutuksen kehittämishankkeen toinen vaihe. Arviointitutkimuksen väliraportti
Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 84
 7. Juha Jantunen
Allergian ja astman kustannukset Suomessa vuonna 2011
Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 85
 8. Vesa Ylönen
Nuorten toimeentuloturvan taso ja käyttö
Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 86
 9. Auli Karttunen ym.
Elämänlaadun ja toimintakyvyn muutokset ikääntyneillä aivoverenkiertohäiriön sairastaneilla kävelyn ja käden tehostetun käytön kuntoutuksen aikana
Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 87
 10. Mikko Niemelä ja Hanna Pajula
Kansalaisten ja yhteistyökumppanien mielikuvat ja arviot Kelan toiminnasta 2000-luvulla
Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 88
 11. Liisa Martikainen ja Päivi Rainò
Sisäkorvaistutetta käyttävien lasten ja nuorten kuntoutus- ja tulkkauspalvelujen toteutuminen ja tarve tulevaisuudessa
Sosiaali- ja terveysturvan selosteita 89
 12. Laura Kalliomaa-Puha, Toomas Kotkas ja Marketta Rajavaara, toim.
Harkittua? Avauksia sosiaaliturvan harkintavallan tutkimukseen
Teemakirja
 13. Mikko Niemelä, toim.
Eurooppalaiset elinolot
Teemakirja
 14. Tuula Helne, Tuuli Hirvilampi ja Kai Alhanen, toim.
Kriisi-istunto. Dialogi ekologiseen hyvinvointivaltioon siirtymisestä
Erillisjulkaisu
 15. Heikki Niemelä
Yhteisvastuuta ja valinnanvapautta. Sairausvakuutus 50 vuotta
Erillisjulkaisu

Nettijulkaisut

1. Anita Haataja and Maria Valaste
Applying child-based information to the microsimulation model. A better tool to assess outcomes of alternative entitlements to child care provisions?
Työpapereita 52/2014
2. Robert Hagfors
Kotitalouksien kulutusmenojen polarisaatio poikkileikkausaineistoilla tarkasteltuna
Työpapereita 53/2014
3. Robert Hagfors, Jouko Kajanoja and Merja Komu
The virtuos circle of the welfare state revisited
Working papers 54/2014
4. Anna-Liisa Salminen ja Silva Rintanen
Monialainen kuntoutus. Kartoittava kirjallisuuskatsaus
Työpapereita 55/2014
5. Laura Ansala, Ulla Hämäläinen ja Matti Sarvimäki
Integroitumista vai eriytymistä? Maahanmuuttajalapsen ja -nuoren Suomessa
Työpapereita 56/2014
6. Pekka Heino, Tuula Toikka ja Ilona Autti-Rämö
Vammaistuen kriteerit muuttuvat nuoren täyttäessä 16 vuotta. Vaikutukset kuntoutuksen järjestymiseen ja sisältöön
Työpapereita 57/2014

7. Anita Haataja ja Vesa-Pekka Juutilainen
Kuinka pitkään lasten kotihoitoa? Selvitys äitien lastenhoitojaksoista kotona 2000-luvulla
Työpapereita 58/2014
8. Katri Hellsten
50 vuotta sosiaaliturvan tutkimusta Kelassa
Työpapereita 59/2014
9. Karoliina Koskenvuo, Heidi Kemppinen ja Reeta Pösö
Nuoret eläkkeensaajat
Työpapereita 60/2014
10. Nina Nevala ym.
Työolosuhteiden mukauttaminen vammaisilla henkilöillä: vaikuttavuus sekä estävät ja edistävät tekijät. Järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus
Työpapereita 61/2014
11. Anna-Maria Isola ja Elina Turunen
Syrjäytymisestä selviytymiseen Suomessa. Köyhyydestä ja sosiaalisista mahdollisuuksista kertovan laadullisen seuranta-aineiston (2006–2012) kuvaus
Työpapereita 62/2014
12. Anita Haataja
Ensisynnyttäjät 2000-luvulla. Äitien työmarkkina-aseman muutokset sekä taustatietoa vanhempainvapaiden kohdentumisesta yrityksiin ja yritysjohton mielipiteistä perhevapaisiin
Työpapereita 63/2014
13. Jussi Tervola ja Jouko Verho
Maahanmuuttajien sosiaaliturvan käyttö vuonna 2011
Työpapereita 64/2014
14. Hannu Valtonen, Jari Kempers and Anna Karttunen
Supplementary health insurance in Finland. Consumer preferences and behavior
Working papers 65/2014
15. Anna-Liisa Salminen, Maarit Karhula ja Arja Häkkinen
Tules-kurssien standardien kehittäminen. Suositukset standardiin
Työpapereita 66/2014
16. Kristiina Härkäpää
Kokemuksia ja näkemyksiä maahanmuuttajien suomen kielen taidon huomioon ottamisesta kuntoutus- ja työllistymispalveluissa
Työpapereita 67/2014
17. Arja Häkkinen, Katariina Korniloff, Eeva Aartolahti ym.
Näyttöön perustuva tuki- ja liikuntaelinsairauksien kuntoutus
Työpapereita 68/2014
18. Päivi Tillman, Laura Kalliomaa-Puha ja Hennamari Mikkola, toim.
Rakas mutta raskas työ. Kelan omaishoitohankkeen ensimmäisiä tuloksia
Työpapereita 69/2014
19. Ilona Tjurin
Kelaa venäjäksi. Keskusteluanalyttinen tutkimus venäjänkielisestä vuorovaikutuksesta Kelassa
Työpapereita 70/2014
20. Ilona Autti-Rämö ja Piia Bogdanoff
Lasten omaishoitajien kuntoutustarve
Työpapereita 71/2014

Lisätietoa ja tilaukset:

Uusin tutkimustieto löytyy Tutkimusosaston internetsivuilta osoitteessa: www.kela.fi/tutkimus. Ajankohtaista keskustelua voi käydä tutkimusblogissa osoitteessa: www.kela.fi/tutkimusblogi. Kelan tutkimusta voi seurata myös Twitterissä: twitter.com/kelantutkimus ja SlideSharella: www.slideshare.net/kelantutkimus.

Kaikki sarjoissa ilmestyneet julkaisut ja suurin osa muistakin julkaisuista on saatavissa ilmaiseksi internetsivuilta. Painettujen julkaisujen tilaukset: julkaisut@kela.fi.

Helsinki 2015
ISSN 0355-4996

Kela|Fpa 